

DIES ACADEMICUS IX.

Duchovné hodnoty v umeleckom stvárnení

Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie,
Trenčín, 13.júna 2019

Zostavovatelia zborníka a resumé:

Dr.h.c. prof. dr hab inż Paweł Stanisław Czarnecki, MBA, LL.M., MPH
Dr.h.c. mult. doc. PhDr. PaedDr. ThLic. György Herdics, PhD, MBA, LL.M –
professor extraordinarius
doc. JUDr. Jana Vallová, PhD
doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th. D., Ph. D. h. c., EMBA, LL.M, O.C.H. –
associate professor

Vydavateľstvo Ivona Matúšová,
Trnava 2019

Elektronická publikácia
ISBN 978-80-89979-16-5

Usporiadatelia konferencie:

- VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava, Detašované pracovisko bl. Ladislava Batthyány – Strattmanna Dunajská Streda
- Collegium Humanum, Szkoła Główna Menedżerska, Warszawa – Poľská republika
- Hauliková inštitút Trnava

Spoluorganizátori konferencie:

- Moravsko – slezská kresťanská akadémia Brno – Česká republika

Dátum a miesto konania konferencie:

- Trenčín, 13. júna 2019

Vedecký výbor konferencie:

- J.Exc. Mons. ThDr. Balázs Bábel, arcibiskup – metropolita Kalocsa – Kecskemét, Maďarsko
- doc. Ing. Ján Bitter, CSc
- prof. Ing. Miriam Bitterová, PhD
- Dr.h.c. prof. dr hab inż Paweł Stanisław Czarnecki, MBA, LL.M., MPH – Warszawa, Poľská republika
- prof. MUDr. Mária Czellariková
- Dr.h.c. mult. doc. PhDr. PaedDr. ThLic. György Herdics, PhD, MBA, LL. M. – prof. extraord.
- Dr.h.c. doc. Ing. Ján Jasovský, PhD
- doc. Dr. Jan Popelka, CSc – Hradčovice, Česká republika
- prof. Mgr.art. Božidara Turzonovová, PhD
- doc. JUDr. Jana Vallová, PhD
- doc. PhDr. Marta Vaverčáková, PhD, MPH
- doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th. D., Ph. D. h. c., EMBA, LL.M, O.C.H. – assoc. prof.

Organizačný výbor konferencie:

- PhDr. Beáta Áčová, PhD, MBA, LL.M.
- Mgr. Ľubica Blažencová, PhD
- PhDr. Szilvia Buzalová
- Ing. Jana Černá, PhD
- PhDr. et Bc. Erik Javorský, MBA, LL.M.
- PaedDr. PhDr. Mgr. Martin Klement, Ph. D. h.c., MBA, LL. M.
- Bc. Ivona Matúšová, MBA, O.C.H.
- Mgr. Bohumil Mikula
- JUDr. PhDr. Viktor Valla, PhD

Resumé:

- Dr.h.c. prof. dr hab inż Paweł Stanisław Czarnecki, MBA, LL.M., MPH
- Dr.h.c. mult. doc. PhDr. PaedDr. ThLic. György Herdics, PhD, MBA, LL. M. – prof. extraord.
- doc. JUDr. Jana Vallová, PhD
- Dr.h.c. doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th. D., EMBA, LL.M, O.C.H. – assoc. prof.

Recenzentky zborníka:

- prof. Mgr. art. Božidara Turzonovová, PhD
- doc. PhDr. Marta Vaverčáková, PhD, MPH

Technická spolupráca na zborníku:

- Bc. Ivona Matúšová, MBA, O.C.H.

Autori:

- Zodpovedajú za obsah príspevkov.

Text:

- Neprešiel jazykovou úpravou.

- **Program konferencie:**

9.30 *Prezentácia*

10.00 *Privítanie*

10.30 *Prednášky*

1. *Mons. ThDr. Jozef Napoleon Janda, prelát, generálny vizitátor, homiletik, kanonik, profesor, publicista, redaktor, ktorý predtým pôsobil v mne blízkych Presel'anoch ako dekan a farár (150.výročie narodenia):* doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th.D., Ph.D.h.c., EMBA, LL.M., O.C.H. – associate professor, VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava, Detašované pracovisko bl. Ladislava Batthyány – Strattmanna Dunajská Streda a Moravsko – slezská kresťanská akademie Brno a Haulikov inštitút Trnava
2. *Adaptácia žalmu v staršej slovenskej literatúre:* Mgr. Ľubica Blažencová, PhD – Pedagogická fakulta Univerzita Komenského Bratislava
3. *Publikačná činnosť prof. Ľubomíra Stančeka:* PhDr. PaedDr. Mgr. Martin Klement, Ph.D.h.c., MBA, LL.M. - VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava – doktorand
4. *P. Jozef od sv. Alojza Horvátik, SchP - kňaz, provinciál, pedagóg a organizátor rehoľného života:* PhDr. Beáta Áčová, PhD, MBA, LL.M. - VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava a Mgr. Bohumil Mikula – Rímskokatolícka cirkev, farnosť Piešťany – sv. Štefana

12.30 *Diskusia*

13.00 *Záver*

**MONS. THDR. JOZEF NAPOLEON JANDA,
PRELÁT, GENERÁLNY VIZITÁTOR, HOMILETIK, KANONIK, PROFESOR,
PUBLICISTA, REDAKTOR, KTORY PREDTÝM PÔSOBIL V MNE BLÍZKYCH
PRESEĽANOCH AKO DEKAN A FARÁR**

(150.VÝROČIE NARODENIA)

**Mons. ThDr. Jozef Napoleon Janda,
prelate, general visitator, homiletics, canonik, professor, publicist, editor
that was prior to my near Preseľany
how decan and farar**

(150th Birthday)

Pavol Zemko

Abstrakt

Jozef Napoleon Janda bol všestranným slovenským rímskokatolíckym kňazom, ktorý sa zapísal do dejín slovenskej homiletiky. Jeho rozsiahla publicistická činnosť je obdivuhodná, a predsa upadol do zabudnutia. Príspevok k jeho 150.výročíu narodenia nech nám ho pripomenie.

Kľúčové slová

Janda, náboženský publicista, homiletik

Abstract

Jozef Napoleon Janda was a versatile Slovak Roman Catholic priest who entered the history of Slovak homiletics. His extensive publicity is admirable, yet he has forgotten. Let's remind him of his 150th birthday anniversary.

Key words

Janda, religious publicist, homiletic

My rodáci z Kamanovej sme v dva kilometre vzdialených Preseľanoch počas komunistickej totality mali ako zlúčená obec svoju strediskovú obec a teda spoločný *Miestny národný výbor* od roku 1976 až do roku 1990¹ ako i *Jednotné roľnícke družstvo Ponitrie* – tiež od roku 1976 až po súčasné Poľnohospodárske družstvo Ponitrie Preseľany.² A tým pádom aj náš matričný obvod sú Preseľany, hoci obvodného lekára a svojho farára máme v Ludaniciach. Do Preseľan sa z našej obce od nepamäti chodí do základnej školy – najskôr len druhý stupeň (tak ako aj ja a moji súrodenci) – pravdepodobne od roku 1947, kedy vznikol

¹ Obdobie normalizácie, s. 95 – 97; Predstavitelia obce po roku 1918, s. 105 – 108. In: KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Preseľany*. Preseľany: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

² História Poľnohospodárskeho družstva Ponitrie Preseľany, s. 111 – 117. In: KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Preseľany*. Preseľany: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

školský obvod v súvislosti so vznikom Štátnej meštianskej školy v Presel'anoch,³ no dnes chodia Kamančania do školy v Presel'anoch už od prvej triedy v rámci povinnej školskej dochádzky. V Presel'anoch sme aj na hodinách náboženstva spoznali miestnych kňazov – lebo za už spomínanej *Československej socialistickej republiky* mohli vyučovať len kňazi a to v popoludňajších hodinách. Mňa počas štyroch rokov vyučoval vdp. Anton Štítňý – farár (1956 – 1979).⁴ A boli tiež časy, kedy sme *tak trochu* chodili na sv. omše aj do preselianskeho farského kostola sv. Alžbety.

Vtedy som ani len netušil, že z preselianskeho kaplána Milana Šášika bude raz grécko – katolícky mukačevský eparcha so sídlom v Užhorode na Ukrajine;⁵ alebo že z preselianskeho farára Jána Formánka bude raz pápežský prelát a dnes už emeritný generálny vikár bratislavskej arcidiecézy;⁶ tak ako som ani nevedel, že v Presel'anoch pôsobil ako dekan – farár Msgr. ThDr. Jozef Napoleon Janda (1869 - 1945). Najskôr som sa stretol s jeho menom vtedy, keď sa mi dostala do rúk jeho skromná publikácia *Či a ako kázať*. Následne mi vzácny PhDr. Hadrián Radváni, Ph. D. h. c. (1918 – 2014) okopíroval životopisy trnavských kanonikov, kde má Mons. dr. J. N. Janda napísanú svoju autobiografiu, čo ma zaujalo.⁷ Ale k jeho osobnosti som sa viac priblížil až v roku 2017, kedy som napísal publikáciu o ludanickom farárovi Mons. dr. Pavlovi Jantauchovi, ktorý sa stal biskupom a apoštolským administrátorom v Trnave. Pričom ako farár z Ludaníc bol členom Redakčnej rady časopisu *Duchovný pastier* spolu s dr. Jandom, dekanom – farárom zo susednej farnosti Presel'any.⁸ Ale to všetko nestačilo, lebo som bol stále k tejto osobnosti pasívny. No úplne ma nakopla niečo viac *vybádať* o Jozefovi Napoleonovi Jandovi až monografia o obci Presel'any.⁹ Síce je z roku 2016, ale prvý raz som ju držal v rukách a listoval v nej až v roku 2018, kedy sa konečne začal konkrétne rysovať môj záujem o neho.¹⁰

Narodil sa 18.júna 1869 v Necpaloch. Jeho otec Jozef sa narodil v Brne a ako pivovarnícky sládok sa ako osemnásťročný stal správcom pivovaru hl. župana Juraja Justha v Necpaloch pri Martine. Oženil sa s Máriou Štyrákovou a spolu mali trinásť detí. Jozef Napoleon pochádza z dvojčiek, no sestra Mária zomrela ako trojmesačná. V Turci sa rodičia stretávali s národovcami a otec Jozef Janda sa preto stal aj zakladateľom Matice slovenskej v Martine ako i gymnázia v Kláštore pod Znievom. V deň narodenia Jozefa Napoleona sa u jeho rodičov zišlo gratulovať dvanásť kňazov – medzi nimi i Martin Čulen (1823 - 1894)¹¹ ako i Franko Víťazoslav Sasinek (1830 – 1914).¹² Keď Jozefovi Napoleonovi boli štyri roky,

³ Štátna meštianska škola 1947 – 1948, s. 232 – 233. In: KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Presel'any*. Presel'any: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

⁴ Životopisy farárov, ktorí sa výrazne zapísali do cirkevných dejín Preselian, s. 155 - 159. Zoznam správcov farnosti a farárov, s. 159 – 162. In: KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Presel'any*. Presel'any: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

⁵ Porov. <http://www.mgce.uz.ua/post3.php?id=635>

⁶ Porov. <https://schematizmus.abuba.sk/knaz-80-sk>

⁷ Porov. RADVÁNYI, H. 1997. *Kolegiálna (družná) kapitula v Trnave*, rkp.

⁸ Porov. KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Ludanický farár Pavol Jantausch (1906 – 1922)*. Topoľčany: Tristanpress, 2017, 52 s. ISBN 978 – 80 – 89173 – 62 – 4.

⁹ Porov. Preselianske osobnosti, s. 253 – 254. In: KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Presel'any*. Presel'any: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

¹⁰ Porov. PAŠTÉKA, J. a kol. 2000. *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. Bratislava: Lúč, 2000, 1550 s. ISBN 80 – 7114 – 300 – 6.

¹¹ Porov. http://www.zahorskakniznica.eu/documents/bletak_MartinCulen.pdf

¹² Porov. ZEMKO, P. *Homiletický prínos F. V. Sasinka na Slovensku*. Martin: Beriss, 1998, 109 s. ISBN 80 – 85582 – 03 – 1.

Porov. ZEMKO, P. 2016. *Wkład ks. F. W. Sasinka w rozwój homiletyki na Słowacji*. Warsaw, Poland: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka J. Krzyżanowskiego, 2016, 83 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 213 – 7.

v roku 1873, otec kúpil v Čachticiach mlyn s poliami, kam sa celá rodina presťahovala. Ľudovú školu už absolvoval v Čachticiach a po protekcii sa dostal do štvrtej triedy gymnázia v Trenčíne, lebo nevedel veľmi po maďarsky. Ako *klerik* absolvoval piatu triedu trnavského gymnázia, kde na WC napísal kriedou panslávsku báseň, ale pre vynikajúci prospech ho nevyhodili. Šiestu až ôsmu triedu už absolvoval v Ostrihome, odkiaľ bol poslaný na štúdium teológie do viedenského Pázmanea. Za kňaza bol vysvätený 27. júna 1892 a krátko na to získal doktorát z teológie. Ako kaplán pôsobil vo Vrbovom (1892 – 1895), Mojmírovciach (1895 – 1896), Budapešti – *Józsefvárosi* v VIII.obvode (1896 – 1900).

Následne bol farárom v topoľčianskom okrese v Čermanoch (1900 – 1907), kde sa v roku 1905 stal škôldozorcom a vicedekanom. A potom prešiel do Preselien (1907 – 1923), kde sa stal dekanom radošinského ako i preselianskeho dekanátu (Presne tak ako aj pán farár Bohumil Mikula – ten tiež najskôr pôsobil v Čermanoch 1983 - 1990 a potom aj 1990 – 1995 v Presel'anoch;¹³ v súčasnosti je na zaslúženom odpočinku a pôsobí ako výpomocný duchovný vo Farnosti Piešťany - sv. Štefana).

Po preložení pôsobil ako dekan - farár vo Vrábľoch (1923 – 1927). Tu sa stal cirkevným radcom a pápežským komorníkom. Odtiaľ ho povolal Mons. dr. Pavol Jantusch – biskup a apoštolský administrátor do Trnavy za kanonika *Kolegiálnej kapituly sv. Mikuláša* a vikárom bohoslovicia; v roku 1929 sa stal rektorom Kňazského seminára v Trnave a od roku 1932 generálnym vizitátorom trnavskej apoštolskej administratúry a monsignorom. Zomrel 30.mája 1945 v Trnave.

Od roku 1892 začal v Budapešti písať do denníkov, časopisov, vydal vyše sedemdesiat menších väčších diel. Mal viacero tlačových pravôt, no odsúdený ako pansláv bol iba raz na pokutu 50 korún v Debrecíne. V Budapešti mu Albert Berzeviczy, predseda maďarskej vedeckej akadémie a minister národnej osvety v roku 1898 ponúkal faru pod podmienkou, že prestane po slovensky písať a stane sa liberálom. Pretože písal lopatisticky a jasne podával aj tie najťažšie veci. Už v roku 1896 sa stal hlavným spolupracovníkom a v rokoch 1898 – 1899 redaktorom časopisu *Kresťan* a v rokoch 1898 – 1899 hlavným spolupracovníkom časopisu *Naša nádej* – obe periodiká vychádzali v Budapešti, kde bol vtedy kaplánom. Od roku 1893 bol výborníkom *Spolku sv. Vojtecha* v Trnave. Bol členom Muzeálnej spoločnosti, výborníkom trnavského odboru Matice slovenskej. a funkcionár *Zičiho Ľudovej strany* a redaktorom provládnej cirkevnej tlače, ktorá presadzovala štátnu ideu Uhorska a kresťanský socializmus. Po roku 1926 zase začal pracovať v Slovenskej ľudovej strane. A ako sám o sebe napísal: Vždy nasledoval katolícky a slovenský smer, lebo hlásal len Boh a slovenský národ.¹⁴

Ako som už vyššie spomínal, od roku 1922 bol členom redakčnej rady časopisu *Duchovný pastier*, kde prispieval svojimi článkami, ktoré podpisoval: Dr. Jozef Janda, dekan – farár; Dr. Jozef Janda; Dr. J. Janda; alebo aj s pseudonymami: *Adnaj*, *dr. Belnický*, *Dr. Čachtický*, *Dr. Čermanský*, *Dolinár*, *Fezoj*, *dr. Hrušovský*, *dr. Lovásovský*, *Ľudák*, *dr. Napoleon*, *Podolan*, *dr. Preselanský*, *Šipkovan*, *Trebatičan*, *dr. Trnavský*, *Urminčan*, *dr. Velkooblokovský*, *dr. Vrábel'ský*, *dr. Zdoliny*, *dr. Zneepál*.¹⁵

Redigoval tiež rôzne kalendáre, časopis *Hergopálce* a v Spolku sv. Vojtecha v Trnave knižnú edíciu *Katolícke čítanie* (od roku 1932).

Prispieval svojimi článkami aj do časopisov:

¹³ Porov. <https://schematizmus.abuba.sk/knaz-80-sk>

¹⁴ Porov. Priebeh života dra Jozefa Jandu, preláta a kanonika v Trnave, rkp. In *Archív SSV Trnava*, fasc. 104 Cd.

¹⁵ Porov. *Archív SSV Trnava*, fasc. 104 cd.

Porov. https://knihy.dominikani.sk/c/hlavna_bibl_b4?autor_id=583

- *Kráľovná sv. ruženca*, 1915 - 1920
- *Naše noviny*, 1907 – 1908
- *Poklady kazateľského rečníctva*, 1918
- *Posol Božského srdca Ježišovho*, 1918 - 1923
- *Slovenský kresťanský socialista*, 1921 – 1923

Významné sú jeho homiletické príspevky – kázne do Duchovného pastiera, kde bol ako dekan – farár v Preseľanoch redaktorom od roku 1922.¹⁶

- JANDA, N. 1918 – 19. Na Božie Telo. Naše prijímanie nech je čím hodnejšie. In: *Duchovný pastier*, roč. II., č. 7 – 8, s. 271 – 274.
- JANDA, N. 1918 – 19. Na IX.nedeľu po Sv. Duchu. Úzkosť zomierajúceho hriešnika. In: *Duchovný pastier*, roč. II., č. 9 – 10, s. 368 – 370.
- JANDA, J. 1918 – 19. Na X.nedeľu po Sv. Duchu. In: *Duchovný pastier*, roč. II., č. 9 – 10, s. 375 – 378.
- JANDA, J. 1924. Nedeľa Deviatnik (Septuaginta). In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 1, 1.januára 1924, s. 12. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- ČACHTICKÝ, J. 1924. Na popolec. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 3, 1.februára 1924, s. 34. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Sviatok sv. Jozefa. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 4, 15.februára 1924, s. 47. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Na deň prvého prijímania. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 8, 15.apríla 1924, s. 101. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Na deň nalezania kríža. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 8, 15.apríla 1924, s. 102. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Veľká noc. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 8, 15.apríla 1924, s. 103. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.

¹⁶ Porov. KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Ludanický farár Pavol Jantausch (1906 – 1922)*. Topoľčany: Tristanpress, 2017, 52 s. ISBN 978 – 80 – 89173 – 62 – 4.

- JANDA, J. 1924. Veľkonočný pondelok. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 8, 15.apríla 1924, s. 104. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. IV.nedeľa po Veľkej noci. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 9, 1.mája 1924, s. 120. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- TRNAVSKÝ, J. 1924. Na 5.nedeľu po Veľkej noci. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 10, 15.mája 1924, s. 134. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- TRNAVSKÝ, J. 1924. Na 6.nedeľu po Veľkej noci. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 10, 15.mája 1924, s. 135. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- ČERMANSKÝ, J. 1924. Nanebovstúpenie Krista Pána. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 10, 15.mája 1924, s. 136. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- VRÁBELSKÝ. 1924. Druhá nedeľa po Turíciach. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 11, 1.júna 1924, s. 148. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- ČERMANSKÝ, J. 1924. III.nedeľa po Duchu Sv. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 12, 15. júna 1924, s. 168. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Božské Srdce Ježišovo. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 12, 15.júna 1924, s. 169. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- VRÁBELSKÝ. 1924. X.nedeľa po Duchu Svätom. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 16, 15.augusta 1924, s. 222. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- ČACHTIČAN, J. 1924. XI.nedeľa po sv. Duchu. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 16, 15.augusta 1924, s. 223. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.

- VRÁBELSKÝ. 1924. Na sviatok Všetich Svätých. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 19, 1.októbra 1924, s. 270. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Nedeľa 19.po Duchu sv. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 19, 1.októbra 1924, s. 273. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Na dušičky. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 20, 15.októbra 1924, s. 287. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. 4.adventná nedeľa. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 23, 1.decembra 1924, s. 335. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1924. Sviatok sv. Štefana. In: *Duchovný pastier*, roč. VII., č. 23, 1.decembra 1924, s. 337. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – ôsma časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 1, s. 10 – 19. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.
- JANDA, J. 1928. Zo života kňazov. In: *Duchovný pastier*, roč. X.(11), č. 7, 1.júla 1928, s. 8. In: DIAN, D. – ŽIRA, J. K. 2017. Ako sme začínali v roku 1917 a pokračovali? – dvanásť časť. In: *Duchovný pastier, revue pre teológiu a duchovný život*, roč. 99, 2018, č. 5, s. 225 – 228. Trnava: Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o. ISSN 0139 – 861X.

Aj do ďalšieho homiletického časopisu – Poklady kazateľského rečníctva v roku 1918 prispel:

- *Mesiace dušičiek*
- *Najhroznejší hriech*
- *Netrápme zvieratá*
- *Ježiško v jasiach*
- *List Ježiškovi*¹⁷

Z latinčiny preložil – *Životopis pápeža Piusa X.* od J. Arcsyho, Ľudové spisy č. 7; *Lurdske pamiatky: dľa Damjana Vargha podáva Jozef Janda*, Budapešť, Ľudové čítanie č. 3, 1907.

Spolu publikoval osemdesiatosem osvetových a náboženských príručiek určených pre širšie ľudové vrstvy – po slovensky (81) ako i po maďarsky (7). K tomuto úctyhodnému

¹⁷ Porov. https://knihy.dominikani.sk/c/hlavna_bibl_b4?autor_id=583

zoznamu môžeme ešte pripočítať i homiletické práce, ktoré tvoria základ slovenskej novodobej histórie homiletiky zo začiatku 20.storočia (5):

- **slovenské:**

1. *Cesta do pekla vedúca, a či, Neodhod' od seba, čos si sám nenadobudol: poučné rozmluvanie o samovražde*
2. *Lurdské pamiatky*
3. *Čistý muž*
4. *Slepý kôň*
5. *Naša nádej*
6. *Pápež Pius X.*
7. *Malý Ježiško*
8. *Povahopis Jána D. Bosca*
9. *Marg. D.Boscová, matka Jána D.B.*
10. *Sv. Zita*
11. *Význam breviára*
12. *Hrdinská láska, a či, Neslobodno luhat': krátke deje z doby prenasledovania kresťanov*
13. *Sv. Izidor čo príklad sedliakov, 1900*
14. *Cesta kríža a tajomstvá ruženca, Preseľany*
15. *Nábožné povzdychy ku sv. Jozefovi, Preseľany 1909*
16. *Návod ku dobrej spovedi a deň prvého prijímania, Preseľany 1909*
17. *Dobrý vojak, Preseľany 1913*
18. *Sviatostný Spasiteľ, Topoľčany 1914*
19. *Rukoväť korheľa: liehoviny, Budapešť 1915*
20. *Nebezpečnejší hriech a veľká cena čistoty, Preseľany 1916*
21. *Životopis Martina Luthera, 1916*
22. *Listy Adininé, 1916*
23. *Betka Škvaráková, 1916*
24. *Viera je od všetkého drahšia, 1916*
25. *Pobožnosť spovede, 1916*
26. *Kresťanský mládenec, 1916*
27. *Kresťanská deva, 1916*
28. *Modlitby pri spovedi, 1916*
29. *Sviatostný Spasiteľ, 1917*
30. *Sv. Izidor, 1918*
31. *Veniec modlitieb, 1918*
32. *Pravý Šrobár: alebo Kto hovorí nepravdu, Ružomberok 1920*
33. *Veľké duchovné jaderko, v nej sa nachádzajúce mocné a nábožné modlitby pre katolícke kresťanské duše, Prešov 1922*
34. *Mučenica čistoty, Vráble 1923 – tri vydania*
35. *Sviatosť birmovania, Vráble 1923 – päť vydaní*
36. *Ku sv. Alojzovi: pobožnosť šesťnedeľná, Vráble 1926*
37. *Smiechoty, Banská Štiavnica 1928*
38. *Sväté perly: Najpotrebnejšie modlitby pre kresťanov – katolíkov, 1929*
39. *Pobožnosť pri prijímaní, Trnava 1929*
40. *Maj chrám boží v úctivosti*
41. *Pokušenie a príležitosť ku hriechu*
42. *Nebeská rosa (Milosť a jej prostriedky)*
43. *Deň prvého prijímania a návod ku dobrej spovedi*

44. *Dobrá spoveď a hodné prijímanie*, Trnava 1930, dve vydania
45. *Časté prijímanie a dokonalá ľútosť*, Trnava 1930
46. *Mladá matka*, 1930 – 2.vydania
47. *Nebo a peklo na zemi*, 1930
48. *Cudzí hriech a či pohoršenie*, 1932
49. *Spásonosný kúpeľ duše: (sviatosť krstu)*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č. 1, 1932
50. *Najznamenatejší pokrm: (sviatosť oltárna)*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č.3, 1932
51. *Zlatý prameň veľkej sily*, 1932 – 4.vydania
52. *Balzam pre úbohé duše: (sviatosť pokánia)*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č.4, 1935
53. *Manželský raj, blažený kraj*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č. 7, 1936, 1937
54. *Podivné žriedlo veľkej sily: (sviatosť posledného pomazania)*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č.5, 1937
55. *Svätý Alojz*, 1930, 1938
56. *Svätá Notburga*, 1938 – 2.vydania
57. *Nebo a peklo na zemi*, 1938 – 2.vydania
58. *Dve duševné krútnavy (Pokušenie a príležitosť ku hriechu)*, 1939
59. *Nebeská rosa*, Trnava, SSV 1939
60. *Zlatý prameň veľkej sily*, Trnava: SSV, Katolícke čítanie č.2, 1940 – bol vydaný osemkrát
61. *Veľký význam maličkostí (Ľudová asketika)*, Trnava 1940
62. *Nedaj duši hladovať*, Trnava 1940
63. *Pohoršenie: deväť cudzích hriechov*, Trnava, 1941
64. *Ľubovzácná šuhajka*, Trnava 1941
65. *Odpúšťajme svojim vinníkom*, Trnava 1941
66. *Telo a pokušenie*, Trnava 1941
67. *Štyri piliere čnostlivosti: úvahy o základných čnostiach*, Trnava, SSV 1941
68. *Rímskokatolícky duch*, Trnava 1941
69. *Len pre sobášencov*, Trnava, Katolícke čítanie č.18, 1941
70. *Vzorní manželia*, Trnava 1942
71. *Cieľ a koniec života*, Trnava 1943
72. *Povera a klebeta*, Trnava 1943
73. *Utrhanie a zlorečenie*, 1943
74. *Význam trápenia*, Trnava 1943
75. *Jerichovská ruža*, Trnava 1944
76. *Pijanstvo: (obžerstvo)*, Trnava 1944
77. *Peklo na zemi*, Trnava 1944
78. *Nepokradneš*, Trnava 1944
79. *Pravoverní verenci: (snúbenci)*, Trnava, SSV 1944
80. *Duchovné hýbadlo (pravý úmysel)*, Trnava 1945
81. *Úvahy pre apoštolské duše o sv. ruženci*, 1945

- **mad'arské:**

82. *A keresztényi család tükre*
83. *A kegyuraság*
84. *I. Napoleón kettős házassága*
85. *Szent Izidor*

- 86. *A jó szolgáló*
- 87. *Kettős csodabalsam*
- 88. *A tisztaság vértanuja*

- **Homiletické práce:**

1. *Misijné modlitby a kázne*, Vráble 1924
2. *Poučné príklady a podobenstvá*, Trnava 1929
3. *Veľkopôstne úvahy na veľkopôstne nedele katolíckym rodinám*, Trnava 1930
4. *Či a ako kázať?* Trnava 1936
5. *Úvahy pre apoštolské duše o sv. ruženci*, Trnava 1945

Poučné príklady a podobenstvá

Ide o stošesťdesiattri *poučných* zamyslení, ktoré Janda nazval *príklady a podobenstvá*. Mohol by som povedať – ak by som vynechal katechétoz ako učiteľov náboženstva v škole a ponechal by som len kňazov a ich službu hlásateľov v kostole, ako ich homiletické prejavy – kázne a homílie a či aj katechetické homílie a katechetické kázne, tak by som zdôraznil, že je to predovšetkým homiletická – *didaskalická pomôcka* pre hlásateľov Božieho slova – biskupov, presbyterov a diakonov.

Lebo ak dnes chápeme *didaskáliu* ako homiletický útvar vhodný na hlásanie Božieho slova vo všedné dni liturgického roku – s trojbodovou štruktúrou: *oslovenie, vysvetlenie náuky s príkladom a záver*, tak potom Jandove *príklady a podobenstvá* sú k tomu priam vhodne vytvorené. Lebo vlastne už v roku 1929 ponúka inšpiráciu *služobníkom slova* po materiálnej stránke k príprave na hlásanie didaskáliou to, čo v súčasnosti požadujú na každý a všedný deň Všeobecné smernice *Rímskeho misála* z roku 2002: *Odporúča sa aj v iných dňoch, najmä vo všedné dni Adventu, Pôstu a Veľkonočného obdobia, ako aj v iné sviatky a vtedy, keď sa zide v kostole viac ľudí*.¹⁸ J. N. Janda hneď v úvode svojho diela zdôvodňuje, že sám Pán Ježiš kládol veľký dôraz na hlásanie, čo aj prikázal svojim nasledovníkom – apoštolom. Lebo *hlásanie slova Božieho je začiatkom, prameňom, podmienkou viery, mravnosti a náboženského smýšľania i života*.¹⁹

Na konci publikácie sú dva obsahy:

- I. obsah je vytvorený podľa poradového čísla príkladu aj s jeho názvom
- II. obsah je zostavený v abecednom poriadku podľa tematiky predmetu obsahu ako i s presným určením strany, kde sa príklad nachádza.

Takže používateľ – presbyter alebo katechéta - si podľa Jandu v tiráži na 1. strane publikácie môže ľahšie nájsť to, čo práve vhodne potrebuje, a to predovšetkým z II. tzv. *tematického* obsahu. Lebo zo stošesťdesiat tri spracovaných príkladov je ponúknutých stoštyridsaťšesť tém. Zväčša na jednu tému je jeden až tri príklady. Výnimku tvoria iba *heslá*:

- hriech, 11 príkladov
- láska, 6 príkladov
- nebo, 5 príkladov
- peklo, 5 príkladov
- život, 5 príkladov

¹⁸ Všeobecné smernice, 42. In: *Rímsky misál*. 2001. Roma: Typis Vaticanis, 2001, 1312 s.

¹⁹ JANDA, J. N. 1929. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

- kríž, 4 príklady
- modlitba, 4 príklady

V otázke uvádzania príkladov o *zázrakoch*, ktoré nie sú oficiálne potvrdené Cirkvou sa autor písomne podriaďuje definitívnemu úsudku Katolíckej cirkvi.²⁰

Za zmienku stoja slová autorovho *Úvodu* k publikácii, kde Janda píše, že k vydaniu sa rozhodol v roku svojich šesťdesiatich narodenín, teda v roku 1929, „*keď mi Boh doprial tej milosti, že som sa stal tohto roku 60 ročným starcom, v záujme slávy Božej, spásy nesmrteľných duší a ľahšieho vyučovania náboženstva*“.²¹ Príklady zozbieral z cudzojazyčnej literatúry a z ústneho podania, ktoré „*úfam, že zvlášte mladší kňazi so zdarným úspechom budú užívať na kazateľnici i v škole obsah tohto skromného diela*“.²² Vydal ho na vlastné náklady v spomínanom roku 1929 v Trnave Tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol. Je zaujímavé, že autor uvádza dvojakých diecéznych cenzorov, ktorí udelili publikácii *Nihil obstat* a aj dvojaké *Imprimatur*, ale z dvoch odlišných rokov 1921 a 1929. Čo by naznačovalo, že ide už o druhé vydanie – no keďže to vo vydaní z roku 1929 nie je výslovne uverejnené, tak si skôr myslím, že pre finančné problémy²³ sa dielo nepodarilo v roku 1921 vydať:

1. diecézny cenzor dr. Georgius Barbar, nr. 534/ 1921
Imprimatur: Tyrnaviae, 25.1.1921 Ric. Osvald, vic.gen.
2. Diecézny cenzor dr. St. Zlatoš, nr. 727/ 1928
Imprimatur: Tyrnaviae, dr. P. Jantausch, eppus, adm. apost.

Vo svojom úvode tiež kanonik a profesor bohoslovie Msgr. dr. J. N. Janda vysvetľuje zmysel významu príkladu v *kázni* a v *katechéze* s tým, že síce naznačuje aj rozpor v používaní homiletickej terminológie – *nekáže (nehlása)*, no samozrejme ju presne na začiatku 20.storočia nešpecifikuje tak, ako o tom pojednávam na začiatku 21.storočia vo svojej publikácii *Základná homiletika a homílie na rok A*.²⁴ V Jandovej dobe síce ešte prevládala forma hlásania Božieho slova *kázeň*, ale svojimi slovnými spojeniami už správne *naznačuje* rozdielnosť homiletických foriem *kázeň* a *homília*.

Publikácia má v *Úvode* presný dátum: Trnava 18.VI.1929 – z čoho je viac než jasné, že vyšla v druhom polroku 1929, hoci cenzorský posudok má vročenie 1928. Jej jasný zámer vysvetľuje sám Janda takto: „*Dľa sv.Pavla nemôže človek veriť, jestli neslyší (slovo Božie); lenže ako sa dá slovo Božie slyšať, keď sa nekáže (nehlása)? Teda hlásanie slova Božieho je začiatkom, prameňom, podmienkou viery, mravnosti a náboženského smýšľania i života. Aby však kázeň bola zadarmo úspešná, musí byť primeraná tak vlohám, ako i povahe ľudskej. Človek pozostáva z tela i duše; teda pomocou viditeľných vecí majú náboženské pravdy ľahší prístup do duše. Slovo Božie je krmom duše. Pokrm však pomocou korenín stane sa stravitelným, chutným, príjemným. Koreninou slova Božieho sú názory (príklady, podobenstvá, bájky), ktoré činia prednášané pravdy a zásady náboženské srozumiteľnými, prístupnými a zaujímavými. Názor je podobný vešiaku. Kde niet vešiaka, šata padne na zem,*

²⁰ Porov. JANDA, J. N. 1929, s. 168. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²¹ JANDA, J. N. 1929, s. 2. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²² JANDA, J. N. 1929, s. 2. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²³ Porov. JANDA, J. N. 1929, s. 2. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²⁴ Porov. ZEMKO, P. 2012, s. 13 – 28. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava: Ivona Matúšová, 2012, 216 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 19 – 5.

ponevác nemá na čom visieť. Aj pravda sa ľahšie udrží v pamäti, jestli ju pripútame k názoru. Veľmi myľnou je tá mienka, že by sa názory hodily len necvičenému obecenstvu; aj učení ľudia vďačne vitajú názorné prednášky.²⁵ Čím sa toto dielko stáva prínosným nie len pre Základnú a Materiálnu homiletiku ale aj pre Formálnu homiletiku, čo potvrdzuje príklad č. 31 uverejnený pod názvom *Kázeň ako sa nemá slyšať*. V ňom autor neponúka len prednesený príklad ale ho aj vysvetľuje, pričom poukazuje na zásady, ktorými sa zaoberá práve Formálna homiletika. A to sú:

- správne spracovaný obsah
- zaujímavosť
- hlbokosť myšlienok
- výrečnosť hlásateľa
- hlas hlásateľa
- živosť pohybov
- práca rúk,

ale i kritika hlásateľa, keď jedni poslucháči sú proti nemu a druhí ho zase chvália. A preto Janda tvrdí, že Boží sluha je povinný predkladať čím výrečnejšie pokrm Božieho slova, aby poslucháči pre spásu svojej duše vzťahovali jeho obsah na seba. Lebo inak budú ako pozvaní hostia na hostine, ktorí nič neochutnajú, ale len sledujú poriadok, potom počítajú koľko jedál bolo v ponuke, či boli na vizáš vhodne upravené, počítajú koľko bolo druhov vína a alkoholu a či bol stôl primerane ozdobený. No nenasýtia sa a ich život je len živorením. A potom v duchovnej oblasti u takýchto pozvaných hostí hynie viera, čnosti sú u nich zriedkavosťou a pachtia sa len za pominutelnými vecami.²⁶

A tu je po hlásaní Božieho slova potrebné vždy zmeniť svoj život a to aj s pomocou príkladu č. 107 pod názvom *Slyšanie Božieho slova*.²⁷ K čomu môže poslúžiť ako prejav *dobrej vôle a bezzistnej obetavosti*²⁸ aj táto Jandova publikácia.

Či a ako kázať

Už názov publikácie naznačuje, že ide o homiletické dielo, ktoré je rozdelené na dve časti:

I. Treba kázať

II. Ako kázať

Pričom prvá časť je rozdelená na desať častí, ktoré sú od seba oddelené len tromi hviezdikami. Prvé štyri sú venované len *kázňam* a zvyšné *katechézám*.

Čo sa týka opodstatnenia k hlásaniu *Božieho slova* začína Janda svoju publikáciu vysvetľujúc slová sv. Pavla z *I Kor 9, 16*, keď zdôrazňuje, že ide o apoštolskú úlohu. Tú od samotného Pána Ježiša dostali jeho apoštoli a ona prešla na ich nástupcov – biskupov a kňazov. K tomuto sa musí zdôrazniť rok vydania publikácie – 1936. Lebo novšie poznatky k problematike *sviatosti kňazstva* prináša až náuka *Druhého vatikánskeho koncilu* (1962 –

²⁵ JANDA, J. N. 1929, s. 2. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²⁶ Porov. JANDA, J. N. 1929, s. 34 - 35. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²⁷ Porov. JANDA, J. N. 1929, s. 110 - 111. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

²⁸ Porov. JANDA, J. N. 1929, s. 2. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr. Urbánka a spol., 1929, 166 s.

1965),²⁹ ktorá je následne vložená do *Rímskeho misála* z roku 1969³⁰ a *Kódexu kánonického práva* z roku 1983.³¹

Janda sa dovoľáva hlásania Božieho slova aj zo Starého zákona, v ktorom Pán Boh prikazuje Izaiášovi: *Volaj, nestišuj, ako trúba vyvýš svoj hlas, zvestuj môjmu ľudu jeho hriech a Jakubovmu domu jeho vinu! (Iz 58, 1) Na твоjich мірох, Єрусалем, установив сом стражцов: celý deň a celú noc nikdy nech nemlčia! (Iz 62, 6) Pretože kňazi sú poverenci a poslovia Boží. Kňazi spájajú pokolenie ľudské s Bohom.*³² Kňaz však je služobníkom Kristovým.³³ Janda varuje novozákonných kňazov, aby boli vo svojej službe horliví a svedomití a neprepadli povrchnosti a lenivosti, ako sa o židovských kňazoch píše na mnohých miestach Starého zákona: *Iz 56, 10; Zach 11, 17; Ž 113, 5; Jer 1, 16; 1, 19; 2, 12.*

Úloha hlásať evanjelium novozákonným kňazom – nástupcom apoštolov, konštatuje Janda, všetkým národom bez výnimky je predovšetkým od samého Pána Ježiša: *Mk 16, 15; Mt 28, 18 – 20.* Ten zároveň povzbudzuje svojich, aby sa nebáli *tých; čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu, i telo zahubiť v pekle. Nepredávajú sa dva vrabce za halier? A predsa ani jeden z nich nepadne na zem bez vedomia vášho Otca. Vy však máte aj všetky vlasy na hlave spočítané. Nebojte sa teda, vy ste cennejší ako mnoho vrabcov. Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach. Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach. (Mt 10, 28 – 33)* A preto hlásateľom svojho evanjelia radí: *Čo vám hovorím vo tme, hovorte na svetle, a čo počujete do ucha, rozhlasujte zo striech. (Mt 10, 26 – 27)*

Janda ďalej povzbudzuje: *Ved' povolanie Kristovho kazateľa je sväté a veľmi počestné. kat. kazateľ má právomoc zvestovať náboženskú náuku Kristovu. Na základe posvätného a čestného povolania má kňaz právo, aby Božie slovo zvestoval ľuďom a tak ich zachoval pre večný život. Čím je v bitke pre vojaka puška a meč: tým je pre kňaza v pastoračnej práci slovo Božie, ktoré čím výdatnejšie má sa upotrebovať na záchranu duší, podporu nábožnosti a mravnosti.*³⁴

K podnecovateľom k hlásaniu Božieho slova biskupmi a kňazmi okrem samotného Pána Ježiša podľa Jandu sú z:

- apoštolského listu sv. Pavla 2 Tim 4, 1 – 5,³⁵ 2 Tim 2, 8 – 16³⁶

²⁹ Porov. PAVOL VI. Ad pascendum, s. 13 - 17. 1981. In: *Rímsky pontifikál*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha v Cirkvnom nakladateľstve Bratislava, 1981, 422 s.

³⁰ Porov. *Rímsky misál*. 2001. Roma: Typis Vaticanis, 2001, 1312 s.

³¹ Porov. KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA. 1996. *Kódex kánonického práva*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1996, 893 s. ISBN 80 – 7162 – 061 – 0.

³² JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 2. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

³³ JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 3. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

³⁴ JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 3. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

³⁵ *Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom, ktorý bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo: Hlásaj slovo, naliehaj vhod i nevhod, usvedčuj, karhaj a povzbudzuj so všetkou trpezlivosťou a múdrosťou. Lebo príde čas, keď neznesú zdravé učenie, ale nabháňajú si učiteľov podľa svojich chutí, aby im štekli uši. Odvrátia sluch od pravdy a obrátia sa k bájkam. Ty však buď vo všetkom triezvy, znášaj útrapy, konaj dielo evanjelistu, plň svoju službu.*

³⁶ *Podľa môjho evanjelia, pre ktoré znášam útrapy až po okovy ako nejaký zločinec. Ale Božie slovo nie je spútané! Preto všetko znášam pre vyvolených, aby aj oni dosiahli spásu, ktorá je v Kristovi Ježišovi, a večnú slávu. Spoločlivé je to slovo: Ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť. Ak vytrváme, s ním budeme aj kralovať. Ak ho zaprieme, aj on zaprie nás. Ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže. Toto pripomínaj a zaprisahávaj ich pred Bohom, aby sa nepreli o slová. Nie je to na nič užitočné, len na skazu poslucháčov. Usiluj sa ukázať Bohu ako osvedčený, ako robotník, ktorý sa nemusí hanbiť a správne podáva slovo pravdy. Svetáckym prázdny rečiam sa vyhýbaj; lebo ešte viac budú postupovať v bezbožnosti.*

- učenia sv. Augustína, ktorý si nevedel predstaviť nesvedomitého a lenivého kňaza, ktorý by mohol zanedbávať hlásanie Božieho slova
- napomínania sv. Gregora, ktorý odsúdil lenivých kňazov, lebo nechceli hlásať Božie slovo
- listov sv. Izidora, ktorý hovorí o prísnych trestoch pre kňazov, ktorí sa neusilovali odstrániť náboženskú nevedomosť a nekarhali hriechy veriacich v kázňach
- učenia Tridentského snemu, ktorý hovorí, že duchovní pastieri musia sami alebo skrze povolaných zástupcov každú nedeľu a sviatok v krátkej a ľahko pochopiteľnej kázni vysvetliť veriacim, ktorých vášni sa treba chrániť a v ktorých čnostiach sa treba cvičiť³⁷

Piata až ôsma časť prvej kapitoly je venovaná katechéze. Od deviatej časti do konca prvej kapitoly sa autor *spolu* venuje zásadám tak pre *kážeň* ako i pre *katechézu*, keď hovorí o:

- primeraných vlohách a povahe poslucháčov
- cieľi, ktorým má byť spása veriacich
- podpore nábožnosti a mravnosti s tým, aby sme sa chránili neprimeraných žartov, neslušných vtipov, vrtkavých nápadov
- tom, aby sme hovorili krátko, zreteľne, jednoducho
- zachovaní cirkevných predpisov³⁸

V druhej kapitole, ktorá má názov *Ako kázať?* Sú prednesené zásady rétoriky ohľadom *kázne*, aby bola:

- jednoduchá a ľudová
- prostá a primeraná poslucháčom
- v krátkych vetách a otázkach
- s čím menším počtom citátov
- s jasnými a ľahko pochopiteľnými dôvodmi a dôkazmi

K čomu Janda používa množstvo citácií zo Svätého písma a citátov od svätých:³⁹ sv. Ambróza, sv. Augustína, sv. Hieronyma, sv. Bazila, sv. Jána Zlatoústeho, sv. Filipa, sv. Ľudovíta, sv. Terézie, sv. Vincenta Fererského, sv. Františka Saleského, sv. Alfonza a sv. Brigity. Pričom poznamenáva, že patrónom⁴⁰ všetkých hlásateľov je sv. Ján Zlatoústý: *Vzorom kresťanského kazateľa je arcibiskup Ján Zlatoústý. Učí, presviedča, vzbudzuje tak znamenite, ako nikto iný. Chválu ľudskú vôbec nehľadal. Často vysvetľoval to, čo treba robiť,*

³⁷ Porov. JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 4 - 5. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

³⁸ Porov. JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 11 - 13. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

³⁹ Porov. ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Evanjelizácia sv. Jána Pavla II. pre Slovensko*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 77 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 82 – 9.

Porov. ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Otvorme dvere viery*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 27 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 83 – 6.

Porov. ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Evanjelizácia emeritného pápeža Benedikta XVI*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 46 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 85 – 0.

Porov. ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – PARÁK, L. – PARÁKOVÁ, Á. – ZEMKO, P. 2018. *Svätý revolucionár lásky*. Trnava: Ivona Matúšová, 2018, 58 s. ISBN 978 – 80 – 89979 – 06 – 6.

⁴⁰ Porov. ZEMKO, P. 2012. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava: Matúšová Ivona, 2012, 216 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 19 – 5.

Porov. CZARNECKI, P. – HERDICS, G. – VALLOVÁ, J. – ZEMKO, P. 2017. *Nuntii sunt testes. Osobnosť a svedok in ars homiletica (Rhetorica ecclesiastica in Slovacia)*. Warszawa: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka Kryżanowskiego, 2017, 216 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 228 – 1.

čoho sa chrániť, aby bol náš život Bohu milý. Teda veľkú výhodu má kázeň, ktorá veľký dojem robí tak na učených, ako neučených, a nie je jej cieľom obdivovanie rečníckeho umenia.⁴¹

Niet rozdielu medzi Židom a Grékom, lebo ten istý je Pán všetkých, bohatý pre všetkých, ktorí ho vzývajú: Lebo každý, kto bude vzývať Pánovo meno, bude spasený. Ale ako budú vzývať toho, v ktorého neuverili? A ako uveria v toho, o ktorom nepočuli? A ako počujú bez kazateľa? A ako budú kázať, ak nie sú poslaní? Ako je napísané: „Aké krásne sú nohy tých, čo hlásajú dobrú zvesť.“ Lenže nie všetci poslúchli evanjelium. Aj Izaiáš hovorí: „Pane, kto uveril tomu, čo sme hlásali?“ Teda viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo. Ale spytujem sa: Azda nepočuli? Ale áno, po celej zemi rozlieha sa ich hlas a ich slová až po hranice sveta. (Rim 10, 12 – 18)

Záver

Jozef Napoleon Janda patrí k prvým slovenským homiletickým teoretikom, ktorý začal písať jednak o homiletike ako i o vtedajšej pevne zaužívanej forme hlásania Božieho slova – kázni. V jeho len dvadsaťstranovej učebnici sa predovšetkým zdôrazňuje, že nástupcovia apoštolov – biskupi a kňazi musia hlásať Božie slovo, z čoho sa mnohí často sami dišpenzujú, sú leniví a nechce sa im hlásať Božie slovo. Alebo len čítajú legendy a zabúdajú pri tom nie len na slová Pána Ježiša: *Ja som dobrý pastier* (Jn 10, 17), ale i na to, že ak majú poslucháči prijať vypočuté Božie slovo, musia mu porozumieť aj na základe toho, že musia na hlásateľovi vybadať, či sám verí, čo hovorí, ako i to, že čo robí, to aj druhým radí a predpisuje.⁴²

Ešte ani v jeho časoch nie je jasná slovenská homiletická terminológia – ako ju už máme po roku 2000, a preto Janda používa nesprávny *terminus technicus* – kazateľ a kázanie a nie hlásateľ a hlásanie, pričom ho spája so zásadami určenými pre katechézu a katechizovanie, čo sú dnes dve samostatné teologické disciplíny – homiletika a katechetika.⁴³ Ale Jandom prednesené homiletické a katechetické zásady môžu posлúžiť každému hlásateľovi Božieho slova a katechétom k vážnej a svedomitej príprave: *Najmä mladší kňaz si má kázeň napísať, dobre sa ju naučiť. Tak je súhrn myšlienok dôsledný, súvis látky dokonalý;*

⁴¹ Porov. JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 14 – 20. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

⁴² Porov. JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 11 – 12. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

⁴³ Porov. ZEMKO, P. 2007. *Homiletické smernice. Z dejín homiletiky na Morave, v Čechách a na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2007, 117 s. ISBN 978 – 80 – 7141 – 565 – 7.

Porov. ZEMKO, P. 2009. *Radlinského hlásanie Božieho slova*. Banská Bystrica: Polygrafia Gutenberg, 2009, 119 s. ISBN 978 – 80 – 969886 – 2 – 4.

Porov. ZEMKO, P. 2012. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava: Matúšová Ivona, 2012, 216 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 19 – 5.

Porov. CZARNECKI, P. – HERDICS, G. – VALLOVÁ, J. – ZEMKO, P. 2017. *Nuntii sunt testes. Osobnosť a svedok in ars homiletica (Rhetorica ecclesiastica in Slovacia)*. Warszawa: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka Kryżanowskiego, 2017, 216 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 228 – 1.

Porov. ZEMKO, P. 2017. *Formálna homiletika a homílie na rok C*. Trnava: Matúšová Ivona, 2017, 113 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 67 – 6.

Porov. KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Kázeň alebo homília*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 60 s. Elektronická publikácia, ISBN 978 – 80 – 89413 – 75 – 1.

Porov. ZEMKO, P. 2018. *Homiletika a homílie*. Trnava: Ivona Matúšová, 630 s. CD - ROM. ISBN 978 – 80 – 89979 – 02 – 8.

ZEMKO, P. 2018. *Andrej Radlinský ako hlásateľ Božieho slova organizuje bernolákovcov*. Trnava: Ivona Matúšová pre MO MS Kátlovce prof. dr. Štefana Vagoviča, 2018, 214 s. CD-ROM. ISBN 978 – 80 – 89413 – 96 – 6.

*nesúce odchýlky sú vylúčené. Kázeň má kňaz vopred stráviť, prežiť; ved' len tak osvieti a oduševní poslucháčov, ak sám rečník je osvietený a oduševnený; dojať môže len ten, kto sám je dojatý. Teda dobrý kňaz si dá záležať na tej vážnej neraz i dosť ťažkej práci, ktorá sa vyžaduje, aby bola kázeň a katechéza primeraná predpisom cirkevným, aby bola zdarná tak, že sa ňou šíri pravá viera, podporuje nábožnosť, pestuje mravnosť, ničí hriech, šíri ctnosť, prispeje sa k sláve Božej a otvára sa nebies brána poslucháčom.*⁴⁴

Verím, že aj usilovný vsdp. Mons. ThDr. Jozef Napoleon Janda *nebies bránou* prešiel a už sa teší s našim Pánom vo večnosti.

Literatúra a použité informačné zdroje

Archív SSV Trnava, fasc. 104 cd.

ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Evanjelizácia sv. Jána Pavla II. pre Slovensko*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 77 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 82 – 9.

ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Otvorme dvere viery*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 27 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 83 – 6.

ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Evanjelizácia emeritného pápeža Benedikta XVI.* Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 46 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 85 – 0.

ÁČOVÁ, B. – KLEMENT, M. – PARÁK, L. – PARÁKOVÁ, Á. – ZEMKO, P. 2018. *Svätý revolucionár lásky*. CZARNECKI, P. – HERDICS, G. – VALLOVÁ, J. – ZEMKO, P. 2017. *Nuntii sunt testes. Osobnosť a svedok in ars homiletica (Rhetorica ecclesiastica in Slovacia)*. Warszawa: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka Kryżanowskiego, 2017, 216 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 228 – 1.

Trnava: Ivona Matúšová, 2018, 58 s. ISBN 978 – 80 – 89979 – 06 – 6.

JANDA, J. N. 1929. *Poučné príklady a podobenstvá*. Trnava: vlastným nákladom, tlačou Kníhtlačiarne Fr.

JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 2. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

KOLEKTÍV AUTOROV. 2016. *Preseľany*. Preseľany: Obec, 2016, 303 s. ISBN 978 – 80 – 972243 – 8 – 7.

KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA. 1996. *Kódex kánonického práva*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1996, 893 s. ISBN 80 – 7162 – 061 – 0.

KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Ludanický farár Pavol Jantausch (1906 – 1922)*. Topoľčany: Tristanpress, 2017, 52 s. ISBN 978 – 80 – 89173 – 62 – 4.

KLEMENT, M. – ZEMKO, P. 2017. *Kázeň alebo homília*. Trnava: Ivona Matúšová, 2017, 60 s. Elektronická publikácia, ISBN 978 – 80 – 89413 – 75 – 1.

PAŠTÉKA, J. a kol. 2000. *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. Bratislava: Lúč, 2000, 1550 s. ISBN 80 – 7114 – 300 – 6.

RADVÁNYI, H. 1997. *Kolegiálna (družná) kapitula v Trnave*, rkp.

ZEMKO, P. *Homiletický prínos F. V. Sasinka na Slovensku*. Martin: Beriss, 1998, 109 s. ISBN 80 – 85582 – 03 – 1.

https://knihy.dominikani.sk/c/hlavna_bibl_b4?autor_id=583

ZEMKO, P. 2007. *Homiletické smernice. Z dejín homiletiky na Morave, v Čechách a na Slovensku*. Trnava: Dobrá kniha, 2007, 117 s. ISBN 978 – 80 – 7141 – 565 – 7.

Porov. ZEMKO, P. 2009. *Radlinského hlásanie Božieho slova*. Banská Bystrica: Polygrafia Gutenberg, 2009, 119 s. ISBN 978 – 80 – 969886 – 2 – 4.

⁴⁴ Porov. JANDA, J. N. 1936. *Či a ako kázať*, s. 13. Nákladom vlastným, Tlačou Urbánka a spol. v Trnave, 20 s.

- Porov. ZEMKO, P. 2012. *Základná homiletika a homílie na rok A*. Trnava: Matúšová Ivona, 2012, 216 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 19 – 5.
- ZEMKO, P. 2016. *Wkład ks. F. W. Sasinka w rozwój homiletyki na Słowacji*. Warsaw, Poland: Warsaw Management University Publishing House prof. Leszka J. Krzyżanowskiego, 2016, 83 s. ISBN 978 – 83 – 7520 – 213 – 7.
- Porov. ZEMKO, P. 2017. *Formálna homiletika a homílie na rok C*. Trnava: Matúšová Ivona, 2017, 113 s. ISBN 978 – 80 – 89413 – 67 – 6.
- ZEMKO, P. 2018. *Homiletika a homílie*. Trnava: Ivona Matúšová, 630 s. CD-ROM. ISBN 978 – 80 – 89979 – 02 – 8.
- ZEMKO, P. 2018. *Andrej Radlinský ako hlásateľ Božieho slova organizuje bernolákovcov*. Trnava: Ivona Matúšová pre MO MS Kátlovce prof. dr. Štefana Vagoviča, 2018, 214 s. CD-ROM. ISBN 978 – 80 – 89413 – 96 – 6.

Kontaktné údaje

doc. ThLic. Mgr. Pavol Zemko, Th. D., Ph.D.h.c., EMBA, LL. M, O.C.H. – assoc. prof.
VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava
Detašované pracovisko bl. Ladislava Batthyány – Strattmanna Dunajská Streda
Korzo Bélu Bartóka 36
929 01 Dunajská Streda
a
Moravsko – slezská křesťanská akademie
Smetanova 756/14
602 00 Brno
a
Haulíkov inštitút
Tehelná 6/B
917 01 Trnava
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
pavolzemko@gmail.com

ŽALMY V STARŠEJ SLOVENSKEJ LITERATÚRE

Psalmes in old Slovak literatur

Lubica Blažencová

Abstrakt

Text sa zameriava na žáner žalmu, jeho vývin, formovanie, spôsoby interpretácie a tiež jeho adaptáciu v literatúre. Pozornosť je venovaná H. Gunkelovej typológii a charakteristike žalmov, ich zaradeniu do rovnakého žánru a rovnakého miesta v živote (Sitz im Leben). Žalmy sa spomínajú v našej literatúre už od obdobia stredoveku. V 16. storočí vzrástol záujem o preklad žalmov do národných jazykov a pozornosť sa upriamuje na jeho dobové parafrázy. Obľúbené boli predovšetkým kajúce žalmy. Mnohé žalmové parafrázy sa neskôr adaptovali ako duchovné piesne a stali sa súčasťou spevníkov obdobia baroka.

Kľúčové slová

Boh, dôvera, chvála, parafráza, pieseň, spevník, žalm, žalospev, žaltár

Abstract

This text is focusing on genre of psalm, its evolution, formation, ways of interpretation and also its adaptation in literature. Attention is paid to the H. Gunkel's typology and the characteristics of the psalms, their inclusion in the same genre and the same place in life (Sitz im Leben). The psalms have been mentioned in our literature since the Middle Ages. In the 16th century, the interest in translating psalms into national languages increased, and attention was drawn to their contemporary paraphrases. In particular, penitential psalms were popular. Many psalm paraphrases were later adapted as spiritual songs and became part of the hymn books of the Baroque period.

Keywords

God, trust, praise, paraphrase, song, songbook, psalm, requiem, Psalter

*„Pane, náš vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi!
Tvoja veleba sa vznáša nad nebesia.“ (Ž 8, 2)*

Velebnosť Boha, oslava Pána, hľadanie nadprirodzena je potreba v človeku zakorenená a aktuálna bez ohľadu na konkrétne historické obdobie. Človek kladie otázky a čaká Božiu odpoveď. Tento verbalizovaný poetický dialóg s Bohom predstavuje najmä žalm. Žalm má teologickú hodnotu, obsahuje v sebe starozákonné duchovné dejiny. Taktiež v sebe nesie predpoveď kresťanského učenia spásy a umenia zastúpeného poeticko-muzikologickou formou. Tá pomocou svojich trópov a figúr tlmočí človeku celé obsahové bohatstvo prostredníctvom estetického prežívania. Žalm spája transcendentálnu sféru Božích právd s jednoduchým vnímaním človeka. Pedagogická funkcia žalmu spočíva predovšetkým v tom, že v porovnaní s homíliou, ktorej je človek len pasívnym poslucháčom, žalmy nielen prijíma, ale ich aj vypovedá, a tým si osvojuje ich obsah. Je to svojím spôsobom najprístupnejšia metóda teologického vzdelávania sa v rovine laického apoštolátu. Pre bežného človeka sú žalmy svojou poetickosťou a melodickosťou ľahko zapamätateľné, a tým zabezpečujú živosť a ľahkú interpretovateľnosť.

Samotné slovo „žalm“ je prekladom akadského slova „zamaru“. Označovalo sa ním spievanie, hranie na hudobnom nástroji. Odtiaľ prešlo cez hebrejské slovo „mizmor“ – spev, hra a udomácnilo sa v gréckom preklade ako „psalmos“. Čo sa týka samotného usporiadania a zaradenia žalmov, sú takto používané už od obdobia 5. stor. po Kristovi v Alexandrijskom kódexe gréckeho rukopisu Svätého písma.

Mnohé žalmy existovali nezávisle a postupne sa spojili do zbierok. Žalmy, ako ich poznáme dnes, sú výsledkom poexilovej židovskej komunity v Jeruzaleme. Hebrejský a grécky preklad (Septuaginta, LXX) zachováva rovnaké poradie žalmov. Najstarším latinským prekladom je Vetus Latina, ktorého predlohou sa stala grécka Septuaginta (okolo r. 195 n. l.). Sv. Hieronym urobil revíziu verzie Vetus Latina a od roku 382 po Kr. začal pracovať na novom latinskom preklade známom ako Vulgáta. Ďalším rozšíreným prekladom žalmov bol Hieronymov Rímsky žaltár (Psalterium Romanum) a v 6. storočí na území Galie Galský žaltár (Psalterium Gallicanum).

Žaltár je v tradícii rozdelený na päť kníh, ktoré sú kompatibilné so židovskou Tórou. Zaraďuje sa medzi múdroslovné knihy Starého zákona. Obsahuje 150 žalmov a 116 z nich má rôzne nadpisy. Tie boli k žalmom pričlenené až v neskoršom období. Najväčšia časť má v nadpise označenie autora – 73 z nich Dávida. Dávid je považovaný za hlavného autora žalmov. Iný pohľad ukazuje na fakt, že žalm patrí do zbierky venovanej Dávidovi či kráľom pochádzajúcim z Dávidovej dynastie. Ďalej sú žalmy označené hudobne – zbornajstrovi, na strunový nástroj a i., alebo označujú miesto či čas zostavenia.

Číslovanie žalmov v hebrejskej Biblii (ktoré používa aj Nová Vulgáta a moderné preklady) od žalmu 10 po žalm 148 je o jedno číslo vyššie ako v Septuaginte a vo Vulgáte, v ktorých sú žalmy 9 a 10 a žalmy 114 a 115 zlúčené, kým žalmy 116 a 117 sú rozdelené.⁴⁵

Podľa Katechizmu katolíckej cirkvi⁴⁶ žalmy – „či už ide o chválospev, žalospev alebo vďakyvzdanie, o individuálnu alebo spoločnú prosbu, o kráľovský alebo pútnický spev, o poučné (sapienciálne) rozjímanie, sú zrkadlom veľkých Božích skutkov v dejinách jeho ľudu i zrkadlom ľudských situácií, ktoré žalmista prežíva. Niektorý žalm môže odzrkadľovať minulosť, ale je taký jednoduchý, že sa ho pravdivo môžu modliť ľudia všetkých stavov a všetkých čias.“

Zaradením žalmov podľa literárneho druhu sa zaoberal na konci devätnásteho storočia Hermann Gunkel. Základná premisa jeho delenia vychádza z modelu, schémy, ktorá závisela od situácie, pri ktorej bol žalm použitý. Gunkel porovnával jednotlivé žalmy a vytvoril určité skupiny ideálnych vzorov, foriem, ideálnych žánrov (Gattungen) a ukázal, že väčšina žalmov prináleží do niektorej z nich. Rozlišuje predovšetkým tri základné druhy – obsah, formu a skúsenosť.

Gunkel definuje, že aby žalmy mohli byť zaradené do rovnakého žánru, museli mať určité rovnaké miesto v živote (Sitz im Leben), základ v bohoslužbe a spoločné zasadenie v kulte. Sú charakterizované spoločnými myšlienkami, pocitmi a náladami a vyznačujú sa jednotným štýlom, dikciou, štruktúrou a jazykovo príbuznými formami (Formensprache). Vo svojich prácach rozdelil žalmy na štyri hlavné skupiny: hymny, žalospevy – tie bližšie rozdelil na skupinové a individuálne (alebo žalospevy ľudu a žalospevy jednotlivca) a vďakyvzdania (ďakovné piesne jednotlivca a ľudu). Dopĺňa ich ešte o duchovné básne, ktoré označuje ako skutočný poklad žaltára (the real treasure of the Psalter). Rozlišuje aj ďalšie podskupiny:

⁴⁵ por.: Sväté písmo Starého a Nového zákona. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1995, s. 993 – 1004.

⁴⁶ Katechizmus katolíckej cirkvi. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1998, č. 2588.

múdroslovné žalmy, kráľovské žalmy, žalmy požehnania, prekliatia, žalmy o Pánovom zákone, pútnické žalmy a i.⁴⁷ S Gunkelom je porovnávaný Kittel, ktorý v diele *Die Psalmen* uvádza delenie žalmov na hymny (piesne chvály), modlitby vd'akyvzdania, modlitby žiadostí, didaktické básne a duchovné piesne. Uvedené delenia boli veľkým prínosom, pretože autori pred nimi sa snažili prevažne o historické zaradenie a išlo iba o všeobecné informácie týkajúce sa štruktúry žalmu a literárneho pozadia.⁴⁸ K ďalším autorom snažiacim sa podať typológiu žalmov a nájsť jednotiace prvky, na základe ktorých by mohli byť žalmy rozdelené, patril i Fr. Heiler prácou *Modlitba (Das Gebet, 1923)* a S. Mowinckel – *Štúdie žalmov (Psalmenstudien, 1921 – 1924)*, *Žalmy v Izraelskom kulte (The Psalms in Israel's Worship, 1962)* a iní.

V biblických knihách⁴⁹ sa uvádzajú tieto hlavné literárne druhy:

1. hymny s relatívne ustálenou skladbou (začínajú povzbudením k chvále Boha, v jadre objasňujú dôvod chvály a v závere opakujú chválu alebo modlitbu). Podľa námetu sa ďalej delia na Sionské piesne a Žalmy Božieho kráľovstva;
2. prosby, žalmy utrpenia (žalospěvy), náreky – utiekajú sa k Bohu. (Začínajú invokáciou a prosbou o pomoc, v jadre opisujú žalmistovo zúfale postavenie a končia s istotou, že Boh pomôže.) Delia sa na kolektívne a individuálne;
3. ďakovné žalmy – vzdávanie vd'aky za vypočutú modlitbu alebo pomoc;
4. zvláštne a zmiešané druhy;
5. žalmy kráľovské a mesiášske.

V teologických kruhoch je preferovaná kontextuálna interpretácia, ktorá vníma žalmy ako jeden celok, jednotnú súčasť a celkovú štruktúru Žaltára. Teológovia sa snažia predovšetkým nájsť spoločný kľúč k systému usporiadania vychádzajúc z premisy, že žaltár má určitý zmysel a je predobrazom dejín spásy, ktoré sa naplnili v osobe Ježiša Krista. Je svojím spôsobom nástroj, ako pochopiť Božiu vôľu, a nesie v sebe teologické poslanstvo.

Pri štúdiu a interpretácii žalmov však neustále vystupuje do popredia fakt, že žalmy sú modlitby, „osobné modlitby, spoločné modlitby, modlitby náreku, modlitby chvály, modlitby opisujúce stvorenie, modlitby vyjadrujúce Božiu veľkosť, modlitby žiadajúce a prosiace o Božiu spravodlivosť a milosrdenstvo. Akokoľvek študujeme žalmy, konečným výsledkom bude, dúfam, ocenenie žalmov ako modlitieb, ako dialógov medzi nami a naším Stvoriteľom“.⁵⁰

Žalmy sa stali modlitbou kresťanov a zaujali privilegované miesto tak v súkromnej, ako aj vo verejnej modlitbe kresťanského ľudu už od apoštolských čias. Cirkev sa ich snažila po celé stáročia vysvetľovať a komentovať, a taktiež ukazovala, že okrem základného, slovného zmyslu treba hľadať plnší zmysel (*sensus plenior*), teda pochopiť žalm v zmysle neskoršieho zjavenia a hlbšieho pochopenia zjavených právd, ktoré súvisia so štúdiom Biblie.

Literárna kultúra je pevne postavená na poznávaní, prekladaní a rozširovaní textov Svätého písma a jej hlavnou súčasťou boli i starozákonné žalmy. V literárnej rovine sa žalm vníma ako útvar, v ktorom nie je jednoznačný ani rým, ani metrická organizácia. Vyskytuje

⁴⁷ viac pozri: WESTERMANN, Claus: *Praise and lament in the psalms*. Atlanta, Georgia: John Knox Press, 1981, s. 15 – 35.

⁴⁸ Veľmi konkrétnu a podrobnú klasifikáciu žalmov podáva CLINES, D. J. A.: *Psalm research since 1955: II. The literary genres*. In: *Tyndale Bulletin* 20 (1969) 105-125, s. 113 – 114. [cit. 2019-05-21]. Dostupné na https://legacy.tyndalehouse.com/tynbull/Library/TynBull_1969_20_06_Clines_PsalmsResearch.pdf

⁴⁹ Múdroslovné knihy Starého zákona s komentármi Jeruzalemskej Biblie. Trnava : Dobrá kniha, 2006, s. 73 – 76.

⁵⁰ KOLARČIK, Michael: *Žalmy*. Bratislava : Trnavská univerzita, Teologická fakulta, 1999, s. 8.

sa tu paralelizmus na rovine syntaxe, slovosledu alebo myšlienkového členenia verša. V žalme je použitý izoklón, teda rytmický účinok zhody alebo nezhody dĺžky verša.

Žalmy majú obsahový súvis, tzv. „parallelismus membrorum“ (súbežnosť členov). V riadkoch môže byť vyjadrená tá istá myšlienka, môžu sa dopĺňovať, vyjadrovať určitý protiklad, alebo v nich môže byť stupňovaná myšlienka, dej.

Štraus uviedol definíciu žalmového verša (verša žalmových piesní a modlitieb) nasledovne: „Žalmový verš, ktorý je založený na syntaktickom paralelizme, člení tieto syntaktické celky na dve časti, „polveršie“. Žalmový verš vychádza z prirodzenej segmentácie reči, založenej na sémantických väzbách syntagmaticky formovaných vetných schém. (...) ... žalmový verš treba hodnotiť ako „prekladový“ verš. Rytmické väzby v prekladoch vyplývajú zo syntakticko-sémantických celkov, ktoré v podstate zachovávajú originál nielen svojím obsahom, ale aj voľnou veršovou formou.“⁵¹ Preklady žalmov sa postupne prispôbili poetike príslušnej kultúry, prijali jej metrickú formu. Rytmicko-syntaktické členenie, ako aj delenie na strofy postupne zaniklo.

Medzi najdôležitejšie osobnosti prekladu a interpretácie cirkevných textov, v našom prípade predovšetkým žalmov, patrí sv. Ambróz (339 – 397), autor hymnických textov i tzv. ambroziánskeho cirkevného spevu, sv. Hieronym (347 – 419 alebo 420), ktorý má podstatnú účasť na latinskom preklade Svätého písma, a najmä sv. Augustín (354 – 430), ktorého rozsiahle literárne dielo podstatne ovplyvňuje filozoficko-teologické myslenie po celý kresťanský stredovek.

S žalmom sa stretávame nielen na poli teológie, ale prítomný je od najstaršieho obdobia dejín literatúry. Ide tu o previazanosť estetickéj a religióznej funkcie, o spojenie sakrálného a profánneho. „Žaltár bol po Novom zákone prvou z biblických kníh, ktorú celú preložil do staroslovienskeho jazyka alebo sám sv. Cyril, alebo spolu s bratom, sv. Metod (Panonhalmský životopis sv. Metoda, hl. 5)⁵²

Konštantín-Cyrl a Metod vytvorili vôbec prvý preklad Biblie do staroslovienskeho jazyka, ktorý sa stal jazykom bohoslužobným, liturgickým, ale aj administratívno-právnym. Vychádzali vo svojom preklade do staroslovienskeho jazyka z prvého gréckeho prekladu starého zákona a žalmov (Septuaginta, 3. – 2. stor. p. n. l., grécky preklad vznikol pre potreby židovskej diaspóry v Alexandrii), ale prihliadali aj na latinský preklad sv. Hieronyma.⁵³ „V európskom kultúrnom priestore recepciu žalmov rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili latinský variant textu „kniežaťa prekladov“ Sophronia Eusebia Hieronýma a starosloviensky preklad Konštantína a Metoda, označovaný vo svojich neskorších vývinových fázach za cirkevno-slovanský. (...) oba preklady biblických textov, a najmä Knihy žalmov, sú dokladom obdivuhodného talentu, invencie a filologickej erudície ich autorov.“⁵⁴

V období stredoveku bol žalm prítomný v náboženských obradoch, predovšetkým vo forme duchovnej piesne. Tvoril súčasť liturgie, bol zložkou antifón, sekvencií, responzóriových textov. Napriek dominancii latinčiny ako bohoslužobného jazyka sa šírili i domáce jazyky, v ktorých sa odbavujú bohoslužby a liturgické úkony. V roku 1546 sa

⁵¹ ŠTRAUS, František: Základy slovenskej verzológie. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2003, s. 71.

⁵² cit. podľa: Sväté písmo Starého a Nového zákona. Trnava : Spolok sv. Vojtecha, 1995, s. 994.

⁵³ KOVAČIČOVÁ, Oľga: Žalmy a ich preklady v premenách času. In: Philologica, 52: Biblické žalmy a sakrálné texty v prekladateľských, literárnych a kultúrnych súvislostiach. Bratislava : Univerzita Komenského, 2001, s. 58.

⁵⁴ Tamže, s. 61 – 62.

konan Tridentský koncil, kanonizoval sa latinský preklad Vulgáty a do popredia sa dostal ľudový jazyk a český preklad Biblie (1488)⁵⁵

Prvým úplným prekladom celého Svätého písma do slovenčiny západoslovenského kultúrneho okruhu bola *Biblia kamaldulských mníchov* v Červenom kláštore vyhotovená a prepísaná v rokoch 1756 – 1759. Preklad bol urobený na základe latinskej Vulgáty daného historického obdobia.

V období 16. storočia preniká do literatúry nelatinská duchovná poézia ako literárny žáner súvisiaci so šíriacou sa reformáciou. Vznikajú oficiálne preklady liturgických textov do národných jazykov a s tým súvisí aj básnická interpretácia žalmov. „Vzťah reformácie k Biblii viedol autorov duchovných piesní k básnickému prerozprávaniu Slova Božieho, čím sa na Slovensku vytvorila tradícia umelecky prepracovaného smerovania v religióznej poézii, ktoré literárny historik M. Hamada nazval *básnický biblizmus*. Jeho základnou konštrukciou bol starozákonný žalm, ktorý pôsobil v duchovnej piesni nielen vo forme parafrázy, nápodoby, ale je zrejmé, že prenikol celým postojom básnického subjektu. Trojstupňová štruktúra žalmu postavená na orientácii na Boha, na dušu a na Ducha, čiže na stav milosti, indikoval situovanie lyrického hrdinu duchovnej piesne do pocitov nedostatočnosti, nedokonalosti, hriešnosti a potreby vnútorného očistenia sa.“⁵⁶

Čo sa týka použitia žalmu na poli literárnom, tento žáner sa rozvinul predovšetkým v období humanizmu. Stáva sa pôdou, do ktorej prenikajú prvky antickej poézie, dochádza k návratu ku klasickým nerýmovaným a časomerným veršom.

K najznámejším osobnostiam, ktoré sa pokúsili o „synthesu krásnej formy humanistické s duchovným odkazom náboženského genia hebrejského“⁵⁷, patrí nemecký latinský básnik **Helius Eobanus Hessus** (1488 – 1540), ktorý parafrázoval žalmy s použitím elegického disticha. Ďalšou významnou osobnosťou bol taliansky básnik a reformátor **Marcus Antonius Flaminus** (1498 – 1550), autor diela *Paraphrasis in triginta psalmos* (Benátky 1546) napísaného distichom jambického trimetra. To je badateľné aj u **Jana Lauterbacha** (1531 – 1593). Jeho dielo *Cithara Christiana, Psalmidiarum sacrarum libri septem* (Leipzig 1585) obsahuje v prvej knihe latinský preklad Lutherových nemeckých žalmov. V knihe sa nachádza paralelne latinský a nemecký text, v latinskej časti supluje prízvuk časomiera a časomerné verše sú rýmované.

Nepochybne výrazným zjavom kresťanskej duchovnej lyriky je škótsky humanista **Roger Buchanan** (1506 – 1582), ktorý svojím dielom *Quibus a Cantus Catholicissere...* (Basileae 1568) „uvedl žalmy do rozměru klasických, zejména horatiiovských.“⁵⁸ Svojimi žalmovými parafrázami mal veľký vplyv na našu duchovnú humanistickú poéziu. „Hoci parafrázy žalmov rôznych druhov sa môžu zdať málo podstatným škótskym kultúrnym fenoménom, samozrejme, Buchananove parafrázy, znovu vydávané v 17. a 18. storočí, určite potvrdzujú tento dojem, jeho parafrázy veršov v skutočnosti majú takmer všetko európske,

⁵⁵ por. ŽEŇUCH, Peter: K otázkam prekladu žalmov kamaldulskej Biblie a kalvínskeho žaltára z roku 1752. In: O prekladoch Biblie do slovenčiny a iných slovanských jazykov. Bratislava : Slavistický kabinet SAV, 1997, s. 41.

⁵⁶ TKÁČIKOVÁ, Eva: Ján Silván – J. Tranovský – S. Hruškovíc a cesty našej duchovnej poézie. In: *Cithara sanctorum* 1636 – 2006. Martin : Slovenská národná knižnica, 2007, s. 3.

⁵⁷ LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Tři kapitoly o Třanovského latinské duchovní lyrice. In: Jiří Tranovský. Sborník k 300. výročí kancionálu *Cithara Sanctorum*. Bratislava : Učená společnost Šafaříková, 1936, s. 16.

⁵⁸ Tamže, s. 16.

v širokom význame kontinentálneho humanizmu,⁵⁹ uviedol Roger Green a dodáva, že sa nikdy nestretol s tým, že by žalmové parafrázy boli cenzurované. To pravdepodobne spôsobilo aj ich variabilnú interpretáciu. Na jednoznačnú predlohu mohol autor na základe svojich tvorivých ambícií prikladať či uberať myšlienky, samozrejme, so zachovaním pôvodného zmyslu textu.

Vo francúzskej literatúre sa stretneme so žalmami **Clementa Marota** (1494 – 1544) o ktorom sa uvádza, že jeho preklady žalmov boli také populárne, že vďaka jeho dielu sa začala šíriť reformácia vo Francúzsku a používali ich protestanti počas ďalších období. Prekladom žalmov je známy i žiak Jana Kalvína **Theodore de Beze** (1519 – 1605).

V poľskej literatúre dominuje preklad žalmov, ktorý vytvoril renesančný básnik **Jan Kochanowski** (1530 – 1584) pod názvom *Psalterz Dawidów* (Dávidov žaltár) v roku 1579, v chorvátskej literatúre má významné postavenie **Ivan Gundulić** (1589 – 1638) a jeho dielo *Pjesni pokorne kralja Davida* (1621), ktoré sú prebásnením siedmych kajúcich žalmov.

Obdobie humanizmu a renesancie v sa snaží popri latinčine sprístupniť religiózne texty širšiemu okruhu percipientov, teda latinčinu zameniť za jazyk, ktorý by bol v bohoslužobných obradoch zrozumiteľný všetkým veriacim. Žalmy sa však prekladom a parafrázovaním prispôbujú inému kultúrnemu kontextu, individuálnej autorskej interpretácii a estetike toho ktorého obdobia a oblasti.

Z českých autorov parafrázujúcich žalmy je známy predovšetkým **Matúš Collinus** (1516 – 1566), **Tomáš Mitis** (1523 – 1591), **Jan Campanus Vodňanský** (1572 – 1622), ktorý prebásnil starozákonné Dávidove žalmy, *Posvátné ódy* (1611 – 1612), do latinčiny. V spojitosti s českou literatúrou a s vydaním bratrského *Šamotulského kancionálu* (1561) nemožno nespomenúť dielo **Jana Blahoslava** *Musika* (Olomouc 1558). Blahoslav ako prvý v piesňovom kontexte stanovil prozodické pravidlá v českom jazyku. To inšpirovalo kňaza **Matúša Benešovského**, ktorý ku svojej gramatike (1577) priložil osem žalmov „vše rozměrem elegickým“⁶⁰. Významné miesto patrí i prebásneniu žaltára **Jíříka Strejce** *Žalmy aneb Zpěvové sv. Davida* (1587), ktoré sa stali súčasťou spevníka *Písňe duchovní evanjelitské*.

Významná postava našej i českej histórie, **Jan Ámos Komenský** (1592 – 1670), zosobňujúci citlivosť teológa a mysliteľa vychádza z biblického textu nielen vo svojom živote, ale stáva sa i inšpiračným zdrojom jeho životnej cesty. Veľkým prínosom je i snaha o čistotu výrazu českého jazyka v poézii a uplatnenie časomerného verša v českej literatúre.⁶¹ V roku 1659 vyšiel v Amsterdame *Kancionál. To jest Kniha žalmů a písní duchovních*, ktorý je „dovršením a vyvrcholením dvousetletého vývoje a života bratrské duchovní písně, svorníkem v její klenbě, v němž se sbíhají a soustřeďují všechny nosné síly této starobylé tradice“⁶².

V kontexte problematiky žalmu dochádza k posunu od univerzálnosti k individuálnemu výrazu, tento žáner sa prehodnocuje. Je to obdobie návratu k pôvodným prameňom, ktoré sa prekladajú do národných jazykov, a zároveň obdobie posunu žalmických textov do individuálneho básnického prejavu. Žalmová podoba textu sa situuje do existenciálnej situácie človeka, žalmista sa prezentuje v modifikovanej podobe. V renesancii žalmová modlitba (na rozdiel od žalmovej piesne, recepcne vymedzenej na cirkevno-

⁵⁹ GREEN, Roger: George Buchanan's Psalm Paraphrases In a European Context. In: Tom Hubbard and Ronald D. S. Jack: Scotland in Europe. Amsterdam : Rodopi, 2006, s. 25.

⁶⁰ JIREČEK, Josef: Časoměrné překlady Žalmův. Viedeň : Leop. Grund, 1861, s. VI.

⁶¹ TKÁČIKOVÁ, Eva: Z české barokové poezie. Jan Ámos Komenský. In: Tvorba č. 2, 2018, s. 13.

⁶² ŠKARKA, Antonín: Půl tisíciletí českého písemnictví. Praha : Odeon, 1986, s. 304.

duchovný život) expanduje do iných verbálnych textov a literárnych slovesných diel a ponúka sa možnosť slobodnejšej interpretácie posolstva žalmu.⁶³

Žáner žalmu sa veľmi rýchlo adaptoval aj v našej literatúre. Predovšetkým jeho parafrázovanie posunulo tento žáner z roviny čisto teologickej do roviny duchovnej, ba až reflexívnej poézie. V období renesancie sa „žalmová podoba textu situuje do existenciálnej, krízovej situácie človeka (...) faktorom života žalmu je možnosť slobodnejšej interpretácie posolstva žalmov, a teda aj celej Biblie, čo je prejavom protestantskej reformy, ale aj šírenia slova technikou komunikácie – tlače.“⁶⁴ V tomto období sa delí poézia, okrem iného, na občiansko-politickú a duchovnú, ktorá odráža individuálne a vnútorné pocity lyrického subjektu. Na našom území sa stretávame s reformačným a protireformačným hnutím, do popredia prenikajú národné jazyky, slovakizovaná čeština alebo čeština. Do literatúry sa dostávajú citáty so žalmov alebo prísloví, stávajú sa zdrojom poučenia a moralizovania.

Duchovnú pieseň postavil do centra záujmu svojho diela i predstaviteľ protestantskej duchovnej literatúry **Ján Silván** (1493 – 1573). Jeho literárna práca tvorí súčasť zbierky *Písne nové na sedm žalmů kajících i jiné žalmy* (Praha 1571), ktorá vyšla i v druhom, rozšírenom vydaní (Praha 1578). Text je zapísaný v češtine a je zároveň prvým básnickým spracovaním kajúcich žalmov. Členenie piesní nevychádza z cirkevného roka, ale z osobnostného vzťahu k časti biblického textu. „Silvánov kancionál je akoby modelom duchovnej atmosféry určovanej počiatocnými reformačnými myšlienkami i rôznymi náboženskými prúdmi. Rezonuje tu celá paleta konfesiónálnych vzťahov a jeho básnický výraz sa stal výrazom hľadania novej, pevnejšej hodnotovej orientácie človeka 16. storočia.“⁶⁵ Desiat' z jeho štyridsiaticich piesní je vytvorených ako parafrázy na biblické žalmy. Pôvodné dvojveršie biblického žalmu prebásnil do štvorveršových strof, tretí a štvrtý verš prispôsobuje konkrétnej situácii lyrického subjektu. Autor dáva nazrieť do hĺbín svojej duše. V žalmoch sa odráža protiklad medzi jeho hriešnou mladosťou a pokorou neskoršieho obdobia života, posun od hriechu k cnosti, od životného sklamanie k Božej istote. Okrem notovaných piesní dáva žalmy spievať na nápevy historických piesní.

Duchovnú lyriku tohto obdobia obohatil významný predstaviteľ evanjelickej cirkvi, ktorý si bytostne uvedomoval ľudskú situáciu kresťanského človeka svojej doby. Vo svojej osobnej intímnej lyrike **Eliáš Láni** (1570 – 1618) reaguje na náročnú spoločenskú situáciu a tiež necháva vyznievať svoje osobné žiale a vnútorné bolesti, ktoré prostredníctvom žalmov (Ž 6, 42, 118) transformuje do duchovných piesní. Z jeho tvorby sa zachovalo iba desiat' piesní, ktoré sa stali neskôr súčasťou dobových spevníkov (*Cithara Sanctorum, Cantus Catholici*). Autori sa pri svojej interpretácii žalmov neobracali priamo k hebrejskému prameňu. „Autoritatívnym „originálom“ pre jedného bola latinská Vulgáta a pre druhého súdobý cirkevno-slovanský variant textu.“⁶⁶

Dielo **Vavrinca Benedikta Nedožerského** (1555 – 1615), dvojjazyčného humanistického básnika, učenca a pedagóga, v sebe nesie predovšetkým odborný pohľad na jazyk Slovákov, Čechov a Moravanov. Patrí mu i popredné miesto preklade žalmov do češtiny. Okrem prvej systematickej gramatiky českého jazyka (*Grammaticae Bohemicae... libri duo*, Praha 1603) napísal a vydal v Prahe v roku 1603 zbierku parafráz na niektoré

⁶³ LIBA, Peter: Žalm ako živý žáner. In: *Otvorené návraty, Topoľčianky* : END, 2001, s. 13.

⁶⁴ Tamže s. 14.

⁶⁵ TKÁČIKOVÁ, Eva: *Staršia slovenská literatúra. Antológia textov*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2005, str. 10.

⁶⁶ KOVAČIČOVÁ, Oľga: Žalmy a ich preklady v premenách času. In: *Philologica*, 52: Biblické žalmy a sakrálné texty v prekladateľských, literárnych a kultúrnych súvislostiach. Bratislava : Univerzita Komenského 2001, s. 65.

Dávidove biblické žalmy *Aliquot psalmorum Davidicorum paraphrasis rhythmometrica, lyrico carmine ad imitationem Latinorum nunc primum attentata*. (Žalmy někteří v písni české na způsob veršů latinských v nově uvedení a vydání). Formálne je táto zbierka zaujímavá používaním rýmu a časomierou, ide o tzv. rytmometrické básne, teda básne písané časomierou. Jeho vzorom boli latinské žalmy Campana, ale predlohou bol text J. Buchanana, ako to i Nedožerský priznáva.⁶⁷ Obsahovo poukazuje na dobové reflexie – turecké vpády, nesvornosť kresťanov a iné. Nedožerský chcel vydať najprv niekoľko žalmov anonymne, no na presvedčanie Campana ich vydal pod názvom *Aliquot psalmorum...* Jeho preklady žalmov neboli doposiaľ nájdené. Zachované sú iba parafrázy dvoch biblických žalmov: *Žalmy devadesátý první a stý třetí na způsob latinských veršů vydání* (1606). V dvojstranovom predhovore autor vysvetľuje dôvody, ktoré ho viedli v výbere uvedených žalmov. Osobitne vyzdvihuje žalm 91, v ktorom sa spomína morová nákaza, aktuálny problém obdobia vzniku parafrázy.

K autorom obdobia staršej literatúry, ktorí parafrázovali žalmy, patrí i **Juraj Purkircher** (1535 – 1575), autor latinskej veršovanej a duchovnej poézie a latinského prekladu žalmov. Autor parafrázuje žalm 72 a 79 v zhode s dobou situáciou. Prvá parafráza je venovaná kráľovi Maximiliánovi, ktorý sa ujal vlády r. 1564, druhá reaguje na turecké nebezpečenstvo a hrôzy Turkov pustošiacich krajinu. „Básnikove obrazy hrôzy spôsobovanej Turkami sú realistické, miestami až naturalistické, divý zástup Turkov prelieva krv kresťanov i svätcov, ktorá sa pení na poliach pokrytých mŕtvolami. Niet nikoho, kto by ich mohol pochovať.“⁶⁸

S latinským parafrázovaním žalmu sa stretneme v diele **Pavla Rubigala (Rothan)** (? – 1577). Autor je známy svojím dielom *Opis cesty do Konštantínopolu*. Zúčastnil sa na výprave za sultánom Sulejmanom r. 1540. Vytvoril však i rozšírenú parafrázu žalmu 23 O dobrom pastierovi a napísal ju formou elegického disticha.⁶⁹ V latinskom parafrázovaní žalmov pokračovali i ďalší autori. Patrí k nim veľký humanista **Martin Rakovský** (1535 – 1579), ktorý vo svojich dielach využíva citáty a parafrázy žalmov a polyhistor **Daniel Basilius** (1585 – 1628). Zachované je jeho štvorveršie parafrázy žalmu 91. napísaného v elegickom distichu.⁷⁰

Parafrázovanie je jedným zo spôsobov interpretácie textu. „Technika parafrázovania je založená na princípe, podľa ktorého autor vytvára vlastný nový text na základe určitej zmeny pôvodného textu predlohy (formálnej i významovej) tak, že si nový text zachová zreteľnú súvislosť s originálom.“⁷¹ Príkladom je po nemecky písaná zbierka veršov **Jána Bocatia** (1568 – 1621), ktorá vyšla pod názvom *Olympias carceraria (Väzenské štvorročie 1611)*. V tomto skromnom cykle básní (27), ktoré on sám nazval „duchovné piesne“, sa okrem reflexívnej a intímnej poézie nachádzajú básnické prejavy tvarované ako parafrázy biblických žalmov. Dominantnou je celá kniha parafráz *Psalmi CIII. Hebdomelodia* (1614).⁷²

⁶⁷ LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Tři kapitoly o Třanovského latinské duchovní lyrice. In: Jiří Tranovský. Sborník k 300. výročí kancionálu Cithara Sanctorum. Bratislava : Učená spoločnosť Šafaříková, 1936, s. 18 – 19.

⁶⁸ FRIMMOVÁ, Eva: Žalmy v slovenskej renesančnej a humanistickej poézii. In: O prekladoch Biblie do slovenčiny a do iných slovanských jazykov. Bratislava : SAV, 1997, s. 103.

⁶⁹ ŠKOVIERA, Daniel: Metrické prebásnenie žalmov v latinskej humanistickej poézii na Slovensku. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava : Univerzita Komenského, 2001, s. 103 – 115.

⁷⁰ Tamže, s. 104

⁷¹ VRÁBLOVÁ, Timotea: K parafrázovaniu žalmov v piesňovej tvorbe Juraja Tranovského. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava : Univerzita Komenského, 2001, s. 126.

⁷² por. ŠKOVIERA, Daniel: Metrické prebásnenie žalmov v latinskej humanistickej poézii na Slovensku. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava : Univerzita Komenského, 2001, s. 103 – 115.

Barok ako obdobie výrazných protikladov sa zameriava na žáner žalmu, ktorý si získava významné postavenie. Jeho obľúbenosť stúpa i tým, že umožňuje nájsť paralely medzi biednym postavením Izraelitov a barokového človeka. Prosby a chválospevy sú transformované na konkrétnu dobu nielen v poetologickej, ale i v historickej rovine. Človek sa bezhranične utieka k Bohu, predkladá mu svoje ťažkosti. V období baroka narastá produkcia duchovných spevníkov, ktorých bohatý rozsah a variabilita piesňového repertoáru siaha po žalme a jeho parafrázach.

Žalmy boli u evanjelikov veľmi obľúbeným žánrom. Ich výskyt je, v porovnaní s ostatnými skúmanými spevníkmi, najpočetnejší. No na druhej strane je tu evidentný nielen veľký počet parafráz, ale tiež výrazné množstvo pôvodných žalmov, ktoré sa držia žalmického textu. Žalmy tvorili i súčasť evanjelického spevníka **Cithara sanctorum** (prvé vydanie 1536, neskôr sa stal jednou z najviac vydávaných kníh na Slovensku). **Juraj Tranovský**, autor žalmových parafráz a spevníka, sa snažil skracovať text predlohy, orientoval svoju výpoveď na jednotlivca a do textu vnášal kresťanský pohľad prostredníctvom vlastných vyjadrení. Vo svojich piesňach veľmi jasne pomenúval skutočnosť, nestretneme sa u neho s expresivitou výrazu. Starozákonný text častokrát obohacoval o vyjadrenia mesiášskeho charakteru, explicitne vyjadroval novozákonný skrytý obsah. Používal striedavý rým a do rýmových pozícií častokrát umiestňoval významovo protikladné slová. Parafrázy žalmov Juraja Tranovského v *Cithare Sanctorum* sa vyznačujú individuálnou a subjektívnou mierou výpovede.⁷³

Na strane katolíkov dominuje spevník **Cantus catholici** (1651 maďarský, 1655, 1700), za jeho zostavovateľa je považovaný jezuita **Benedikt Szöllösi**. *Cantus Catholici* 1655 obsahuje samostatný oddiel, ktorý má názov: *Nasledugý Žálmy*. V tejto časti spevníka sa nachádza jedenásť piesňových parafráz ôsmich žalmov, žalmy 27(26), 147(146), 6 a tiež žalm 23(22) sú parafrázované dvakrát. Okrem toho sú v spevníku zaradené neoznačené piesne parafrázujúce ďalšie žalmy. Taktiež sa v spevníku nachádza pieseň Eliáša Lániho *Ač mne Pán Bůh ráci trestati*, špecifickým spôsobom parafrázujúca šiesty a zároveň prvý kajúci žalm.

V úvode ku katolíckemu spevníku sa vyzdvihuje žalm a jeho využitie, dokumentuje to jednak obľúbenosť tohto žánru, ale tiež jeho dominantnosť po stránke liturgickej, muzikologickej, ale i praktickej. Žalmy boli zároveň garantom pravovernosti a vzorom pre skladanie ďalších cirkevných piesní. Ako sám autor v závere poznamenáva, piesne rokmi používania stratili svoju pôvodnú podobu. Obľúbenosť cirkevných piesní u ľudu ich prenášala do každodenného života a táto všednosť ich presunula do profánnej roviny. V minulosti mali pravdepodobne významnejšiu rekatolizačnú funkciu a ich spievanie nebolo úzko vymedzené priestorom chrámu. Táto myšlienka je spomenutá i v latinskom predhovore ku kancionálu *Cantus Catholici*, kde sa autor snaží opísať spevavosť a nábožnosť Panónov: „Pri bohoslužbách v kostoloch zhromaždení tak správne spievajú žalmy a piesne, že by si ich všetkých pokladal za naozajstných spevákov.“⁷⁴ Chceme tým upozorniť, že žalmy boli i v období barokovej kancionálovej spisby neodmysliteľnou súčasťou bohoslužby i každodenného života.

Parafrázovanie biblických textov bolo typickým znakom duchovného piesňového repertoáru. Prevala parafráz nevyplývala len z nedostatku tvorivého potenciálu barokových

⁷³ VRÁBLOVÁ, Timotea: K parafrázovaniu žalmov v piesňovej tvorbe Juraja Tranovského. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava : Univerzita Komenského, 2001, s. 125 – 135.

⁷⁴ Cantus Catholici 1655. Citované podľa: ŠMATLÁK, Stanislav: Dejiny slovenskej literatúry I. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2002, s. 259.

autorov, ale aj z vedomého návratu k tradičným latinským textom. Istým spôsobom však parafrázovanie starších textov zbližovalo katolícku duchovnú pieseň s reformačnými piesňami.

Pri žalmových parafrázach existuje možnosť konfrontovať daný text s originálnou žalmickou predlohou. Tá vytvára štruktúru, do ktorej sa dá parafrázovaný text umiestniť a zistiť odchýlky či odlišný spôsob pochopenia a interpretácie žalmu. Tradícia žalmického spevu bola i je rozvinutá, jednotlivé texty sú pomerne známe. Žalmy nestrácajú na svojej univerzálnej platnosti a majú čo povedať bez ohľadu na charakter doby. Každý cez ne môže nájsť svoje miesto v živote, ono žalmické „Sitz im Leben“.

Literatúra a použité informačné zdroje

CLINES, D. J. A.: *Psalms research since 1955: II. The literary genres*. In: *Tyndale Bulletin* 20 (1969) s. 105 – 125. [cit. 2019-05-21]. Dostupné na https://legacy.tyndalehouse.com/tynbul/Library/TynBull_1969_20_06_Climes_PsalmsResearch.pdf

FRIMMOVÁ, Eva: *Žalmy v slovenskej renesančnej a humanistickej poézii*. In: O prekladoch Biblie do slovenčiny a do iných slovanských jazykov. Bratislava: SAV, 1997. ISBN 80-967722-0-1

GREEN, Roger: *George Buchanan's Psalm Paraphrases In a European Context*. In: Tom Hubbard and Ronald D. S. Jack: *Scotland in Europe*. Amsterdam: Rodopi, 2006, s. 25 – 38. ISBN 9789042021006

JIREČEK, Josef: *Časoměrné překlady Žalmův*. Viedeň: Leop. Grund, 1861.

Katechizmus katolíckej cirkvi. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1998. ISBN 80-7162-153-2

KOLARCIK, Michael SJ: *Žalmy*. Bratislava: Dobrá kniha, 1999. ISBN 80-7141-245-7

KOVAČIČOVÁ, Oľga: *Žalmy a ich preklady v premenách času*. In: *Philologica*, 52: Biblické žalmy a sakrálné texty v prekladateľských, literárnych a kultúrnych súvislostiach. Bratislava : Univerzita Komenského, 2001. ISBN 987-80-88815-21-1

LIBA, Peter: *Žalm ako živý žáner*. In: *Otvorené návraty*, Topoľčianky: END, 2001. ISBN 80-967847-3-0

LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: *Tři kapitoly o Třanovského latinské duchovní lyrice*. In: *Jiří Tranovský. Sborník k 300. výročí kancionálu Cithara Sanctorum*. Bratislava: Učená společnost Šafaříková, 1936.

Múdroslovné knihy Starého zákona s komentármi Jeruzalemskej Biblie. Trnava: Dobrá kniha, 2006. ISBN 9788071415275

SABOL, Ján: *K problematike znakovosti biblického textu*. In: O prekladoch Biblie do slovenčiny a iných slovanských jazykov. Bratislava: Slavistický kabinet SAV, 1997. ISBN 80-967722-0-1

Sväté písmo Starého a Nového zákona. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1995. ISBN 978-80-8161-066-0

ŠKARKA, Antonín: *Půl tisíciletí českého písemnictví*. Praha: Odeon, 1986.

ŠKOVIERA, Daniel: *Metrické prebásnenie žalmov v latinskej humanistickej poézii na Slovensku*. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava : Univerzita Komenského, 2001. ISBN987-80-88815-21-1

ŠMATLÁK, Stanislav: *Dejiny slovenskej literatúry I*. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2002. ISBN 8089222285

ŠTRAUS, František: *Základy slovenskej verzológie*. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2003. ISBN 8088878810

TKÁČIKOVÁ, Eva: *Ján Silván – J. Tranovský – S. Hruškovíc a cesty našej duchovnej poézie*. In: Cithara sanctorum 1636 – 2006. Martin: Slovenská národná knižnica, 2007. ISBN 8089301249

TKÁČIKOVÁ, Eva: *Staršia slovenská literatúra. Antológia textov*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005. ISBN 8022319473

TKÁČIKOVÁ, Eva: *Z českej barokovej poézie. Ján Ámos Komenský*. In: Tvorba č. 2, 2018. ISSN 1336-2526

VRÁBLOVÁ, Timotea: *K parafrázovaniu žalmov v piesňovej tvorbe Juraja Tranovského*. In: PHILOLOGICA LII, Bratislava: Univerzita Komenského, 2001. ISBN987-80-88815-21-1

WESTERMANN, Claus: *Praise and lament in the psalms*. Atlanta, Georgi: John Knox Press, 1981. ISBN 0-8042-1792-0

ŽEŇUCH, Peter: *K otázkam prekladu žalmov kamaldulskej Biblie a kalvínskeho žaltára z roku 1752*. In: O prekladoch Biblie do slovenčiny a iných slovanských jazykov. Bratislava: Slavistický kabinet SAV, 1997. ISBN 80-967722-0-1

Kontaktné údaje

Mgr. Ľubica Blažencová, PhD.
Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Račianska 59
Bratislava, 813 34
blazencova@fedu.uniba.sk

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ PROF. ĽUBOMÍRA STANČEKA, CM

Publishing activity of prof. Ľubomír Stanček, CM

Martin Klement

Abstract

Ľubomír Stanček was a Roman Catholic priest, a professor, a successful Slovak author, who wrote more than a hundred textbooks and other scientific and professional works; he was expert at preaching, rethoric, ecumenism and missiology and professor of Catholic Theology. He lectured in Spišskom Podhradí, vo Wroclawku: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, KUL Lublin. He was also a member of various national and international scientific and professional institutions.

Keywords

Priest, professor, publication, homily, church

Život

Ľubomír Stanček sa narodil 19. augusta 1955 v obci Kamenná Poruba. V roku 1975 sa stal členom rehole vincentínov. Za kňaza bol vysvätený 10. júna 1979.⁷⁵

Na prvé kaplánske pôsobisko nastúpil v roku 1979 do Trenčianskej Teplej. Základnú vojenskú službu absolvoval v rokoch 1980 – 1982. Po jej absolvovaní v roku 1982 nastúpil na druhé kaplánske miesto do Nítry.

O rok na to, v roku 1983, sa stal správcom farnosti Bošáca.⁷⁶

Pán farár Stanček, tajný lazarista, sa napriek zložitým politickým pomerom, pokúsil realizovať v Bošáci predstavu modernej a živej farnosti.⁷⁷ Organizoval mnohé podujatia, ako napr. jasličkové pobožnosti, koncerty, výlety, púte a iné. To sa odzrkadlilo aj na účasti veriacich na svätých omšiach.⁷⁸ Bol mladý, mocný, nadaný, oduševnený kňaz. Ako cholerik neustále niečo organizoval. Brigády, výlety, divadlá, tajné duchovné cvičenia na fare. V prostredí komunistického prenasledovania a špicľovania to nieslo so sebou pre všetkých zúčastnených nielen riziká, ale aj zvláštny druh potešenia, keď „bolševikom“ prešli cez rozum.⁷⁹

Vo farskej kronike čítame: „Už rok vo farnosti prebiehajú adorácie pred vyloženou Najsvätejšou Sviatosťou. Spájame to s prípravou na sv. spoveď pred prvým piatkom. Za peknej účasti mládeže a najmä žien. Veľké rezervy sú zatiaľ u mužov. Záver roka 1984: polnočná omša sa konala vo všetkých troch kostoloch. Jasličkové pobožnosti sa konali tiež vo

⁷⁵ KULJAČEK, Peter. *Načrtnuté dejiny farnosti Bošáca s osobitným zreteľom na sídlo tejto farnosti*, s. 96.

⁷⁶ *Katolícke farnosti Banská Bystrica*. Dostupné online: <http://www.kfbb.estranky.sk/clanky/stal.html>.

⁷⁷ KULJAČEK, Peter. *Načrtnuté dejiny farnosti Bošáca s osobitným zreteľom na sídlo tejto farnosti*, s. 28.

⁷⁸ Za pôsobenia pána farára Ľubomíra Stančeka sa počet návštevníkov bohoslužieb zvýšil. V roku 1984 sa rozdelilo 62 500 svätých prijímaní, čo bolo o 24 500 viac ako pre rokom. Roku 1986 74 500, roku 1987 83 000, roku 1988 a 1989 84 500 a roku 1990 95 000 svätých prijímaní.

KULJAČEK, Peter. *Načrtnuté dejiny farnosti Bošáca s osobitným zreteľom na sídlo tejto farnosti*, s. 65.

⁷⁹ GURÍN, Dominik. *Spomienky na pastoračiu v Bošáci*. 2018.

všetkých troch kostoloch. Za radosti mnohých detí s ich programom. Od sv. Jána do Troch kráľov som zvizitoval celú farnosť. Na žiadosť farníkov som navštívil asi osemdesiat percent domov vo farnosti. Zvláštnosťou bolo poďakovanie vo farskom kostole od pol dvanástej v noci do pol jednej. Za veľkej účasti farníkov z celej farnosti bohoslužba slova o myšlienke viery vyznela dôstojne. Ľudia radi spomínajú na jeho duchovné cvičenia, ktoré patrili k jeho prvým duchovno – spisovateľským počinom.⁸⁰

Z farskej kroniky sa možno dozvedieť aj o jeho stavebnej činnosti.⁸¹ „Hneď ako bol uvedený do úradu, na konci letných prázdnin, v septembri 1983 uskutočnil opravu fasády farskej budovy a v októbri toho istého roku novú elektrifikáciu farského kostola, nakoľko tento bol predtým napojený iba na jednu poistku. V kostole sa zabudovalo päť nových výbojkových svietidiel, urobila sa nová medená inštalácia, boli zabudované i otepľovacie zariadenia - akumulčné elektrické kachle. Tieto práce boli vykonané za dva týždne.“⁸²

„V roku 1984 sa v mesiaci máj zrealizovali nasledovné práce: lešenie okolo kostola, oklepanie starej omietky – asi 10% fasády, nahodenie novej omietky, klampiarske práce – nové ríny, zvody, natrenie fasády proti vlhkosti, výmena okien za nové z červeného smreku. Práce v celkovej sume 140.000,- Kčs boli prevedené za príkladného prístupu všetkých farníkov. Na stavbe pracovalo pri niektorých prácach až deväťdesiat chlapov. Práce boli skončené 9. júna 1984.“⁸³

Marián Mikulec spomína, ako pán farár Stanček zohnal lešenie na kostol: „Pri návšteve v Bijacovciach nám rozprával rôzne zážitky, ako mnoho krát dobehol úradníkov, keď chcel niečo rýchlo vybaviť. Spomínal, ako mal veľký problém obstaráť kovové lešenie pri oprave kostola v Bošáci. Keďže chodil s otvorenými očami, všimol si, že už dlhší čas stojí takého lešenie v Trenčianskych Bohuslaviciach na Hydrostave a nie je tam žiaden pohyb. Tak zašiel za riaditeľom Hydrostavu, ktorý v tom čase riešil problém, ako lešenie zdemontovať-montáž a demontáž mohli robiť oficiálne len školení ľudia. A tak sa dohodli, že keď ho dokáže zdemontovať, tak mu ho zadarmo prenajme. Túto ponuku zamozrejme prijal a aj úspešne zrealizoval.“⁸⁴

Pán farár Stanček pokračuje vo farskej kronike: „Po krátkej prestávke, cez letné prázdniny, sme sa pustili do ďalšej namáhavej práce – vymalovania farského kostola. Poslednýkrát bol maľovaný pred dvadsiatimi šiestimi rokmi. Vtedy maliarske práce trvali niekoľko mesiacov. Teraz sme sa rozhodli, že tieto práce musíme urýchliť. Kostol už bol špinavý, zaprášený. Cez pôvodné zle tesniace okná v minulosti pretekala voda, čo zanechalo stopy. 31. augusta v popoludňajších hodinách sme začali stavať lešenie. V pondelok 3. septembra prišli maliari rodáci (z Konskej): Kostolný, Kasman, Vereš, Mičúch, Hodás a dvaja miestni maliari: Ján Ondrášek z Trenčianskych Bohuslavíc a A. Dubnička z Bošáckeho poľa. Za päť dní vymaľovali kostol bezplatne. Pracovali pätnásť hodín denne. V piatok a sobotu, za

⁸⁰ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

STANČEK, Ľ.: Prvé diela: r. 1984 - *Ja som život*, Samizdat, Kázne, Bošáca 1984, 361 s., *Ja som vzkriesenie*, Samizdat, Kázne, Bošáca 1984, 270 s., r. 1985 - *Ja som láska*, Samizdat, brožované na CMBF UK v Bratislave, Kázne, Bošáca 1985, 427 s., *Krížová cesta rehoľnej sestry*, Samizdat, zviazané v rukopise, nevydané, Duchovné cvičenia 1985, 96 s., r. 1988 - *Duchovný život a svätosť*, Samizdat, v rukopise nevydané, Bošáca – Dunajská Lužná, Duchovné cvičenia 1988, 122 s., r. 1989 - *Budete mojimi svedkami*, Samizdat, v rukopise nevydané, Bošáca – Bijacovce, Duchovné cvičenia 1989, 213 s., Odtedy podnes vydal viac ako stodvadsať knižných titulov. Archív Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Bošáca.

⁸¹ KULJAČEK, Peter. *Načrtnuté dejiny farnosti Bošáca s osobitným zreteľom na sídlo tejto farnosti*, s. 29.

⁸² Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

⁸³ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

⁸⁴ MIKULEC, Marián. *Podľa rozprávania Mariána Mikulca*. Bošáca. 2018.

*príkladného prístupu farníkov mužov a žien, sa farský kostol zaskvel v novej kráse.*⁸⁵ Slávnostná posviacka obnoveného kostola sa konala 22. júna 1985.

Veľké úpravy na budove farského úradu sa uskutočnili v roku 1983 - nová elektroinštalácia, úprava priečok. V roku 1989 bola farská budova plynofikovaná.⁸⁶

V roku 1985 sa od 5. apríla do 22. mája urobila generálna oprava objektu kaplnky v Trenčianskych Bohuslaviciach. 7. decembra 1985 ju nitriansky biskup Ján Pásztor požehnal.

Koncom 80-tych rokov, počas obdobia tzv. prestavby, keď sa politické pomery v ČSSR trocha uvoľnili, sa jeho aktivity ešte zintenzívnili: *„Dňa 28. júna 1987 boli v našej farnosti oltárik, procesia bola okolo kostola. Každá časť obce si pripravila svoj oltárik. Z 15. na 16. augusta 1987 sa konala v našej farnosti celonočná farská poklona. Po večernej sv. omši o 19.00 bola vyložená Sviatosť Oltárna, ktorá bola vyložená až do 8.00 rána na druhý deň. Po celú noc sa striedali spevácke skupiny. Hodová sv. omša bola ráno o ôsmej hodine.*⁸⁷

Pri hodnotení roka 1988 boli zaznamenané aj tieto udalosti: *„Dvadsiateho marca sme mali premiéru v dramatickom spracovaní veľkonočných udalostí. Osemnásteho decembra sme zasa zahrali vianočné udalosti. Tieto dramatizácie mali veľký úspech aj v nasledujúcom roku 1989. V Bošáci boli veľkonočné udalosti odohrané asi päťkrát, a potom aj na iných miestach Československa, niekedy za dramatických okolností pripravených vtedajším režimom. 30. decembra 1989 bolo predstavenie hry pod názvom „Hodina s prorokom Eliášom“.*⁸⁸

„Pán prof. Ľubomír Stanček, pre všetkých farníkov z Bošáce pán farár Stanček, bol u nás veľmi aktívnym kňazom. Popri svojich bežných povinnostiach organizoval mnohé ďalšie akcie. Okrem technických vecí, ako boli opravy a údržba kostolov, fary a úpravy ich okolia, v Bošáci je okolie kostola stále v stave, ako ho on vytvoril, robil veľa duchovných akcií. Majme stále na pamäti, že to všetko bolo v ére socializmu. Vo víkendových popoludniach robil katechézy pre mládež. Ak bolo pekné počasie, vyniesli sme lavičky za kostol a on neúnavne kázal. Prichádzali mladí aj z okolitých farností. Mnohí si určite pamätajú na sériu jeho homílií venovaných Desatoru, ktoré boli počas sobotňajších večerných svätých omší. Pre dospelých dával v tom čase duchovné cvičenia. Oslovil napr. niektorých mužov, povedal im, aby sa zbalili na víkend a prišli ku kostolu. Nikto, (ani manželky), nevedel, kde počas tých dní budú, aby sa predišlo prezradeniu pred štátnou bezpečnosťou, ktorá ho mala stále v pozornosti. Na hody bývala celonočná adorácia. Striedali sa ľudia z jednotlivých filiálok, mladí, starší a kostol bol otvorený celú noc zo soboty na nedeľu. Stávalo sa, že sme po večernej sv. omši išli na zábavu, a o druhej v noci sme celá partia išli na hodinu viesť adoráciu do kostola. Jeho jedinečnou aktivitou boli divadlá, ktoré nacvičil. Pamätám si, že priniesol VHS kazetu, asi jeden z mála mal vtedy videorekordér, zavolať nás, mladých, na faru a ukázať nám amatérske divadlo na motív Veľkonočných udalostí nacvičené nejakou skupinou, či by sme mali o niečo také záujem. Boli sme vtedy partia viacerých mladých ľudí, možno od 15 do 25 rokov. Súhlasili sme a začali sa prípravy: scenár, výber účinkujúcich, šitie kostýmov, príprava scény. Zapojil nás, našich otcov, mladších súrodencov, čo bol výborný ťah, pretože tým sme mali zabezpečený dozor a zároveň zručných mužov, ktorí vedeli všetko urobiť po technickej stránke. Reholné sestričky - františkanky zo Zemianskeho Podhradia - sa

⁸⁵ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

⁸⁶ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

⁸⁷ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

⁸⁸ Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.

postarali o kostýmy a dekorácie. Na premiére na Veľký piatok bol bošácky kostol úplne plný. Prichádzali ľudia zo širokého okolia, doteraz nechápem, ako sa to roznieslo. Autá stáli okolo kostola, cintorína, po katolícku školu. Keď Ježiš zomieral na kríži, plakal celý kostol. Ešte po rokoch mám pri týchto spomienkach zimomriavky. Keď všetci odišli po skončení predstavenia z kostola, bolo v ňom tak nadýchané, že spod omietky v kostole vystúpili obrisy kameňov a tehál, z ktorých je kostol postavený. To sme dovtedy ani odvtedy nevideli. Toto predstavenie sme potom chodili hrať aj mimo našej farnosti na Slovensku i v Čechách (Divišov, Mendrika, Bílá Voda), autobus sme vybavovali paradoxne pod hlavičkou SZM. Aj tak mala štátna bezpečnosť o nás záujem. Raz sme mali ísť hrať sestričkám do Báu a potom ďalej do Čiech. Boli sme dvaja vysokoškólači študujúci v Bratislave, tak sme išli v piatok popoludní priamo do Báu, kde sme sa mali stretnúť s ostatnými, ktorí išli autobusom z Bošáče. V Báu nás už čakala vonku pred kláštorom sestrička z kláštora s tým, že tam nemôžeme hrať, lebo sa o nás vie a od rána chodia po Báu policajné autá. Ja som išla so sestričkou do kláštora a priateľ išiel peši cez pole na hlavnú cestu, aby počkal na náš autobus a povedal pánu farárovi, čo sa deje. Stretli sa, padlo rozhodnutie otočiť autobus, šofér vyložil výstražný trojuholník, otvoril motor a tváril sa, že má poruchu. Chalani z autobusa išli do kláštora, lebo sestričky mali pripravené občerstvenie a chceli nám ho nabalit' so sebou. Nasadli sme do autobusa, pán farár zavelil ticho a pokračovali sme v ceste. Bol to muž činu, nevzdal to. O chvíľu autobus potme zabočil do nejakého dvora, zavrela sa brána a my sme zistili, že sme v kláštore v Dunajskej Lužnej. Rozbalili sme scénu a hralo sa. Vtedy sme si vôbec neuvedomili, že sme mohli vyletieť zo školy, alebo niečo horšie. Vďaka Bohu prišiel November 89. Takýchto zážitkov bolo viac a môžem povedať, že tento kňaz bol jedným z troch, ktorí ovplyvnili môj duchovný život...

Naša mama bola cez týždeň sama, otec bol na týždňovke, brat na vojne, ja v škole. Priviezli nám uhlie a mama sa ho dala sama upratovať do pivnice, aby nezmoklo. Pán farár išiel okolo autom, a keď ju zbadal, zastavil, vyzliekol biely sveter, vzal lopatu a uhlie spratal. ⁸⁹

O jeho kázniach sa už veľa popísalo a povravelo. Bol to majster slova. Mnohé z nich boli aj publikované. Predsa sme však našli jednu kázeň, ktorá pravdepodobne publikovaná nebola, pripravil ju špeciálne pre prvé sväté prijímanie v Mariánskom roku 1988. Prinášame prepis tejto kázne:

„Pochválený buď Ježiš Kristus! Na veky amen, vravia ľudia. Slávnosť prvého svätého prijímania v našej farnosti, aj tu v Novej Bošáci, v našom filiálnom kostolíku, slávime pravidelne každý rok. Je to chvíľa, chlapci a dievčatka, milí prvoprijímajúci, na ktorú sa tešíte nielen vy, ale na ktorú sa tešíme všetci. Vaši rodičia, vaši súrodenci a ja spolu s nimi. Pretože je to chvíľa, kedy môžeme získať veľa milostí a veľa zásluh od Pána Ježiša, ale je to chvíľa, kedy môžeme aj veľa stratiť, premárniť, alebo nezískať. V tomto roku, prežívame krásny mariánsky rok, keď prosíme našu nebeskú matku, aby nám ona bola posilou v našom živote. Poznáte, alebo už ste počuli ten príklad, udalosť o jednej matke, ktorá bola na smrteľnej posteli vážne chorá, o ktorej staršie deti vedeli, čo je s mamou. Ale mladšie často prichádzali k mame a pýtali sa: Mama, mama a prečo si bledá? Mama a prečo stále ležíš? Mama a prečo sa s nami nehráš? Raz matka, vediac, že sa blíži koniec jej života, povie starším deťom, aby priniesli obraz, pred ktorým sa pravidelne každý večer modlievali a keď ho prinesú, matka ho pobožká a povie vtedy deťom: Deti moje, do dnešného dňa, som vás ja viedla tu na zemi cestou, aby sme sa dostali k Pánu Bohu. Ale Pán Boh si praje, aby som odišla z tohto sveta, k nemu. A preto dnes vás zverujem tejto našej spoločnej matke, ku ktorej sme sa spolu modlievali, aby vás ona, po mojej smrti, viedla k Pánu Ježišovi. Mama v ten večer ticho zomrela. Aj my dnes sestry a bratia, chceme zveriť tieto prvoprijímajúce deti Panne Márii.

⁸⁹ MIHALOVÁ, Zuzanna. Spomienky. Bošáca. 2018.

Chceme ich čisté srdcia vložiť akoby do dlaní tej, ktorú máme vo veľkej úcte a láske. Nie, my Pannu Máriu nemáme za Boha. My jej nedávame ani Božskú úctu. My sa jej neklaniam, ale my v našom živote vieme, veľakrát sme sa o tom presvedčili, že ten, kto Pannu Máriu, ako sa to modlíme v jednej krásnej modlitbe - vyzýval, prosil, že vždy našiel vyslyšanie, pomoc, posilu vo svojom živote. A preto aj v tento slávnostný deň, prvého svätého prijímania, chceme prosiť Pannu Máriu, aby nám pomohla všetkým, uskutočniť v živote slová, ktoré sme počuli v dnešnom evanjeliu. Slová Pána Ježiša, ktorý hovorí: "Idte do celého sveta, učte všetky národy, krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal." Tento príkaz, sestry a bratia, milí priatelia, nepatrí len apoštolom. Tento príkaz zaväzuje každého veriaceho kresťana až do konca sveta. Je to príkaz ťažký. Ale my vieme, že za verným splnením tohto príkazu, budeme môcť právom čakať odmenu, ktorú nám môže sľúbiť jedine Boh. Lenže ako toto pochopiť? Môžeme sa pýtať, a pýta sa snáď ne jeden z nás. Pozrite, môžeme si to vysvetliť aj takto: Vy, dievčatá a chlapci, žiaci, študenti, učni. Vy sa učíte rôzne predmety. Odborné, ale i jazyk slovenský, matematiku, fyziku, a tak ďalej. A v našej farnosti poznám chlapca, ktorý mi raz povedal: Ja sa nerád učím dejepis, mne to nejde. Každý žiak má v oblube nejaký predmet, z ktorého dostáva dobré známky. Ale jemu ten dejepis nejde. A on mi hovorí: Ale aj tak viem, že niektoré dáta musím vedieť, pretože sú dôležité. Áno, sestry a bratia, niektoré dáta sú veľmi dôležité pre náš život. Prvý taký dátum, dievčatká, chlapci, je deň, kedy sme prišli na svet. Deň, kedy bolo počuť prvý krát náš plač. Deň, kedy otec s mamou povedali: Máme syna! - Narodilo sa nám dievčatko! Kedy sa povedalo na matrike: Je o jedného Slováka viac! Druhý dátum, ktorý už ľudia menej si vážia a majú v úcte, je dátum chlapci a dievčatká, keď vás ako malé deti priviedli sem, alebo do Bošáče, do farského kostola, vaši rodičia a krstní rodičia ku sviatosti krstu. Vtedy vám kňaz lial vodu na čelo, a hovoril slová, ktoré povedal Pán Ježiš v dnešnom evanjeliu: „Idte, krstite, v mene Otca, i Syna i Ducha Svätého.“ A vtedy sme sa stali všetci bratmi a sestrami Pána Ježiša, stali sme sa priateľmi Božími a členmi našej cirkvi. Od toho dňa však uplynulo už viac rokov, vy, chlapci a dievčatká, naučili ste sa chodiť, rozprávať, vyrástli ste, začali ste chodiť do školy, učíte sa, a ste sa až pripravili aj na prvé sväté prijímanie. A dnes je už v poradi pre vás tretí vážny dátum, deň, kedy si máme niečo veľké pripomenúť. Od dnešného dňa môžete bez zábran, keď vo vašej duši nebude ťažký hriech, pristupovať k svätému prijímaniu. Dnešný deň je teda pre vás tiež veľmi dôležitým dátumom pre spásu vašich nesmrteľných duší. Verím, chlapci a dievčatká, milí prvoprijímajúci, že vaši rodičia, starí rodičia, ale i krstní rodičia, vám pomôžu modlitbou, ale najmä dobrým príkladom. Verím, že aj tí rodičia, ktorí dnes nepôjdu na sväté prijímanie, spolu s vami, že príde deň, že si uvedomia, že je to veľká milosť a česť, výsada, ísť na sväté prijímanie. Verím, otcovia a matky, tu prítomní, že pod vašim vedením, a pod vašim príkladom, vyrastú z týchto mladých priateľov, dobrí kresťania a členovia našej cirkvi, veď od vás závisí ako sa splnia Ježišove slová: „Učte všetky národy!“ Učiť, znamená dávať dobrý príklad, príklad viestí, vychovávať. Lenže, to je niekedy ťažké, komplikované. Skúsím to pripodobniť k tomuto. Pozrite, sestry a bratia, začína sezóna pre hubárov, zberáčov húb. Chodia do lesa, žiaden hubár sa nezohne pre hubu, ktorá má červený klobúčik a biele bodky, kopne do tej huby, alebo ju obíde. Vieme, že je to muchotrávka, že je to huba jedovatá. Ale hubári poznajú aj muchotrávky, ktoré sú jedlé. Jedna je ružová, ale hubár musí dávať pozor aby nezobral tzv. zelenú muchotrávku, ktorá je prudko jedovatá. A to musí byť ešte opatrný aj preto, lebo hovoria tí, ktorých zachránili, ktorí sa otrávil hubami, že aj jedovatá huba je chutná. A toto je sestry a bratia, veľké memento, keď uvažujeme dnes o slovách „učte všetky národy a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“, že nie všetko je krásne, čo je pekné, že nie všetko je užitočné, čo sa nám ponúka. Že nie všetko nám osoží, duši, čo vidíme, počujeme. Že nie každé priateľstvo, každá známosť mi môže osožiť v spásu nesmrteľnej duše. A preto sa musíme učiť všetci do jedného, učiť sa podľa Ježišových slov, rozoznávať, byť opatrný, dávať pozor. Pretože

mnohokrát, ako tá jedovatá huba, malá, nenápadná, môže spôsobiť smrť, tak aj mnohokrát, jeden hriech, jeden skutok, jeden pohľad, môže spôsobiť smrť našej duše. Môže vnieť jed do nášho vnútra, priateľstva s Bohom, že nám nebude viac pomoci. Nebude viac času oľutovať, odprosiť. Dnes máme sviatok Najsvätejšej trojice, aj tu musíme si povedať, že platia slová „Učiť všetky národy.“ Poznať čo najdokonalejšie naše náboženstvo. Ved' aj toto tajomstvo má čo povedať dnešný deň modernému kresťanovi. Nielen to, že Boh Otec stvoril tento svet tak krásny, že Ježiš Kristus ho vykúpil svojou smrťou na kríži a že Duch Svätý ho posväcuje, riadi, udržiava. Ale aj niečo oveľa viac. Pozrite, veľký ruský spisovateľ, Lev Nikolajevič Tolstoj, v jednej svojej poviedke opisuje jedného dobrého ruského cára. Bol to dobrý cár, ľudia ho mali radi, poslúchali ho, pretože aj on ich mal rád a najmä, že nevedol vojny. Učil národ. A keď tento starý cár už mal zomrieť, národ sa mu chcel niečím odvdáčiť za tú jeho dobrotu. A preto, cár im povedal: Ak by ste sa mi niečím chceli zavďačiť, ja by som mal iba jednu prosbu: Prosím Vás, ukážte mi Boha. A vtedy vraj začali umelci, nejakým spôsobom chcieť znázorniť, ukázať Boha. Maliari sa chytili štetcov a farieb. Maľovali krásne obrazy. Básnici skladali verše, metafory. Hudobníci písali ódy. Sochári chytali sa dlát. Aj ďalší umelci. Každý sa snažil svojmu dobrému cárovi ukázať Boha. Ale vtedy cár vždy hovoril: Nie, nie, to nie je Boh. A o tomto sa dozvedel aj pastierik. Bol mladý, bystý a často pri ovciach premýšľal. Aj on prišiel do paláca. Vyviedol cára na nádvorie paláca, a hovorí mu: Cár môj, pozri sa do slnka. A cár ho poslúchol, pozrel sa do slnka, ale vzápätí sklopil oči. Nie, to nejde, vraví pastierovi, oslepol by som. A pastier sa usmeje a vraví: Cár môj, a pozri, ved' slnko je iba kúsok, malá nepatrná čiastočka, čo stvoril Boh. A ty klopiš oči, oslepol by si, a ty chceš vidieť tu na zemi Boha? A cár, podľa tejto poviedky Tolstého, pochválil za odpoveď pastiera. A cár vtedy hovorí pastierovi ešte: Vidím, že si rozumný, povedz mi ešte odpoveď na druhú otázku, ktorá ma trápi: Povedz mi, čo bolo pred Bohom? A pastier sa zamyslí a po chvíľke vraví: cár môj počítaj, počítaj od začiatku. A tak sa pustí počítat', vraví: Jeden, dva, tri, štyri... A pastier mu skočí do reči a vraví: Nie, cár môj, od začiatku počítaj! Ved' počítam od začiatku, vraví cár. A pastier mu vraví: ale počítaj ešte s tým, čo je pred jednotkou. A ved' pred jednotkou nie je nič! odpovedá znova cár. A pastier sa usmeje a vraví: Pán môj, ako pred jednotkou už nie je nič, tak ani pred Bohom nie je nič. Pretože Boh nemá začiatku, Boh je večný. A cár dal za pravdu pastierovi. Ale po chvíľke uvažovania hovorí cár ešte do tretice: Povedz mi pastier, ešte odpoveď na jednu otázku. Povedz mi, čo robí Boh, čo robí Boh s nami ľuďmi? A pretože už boli v dvorane, kde bol cárov trón, pastier vraví cárovi: zostúp z toho trónu, vyzleč si svoje šaty a daj ich mne. Aj tak spravil cár. A keď už bol dole a pastier na tróne, v jeho šatách, cár sa usmial a hovorí: Chápem, áno, Boh zostupuje zo svojho trónu, zostupuje ako človek, berie si na seba našu podobu, stáva sa nám vo všetkom podobným, okrem hriechu. Prichádza na svet, aby svet vykúpil. Má starosť o človeka, miluje ho! Cár pochopil. Milé sestry, milí bratia, a táto skutočnosť sa odohrala pred tisíc deväťsto osemdesiatimi ôsmimi rokmi, keď Boh prišiel v podobe človeka, ako druhá Božská osoba, medzi nás. Ľudia ho videli, počuli, žili s ním. Tento Boh však splnil svoje poslanie a vrátil sa k otcovi. Vrátil sa však iba telom, keď duch, ten neviditeľný Boh, zostáva stále s nami. Ale zanechal nám čosi. Zanechal nám veľký dôkaz lásky: Eucharistiu, sviatosť oltárnu. Ten tajomný spôsob chleba a vína, pod ktorým chce s nami prebývať až do konca sveta. Naše oči nevidia Boha, ale vidia podobu chleba a vína. Srdce nám však hovorí a rozum dáva dôkazy, že je to Boh, pravý Boh, s otcom i Duchom Svätým. A možno, sestry a bratia, aj vy ste už zatúžili, čo najskôr sa stretnúť s týmto Bohom, alebo túžite aspoň raz sa s ním stretnúť. Lenže, tomu sa musíme učiť. K tomu sa musíme pričiniť. K tomu musíme aj my niečo vykonať. A to nám práve hovorí Ježiš v dnešnom evanjeliu: „Id'te, učte národy, zachovávajte to, čo som vám prikázal.“ A preto my dnes, prvoprijímajúce dievčatká a chlapci, sestry a bratia, sľúbme Pánu Ježišovi i jeho nebeskej matke, že zostaneme verní v našej viere. Sľúbme mu, že budeme si dávať pozor, aby sa jed, nie muchotrávky, ale jed hriechu, nedostal do našich srdiec.

*Posilňujme sa preto častým svätým prijímaním, účasťou na svätej omši, a vy, chlapci a dievčatká i v budúcich rokoch, vzdelávaním sa na hodinách náboženstva o Pánu Ježišovi. A ak dodržíme tento sľub, verím, verím, že Boh, nás odmení. Že jeho nebeská matka raz nám bude robiť spoločníčku vo večnej blaženosti. Sestry a bratia, milí prvoprijímajúci, milí rodičia, krstní rodičia, sestry a bratia, všetkým vám sa chcem v tejto chvíli, na záver úvahy, poďakovať za všetko, čo ste urobili pre dnešný deň. Nielen pre túto slávnosť vonkajšiu, ale pre to duchovné, pre tie milosti, ktoré môžu prijať tieto prvoprijímajúce deti, ale aj my spolu s nimi. Prajem Vám, aby dobrý Boh, ktorý vám požehnal tieto deti, otcovia a matky, vám v hodine vašej staroby, boli dobrými sprievodcami, ochrancami, aby ste raz z týchto detí mohli mať radosť. Nech naša nebeská matka, Panna Mária, drží nad nami svoje ochranné ruky, aby sme mohli prísť šťastlivo do cieľa našej púti. Amen.*⁹⁰

Marián Mikulec spomína: „Pán farár Stanček dokázal vo svojich kázňach používať veľmi veľa skutočných reálnych poznatkov, zážitkov a vedel veriacim vysvetliť čo bolo správne, a čo bolo nevhodné a ako to napraviť. I keď som v tom čase už býval v Novom Meste nad Váhom, vždy, keď sa dalo, šli sme na jeho omšu. Dost' veľký šok nám pripravil na jednu hodovú slávnosť (rok si nepamätám), keď vytiahol v priebehu kázne magnetofón a pustil jednu svetskú pieseň. Potom prečítal jej slová a snažil sa nám vysvetliť, že i v takýchto veciach môže nájsť veriaci človek inšpiráciu, kus niečoho pekného. Samostatnú kapitolu tvorila náuka na birmovku. I keď sa nás to netýkalo i tak sme sa s deťmi nevedeli dočkať piatkovej sv. omše. Tá bola krátka a po nej išiel medzi deti a začala náuka- bola bezprostredná, otvorená a preberali sa i háklivé témy, o ktorých sa v mnohých rodinách nesmeli hovoriť. Snažil sa ako príklady používať konkrétne zážitky zo života mládeže, kde mohol vysvetliť napr. aj správne aplikovanie desatora.

Dost' sa sťažoval na to, ako sa mnohí stále pretvarujú... Musel to vysvetľovať slovami: keď ste v kostole, správajte sa ako v kostole, a keď ste mimo neho, dokážte sa radovať a užívať s rozumom všetky dary, ktoré máme, no samozrejme s mierou...

V reálnom živote mal vrúcny vzťah ku všetkým v dedine a snažil sa nerozlišovať vierovyznania. Túto snahu, ľudí spájať, a nie rozdeľovať som zažil na pohrebe mojej krstnej mamy i mojej mamy- v rozpätí troch týždňov. Vtedy ešte v Zemianskom Podhradí nebol dom smútku, a tak sa išlo sprievodom z domu. Po príchode p. farára sme s prekvapením sledovali, ako sa išiel najprv privítať s ľuďmi pred domom a až potom so smútiacou rodinou. Keďže tam žije veľa evanjelikov, tí mali z toho obrovský zážitok, čo sa hneď prejavilo na vzťahoch medzi nami v dedine.

Vdp. Stanček zanechal po sebe veľa viditeľného, no boli veci, ktoré sú skryté pred očami veriacich a vedia o nich len zainteresovaní. Často si spomínam na jeden príbeh, ktorý hovorí o tom, ako naplňal to, čo hovorí pápež František - výjdite zo spovednice a choďte medzi ľudí. Mal som ujca, ktorý z duše nanávidel kňazov a keď videl rehoľné sestry, tak si odplúval. Jeho manželka chodila pravidelne do kostola a modlila sa. Krátko po revolúcii dostal porážku a na doliečenie sa dostal do zariadenia v Hrachovišti, kde v tom čase pracovali rehoľné sestry. To bola pre neho facka, keď ho museli umývať práve tie nenávidené sestričky, no malo to svoj účinok. Keďže bol aj alkoholik, po príchode z liečenia si všetok alkohol, ktorý odkladal na svadbu deťom, uložil u nás na chalupu, (bývali sme oproti) aby ho to nepokúšalo. Po niekoľkých rokoch prišiel k nám na Božie narodenie krátko pred obedom v pyžame a pýtal si niečo vypiť. Bolo ťažké sa s ním dohodnúť, a tak som mu povedal, že čakáme pána farára, keď pôjde z Novej Bošáče. Na to okamžite zareagoval a zdvihol sa na odchod. No medzi dverami sa zastavil a hovoril: Vieš, ja som urobil už toľko zlého, že by som sa mal dať vyspovedať. Sľúbili sme mu, že to vybavíme, a tak sme sa rozlúčili. Keď som to

⁹⁰ STANČEK, Lubomír. Homília na prvé sväté prijímanie v Mariánskom roku 1988.

rozpovedal Stančekovi, ten sa pousmial, vypýtal si adresu a sľúbil, že všetko zariadi. Skutočne prišiel k nemu domov, urobili si kávu, pripravil ho na spoveď a vyspovedal. Bol som z toho dosť prekvapený, že to tak ľahko šlo, ale mal som radosť. Tento človek nám potom chodil neustále ďakovať ako sa mu ohromne uľavilo. Zhruba o dva mesiace sa v jednu sobotu obriadil, oholil, zašiel si na návštevu a spievajúci prišiel domov. Keď prišla jeho manželka v nedeľu z kostola, našla ho v posteli ako práve dodychuje. Pre neho veľká milosť.

*O tom, že mu nebola ľahostajná žiadna duša, svedčí aj ďalšia moja skúsenosť. Keď jedného dňa ochorela moja mama na rakovinu- ostala ležiaca, museli sme si ju zobrať k sebe do činžiaku, pretože otec by to nebol zvládol. Navyše mama opatrovala svoju sesternicu, našu krstnú mamu, 84 ročnú a imobilnú. Zobrali sme si aj tú. Keďže naša krstná mama bola naučená, že ju každý piatok navštívil pán farár so svätým prijímaním, skúsil som osloviť kňazov i v Novom Meste, no výsledok bol nulový. Tak som sa obrátil na vdp. Stančeka, ktorý bol ochotný túto službu realizovať, a tak sa postarať o svojich farníkov. Ako to stíhal neviem, trvalo to cca. 2 mesiace.*⁹¹

Mal veľký cit pre chorých. Išli ho zavolať k ťažko chorému, aby ho zaopatril. Nebol však na fare, lebo boli veľké oslavy sv. Cyrila a Metoda na Velehrade. Len čo sa z nich vrátil a sestrička mu povedala, že ho volajú k chorému, hneď sadol do auta, vstúpil do miestnosti, objal chorého, ktorý bol aj trocha postihnutý a vravel mu: „Tomáško! Tomáško!“ a on na neho „Farárko! Farárko!“. Chorého vyspovedal a ten na druhý deň zmierený s Bohom zomrel.⁹²

Iný ťažko chorý, ktorý roky preležal v jednej miestnosti, nemohol ani chodiť, skoro vôbec nepočul a nevidel, ešte po rokoch spomínal: „*Teda ten Stanček, to boli ale pán farár! S nimi ale bývalo veselo!*“⁹³ Takto dokázal pekne využiť pán farár Stanček pri službe chorým svoje prirodzené danosti.

„Náboženstvo sa vždy začínalo tak, že sme sa všetci postavili, zatvorili oči, aby sme sa lepšie sústredili a pomodlili sme sa Otčenáš, Zdravas a Sláva. Hodiny boli veľmi veselé. Raz sme hľadali Pána Boha aj pod stolom (že či tam je, keď má byť všade). Veľa sa spievalo a kreslilo. Mal som dojem, že pán farár Stanček veľmi rozlišoval medzi etikou a vedomosťami. Zťažko mu padlo dať niekomu zlú známku z náboženstva len preto, že zle napísal písomku. Hodina náboženstva ubehla, ani sme nevedeli ako. Raz prišiel na takúto hodinu náboženstva omylom jeden evanjelický žiak, a potom chcel chodiť už len sem, k pánu farárovi Stančekovi.

*Keď prišiel k nám (pán farár Stanček) na koledu, tak prvé čo urobil, bolo, že sa „vrhol“ na nás deti. Vystískal nás, „poškrtil“ a potom, keď nás takto držal okolo krku, tak sa rozprával s dospelými. Vravěl vždy, že „Smutný svätý je žiadny svätý“ a dával vždy za príklad sv. Filipa Neriho, nemal rád svätuškárstvo a také tie prototypy svätých „so zvrátenou“ tvárou.*⁹⁴

*„Hovorí sa, že raz večer mal Stanček na farskom dvore zlodeja. Zložil ho na zem a spacifikoval a zakričal na sestričky, aby volali políciu. Nešťastník nerátal s tým, že na fare je viac ľudí, ani s tým, že ho farár fyzicky premôže. Keďže bol vojakom základnej služby, mal by veľký problém. Uprosil farára, aby ho pustil a policajtov nevolal.“*⁹⁵

Počas pôsobenia pána farára Stančeka sa v Bošáci uskutočnili 2 birmovky. Otec biskup Dr. Ján Pásztor udelil sviatosť birmovania dňa 25. mája 1986 - 203 birmovancom.⁹⁶

⁹¹ MIKULEC, Marián. *Spomienky Mariána Mikulca*. Bošáca. 2018.

⁹² BEŇOVÁ, Irena. *Podľa rozprávania Ireny Beňovej*. Nová Bošáca. 2018.

⁹³ BEŇOVÁ, Irena. *Podľa rozprávania Ireny Beňovej*. Nová Bošáca. 2018.

⁹⁴ KUKUČA, Jaroslav. *Podľa spomienok Jaroslava Kukuču*. Nová Bošáca. 2018.

⁹⁵ GURÍN, Dominik. *Spomienky na pastoračiu v Bošáci*. 2018.

⁹⁶ Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, Matrika birmovancov II.

Dňa 9. júna 1991 sa v Novej Bošáci, v osade Španie uskutočnilo Ekumenické popoludnie. Pán farár Ľubomír Stanček ho uviedol týmito slovami: „*V mene farskej rady v Bošáci, celej farnosti, vítam medzi nami našich bratov augsburgského vierovyznania, ale i všetkých veriacich iných vierovyznaní, ako i tých, ktorí ešte neuverili v Ježiša Krista. Vítam medzi nami všetkých, ktorí prichádzate sem v toto odopoludnie prežiť v takom radostnom duchu, že sme všetci medzi sebou blízki, rovní, že chceme medzi sebou vytvoriť jedno nádherné spoločenstvo v dnešné odopoludnie.*“⁹⁷

Potom vystúpil ženský evanjelický cirkevný zbor zo Zemianskeho Podhradia a príhovor mal evanjelický pán farár. Po skončení vystúpenia ženského evanjelického zboru, vzal do ruky mikrofón pán farár Stanček a vravel: „*Chcem sa poďakovať našim bratom augsburgského vierovyznania. A verím, že to čo tam sme počuli, že môžeme z toho tiež niečo čerpať. Niečo si osvojiť.* (Potom sa pousmial a začal hovoriť:) *Ak môžem niečo povedať, tak môžem sa prikloniť k svojmu bratovi vo viere a ak mi to dá, by som poprosil tu prítomných bratov, nie sestry, ale bratov augsburgského vierovyznania, že by rozšírili rady spevákov. Aby prišli medzi nás častejšie, lebo som tu nevidel ani jedného chlapa (smiech publika) alebo snád' naši bratia evanjelici neveria? Tak teraz sa predstaví zasa mladšia časť s naším programom.* (Pozerá sa ako prichádza dievčenský spevácky katolícky zbor z Novej Bošáče, a vraví:) *A tu tiež vidíte len samé dievčatá.* (Pousmial sa) *Mne to tak niekedy pripadá, že za Kristom Pánom neišli apoštoli, ale apoštolky.* (Smiech publika) *Chlapi, tí sa vždy sťažujú, že majú veľa roboty. Horšie je, keď prídu pred Pána Boha a povedia, že majú robotu, a Pán Boh povie, že on tiež, a do neba ich nepustí.* (smiech publika).“⁹⁸

Zakrátko po zrealizovaní tohto ekumenického popoludnia s vysokou účasťou obyvateľov Bošáckej doliny, bez ohľadu na konfesie, počas ktorého nebol len cirkevný program, ale aj ľudová veselica, pán farár Stanček našu farnosť opustil.

Prinášame prepis veľkej časti jeho záverečnej reči, ktorú predniesol v kostoloch Bošáckej farnosti 30. júna 1991: „*Sestry a bratia, chcem sa poďakovať Pánu Bohu, za všetky tie milosti, ktoré som tu za 8 rokov získal. Ved' začínal som ako 28 ročný, po dvojročnom účinkovaní ako kaplán. Bol som prvé mesiace a myslím aj roky, najmladším kňazom diecézy. Mojou túžbou bolo, aby som sial a nie žal... chcem však v tejto chvíli, sestry aj bratia, povedať jednu takú vážnu vec. Nikdy som nerobil politiku, ani politiku robiť nebudem. Ani v tých ťažkých chvíľach, po 17. novembri 1989 ste odo mňa tej politiky na kazateľnici veľa nepočuli. Len povzbudenie k dobru a láske. Ale dnes na záver mi to nedá... Chcem povedať, že na nikoho sa nehnevám, na nikoho nemám ťažké srdce, ale dnešným dňom sa končí môj trest. Áno, dobre počujete, trest. Ja som sa dostal do Bošáče za trest ako farár. Nie biskup, otec biskup ma sem nedal za trest. On ma mal rád. Ale dala ma sem za trest štátna bezpečnosť. Dnes to už môžem smelo povedať. Bol som v Nitre iba 15 mesiacov, ale boli to ťažké mesiace najmä v závere, keď som bol často aj na bezpečnosti vypočúvaný. A dali ma sem do Bošáče preto, že tu bolo veľa roboty, boli tu dvaja kňazi a ja som mal tu byť sám. Dokonca sa vyhrážali: Všetci tu sú aj inoveriaci. Všetci ti ti ukážu. Dnes môžem odkázať po vás pozdrav všetkým bratom evanjelikom, aj inoveriacim, ktorí mi ukázali, i veriaci myslím, svoju lásku. Bolo to vidieť na tom stretnutí v Španí, kde sme sa stretli všetky vierovyznania. Myslím, že to ukázalo samo o sebe, že keď je katolík alebo evanjelik úprimný, že to vôbec nie je prekážka, ba práve naopak, že nás to môže ešte spojiť, a ja verím v ekumenizmus, verím v spojenie cirkví. Čo chcem však sestry a bratia v tejto chvíli povedať je, že najviac bolesti, najviac ťažkostí mi spôsobovala štátna bezpečnosť tu v Bošáci. Nebolo snád', sestry a bratia, týžďňa,*

⁹⁷ Ekumenická slávnosť v osade Španie v Novej Bošáci, 9. júna 1991. Videozáznam.

⁹⁸ Ekumenická slávnosť v osade Španie v Novej Bošáci, 9. júna 1991. Videozáznam.

niekedy aj viackrát za týždeň, čo by nebola prišla štátna bezpečnosť za mnou, za rôznymi účelmi, ponukami, vyhrážkami, ba až terorom... Mnohí z vás viete, že mnohokrát ma držali do polnoci, vypočúvali, šikanovali. Veľakrát sa vyhrážali preložením, na čo som sa im do očí smial, lebo som vedel, že ma nepreložia, pretože oni mali väčší strach ako som mal ja. Preto som aj všetky tie akcie podnikal, aby som im ukázal, že tu je viera a zároveň chcel som vás, celú bošácku farnosť tak pozdvihnúť do výšky, aby ste patrili medzi tie prvé farnosti duchovného života a kvality Nitrianskej diecézy. Skutočne môžem povedať tým bratom, ktorí ešte aj teraz pôsobia, aj teraz mám ešte určité náznaky, aj v našej Bošáckej farnosti. Nech si uvedomia, že nezvíťazí nikdy lož, podvod, násilie, ale že zvíťazí jedine láska. A nech si to uvedomia čím skôr. Verím, že mi dnes, v poslednú noc nevybijú okná... Nikto nevedel, ani moji vlastní rodičia a súrodenci, že som rehoľník, až do vlašajška. Odchádzam teda tak, ako som sem prišiel, ale ešte ako dôvod poviem aj toto: keď ma už nemohla bezpečnosť chytiť na mamonu, na sľuby, keď mi zatrhlí ďalšie štúdiá, cez Pacem in terris, tak tu medzi vás roztrúsili sprosté reči o mne, že mám frajerku. Je to smutné, že som to počul aj z úst vás katolíkov. Dnes však odchádzam a môžem sa Vám všetkým pozrieť do očí. Odpúšťam vám aj toto, hoci ma toto bolelo zo všetkého najviac. Nečakal som to od katolíkov. Tu aj vidíte, čo všetko dokázala štátna bezpečnosť. Jej nebolo sväté nič! Uvedomte si to aj do budúcnosť, kto vás vedie. Veď dnes sa poprevracali iba kabáty, povymieňali nejaké kreslá, ale zostali tam tí istí... Všetkým Vám sa chcem poďakovať za modlitby a dobrý príklad, ktorý som od vás, moji milí farníci dostal... Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí mi pomohli pri budovaní, opravách. Ja viem, že to Pán Boh vidí a Pán Boh to aj odmení. Zanechávam svojmu nástupcovi veci v poriadku a ja verím, že on si nájde aj tak dosť práce, aby sa to tu zvelaďovalo.“⁹⁹

Po odchode z Bošáckej farnosti 1. júla 1991 sa stal správcom farnosti v Bijacovciach a direktor Rehoľného seminára sv. Vincenta de Paul v Bijacovciach na východnom Slovensku. Dostal za úlohu rekonštruovať starú budovu na nový misijný dom a seminár. Podarilo sa mu to za 80 dní s výdatnou pomocou bývalých farníkov z bošáckej farnosti. Najskôr na stavbe pracovali len oni, potom sa pridali aj miestni.¹⁰⁰ Na obrázku je vidieť v akom stave bola budova pôvodne, počas rekonštrukcie a po rekonštrukcii.

Marián Mikulec spomína: „Pri návšteve v Bijacovciach nám (Stanček) rozprával rôzne zážitky... Ďalší zážitok pri spomínanej návšteve bol, že hneď po raňajkách sa všetci bohoslovci rozutekali v pracovnom oblečení zo seminára. Na našu otázku, kam sa tak ponáhľali nám odpovedal: že išli ľuďom po dedine pomáhať hrabať seno.“¹⁰¹

V roku 1979 získal Ľubomír Stanček na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte univerzity Komenského v Bratislave vysvedčenie o pedagogickej spôsobilosti vyučovania náboženskej výchovy na základných a stredných školách. Po skončení štúdia na Univerzite Komenského v Bratislave získal v roku 1993 titul magister. Na Katolíckej univerzite v Lubline získal *magister teologii* (ThMgr.), tiež *diploma licentiae* (ThLic.) z pastorálnej teológie. V štúdiách pokračoval a o dva roky neskôr získal na tých istých univerzitách titul *doktor nauk teologicznych* (ThDr.) a na Slovensku titul *doctoris* (Dr.). Titul *philosophiae doctor* (PhD.) získal na Univerzite Komenského v roku 1998, kde bol o rok neskôr menovaný za docenta v odbore katolícka teológia.

⁹⁹ STANČEK, Ľubomír. *Z prejavu pána farára Stančeka na rozlúčku 30. júna 1991 v kostoloch v Bošáci, Trenčianskych Bohuslaviciach a v Novej Bošáci*. Videozáznam. 1991.

¹⁰⁰ KOSOVÁ, Mária. *Podľa rozprávania Márie Kosovej*. Nová Bošáca. 2018.

¹⁰¹ MIKULEC, Marián. *Podľa rozprávania Mariána Mikulca*. Bošáca. 2018.

V rokoch 1991 – 2012 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule. V roku 1991 prednášal ako odborný asistent pastorálnej teológie, homiletiky, rétoriky, misiológie, ekumenizmu a špirituálnej teológie na Teologickom inštitúte pri Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí. V rokoch 1993 - 2009 bol špirituálom v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí. V rokoch 2001 - 2003 vyučoval rétoriku, homiletiku, misiológiu, ekumenizmus, špirituálnu teológiu na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule. V rokoch 2002 – 2003 prednášal pastorálnu teológiu v poľskom Lubline i vo Vroclave. Od roku 2004 – 2008 pôsobil na Katolíckej univerzite v Ružomberku ako prorektor pre vzdelávanie a výchovu. V roku 2004 bol prezidentom Rudolfom Schusterom vymenovaný za vysokoškolského profesora v odbore katolícka teológia. V rokoch 2006 – 2008 pracoval ako učiteľ na Teologickom inštitúte Banská Bystrica – Badín.

Ľubomír Stanček je autorom stoviek publikácií rôzneho žánru: romány, homílie, odborná literatúra. Publikoval na stránkach Katolíckych novín, Duchovného pastiera, Denníka mladých, Slova zo srdca, Apoštola Božieho Milosrdenstva.¹⁰²

Publikačná činnosť -

Knihy

- Ja som život, Samizdat, Kázne, Bošáca 1984, 361 s.
- Ja som vzkriesenie, Samizdat, Kázne, Bošáca 1984, 270 s.
- Ja som láska, Samizdat, brožované na CMB F v Bratislave Kázne, Bošáca 1985, 427 s.
- Krížová cesta rehoľnej sestry, Samizdat, zviazané v rukopise nevydané, Duchovné cvičenia 1985, 96 s.
- Duchovný život a svätosť, Samizdat, v rukopise nevydané, Bošáca – Dunajská Lužná, Duchovné cvičenia 1988, 122 s.
- Budete mojimi svedkami, Samizdat, v rukopise nevydané, Bošáca – Bijacovce, Duchovné cvičenia 1989, 213 s.
- Duchovné obnovy pre CS, Samizdat, v rukopise nevydané, Bijacovce, Duchovné cvičenia 1989, 134 s.
- Ja som Cesta, Samizdat, na CMB F v Bratislave brožované, 1990, 484 s.
- Ja som Soľ, Homílie na každý deň, I. diel – Samizdat, na CMB F v Bratislave brožované, 1990, 492 s.
- Ja som Soľ, Homílie na každý deň, II. diel – Samizdat, na CMB F v Bratislave, brožované, 1990, 287 s.
- Ja som Pravda, Homílie – rok „B“ I. diel – Samizdat, 1992, 316 s.
- Ja som Pravda, Homílie – rok „B“ II. diel – Samizdat, 1992, 312 s.
- Ja som Sviatosť, Homílie „Sviatosť“ – Samizdat, 1992, 363 s.
- Ja som Život, Homílie rok C – Samizdat, 1992, 355s.
- Nedel'a s Božím slovom o modlitbe, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1994, 227 s. – ISBN 80-7142-010-7
- Nedel'a s Božím slovom „Desatoro“, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1995, 149 s. – ISBN 80-7142-028-X
- Nedel'a s Božím slovom „Sviatosť“, Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1995, 233 s. – ISBN 80-7142-027-1

¹⁰² STANČEK, Ľubomír. Dostupné online: <http://www.evanjelizacia.eu/?go=lubomir-stancek>.

- Nedeľa s Božím slovom, nedeľné a sviatočné homílie rok „B“, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1995, 195 s. – ISBN 80-7142-033-6
- Všetchné dni s Božím slovom I. diel, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 264 s. – ISBN 80-7142-043-3
- Všetchné dni s Božím slovom II. diel, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 238 s. – ISBN 80-7142-044-1
- Všetchné dni s Božím slovom III. diel, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 259 s. – ISBN 80-7142-045-X
- Nad Božím slovom (úvahy o svätých) I. diel december – marec, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 279 s. – ISBN 80-7142-036-0
- Nad Božím slovom (úvahy o svätých) II. diel apríl – júl, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 260 s. – ISBN 80-7142-037-9
- Nad Božím slovom (úvahy o svätých) III. diel august – november, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 225 s. – ISBN 80-7142-038-7
- Nedeľa s Božím slovom o modlitbe, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1996, 227 s. – ISBN 80-7142-010-7
- Malá metóda a najplnšia forma kázne, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 208 s. – ISBN 80-7142-046-8
- Homiletika v novej evanjelizácii, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 229 s. – ISBN 80-7142-048-4
- Homiletika Jozefa Vrabce, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 220 s. – ISBN 80-7142-047-6
- Ľ. Stanček, J. Vrabec, J. Jarab, Chodte aj vy do mojej vinice I., Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1997, 426 s. – ISBN 80-7162-165-X
- Ľ. Stanček, J. Vrabec, J. Jarab, Chodte aj vy do mojej vinice I., Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1997, opakované vydanie cez prof. Akymjaka Amancia, 265 s. – ISBN 80-7162-165-X
- Ľ. Stanček, J. Vrabec, J. Jarab, Chodte aj vy do mojej vinice II., Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1997, opakované vydanie cez prof. Akymjaka Amancia, 161 s. – ISBN 80-7162-165-X
- Ponúknuté slovo, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 235 s. – ISBN 80-7142-055-7
- Otvorené srdce, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 186 s. – ISBN 80-7142-056-5
- Boh žije v svojom slove, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 246 s. – ISBN 80-7142-021-2
- Olszański, Tadeusz: Ohlásiť Evanjelium kráľovstva, Głosząc Ewangelię królestwa /prel. Ľubomír Stanček, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1997, 352 s. – ISBN 80-7142-049-2
- Návrat k Otcovi, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1998, 232 s. – ISBN 80-7142-061-1
- S Máriou ku Kristovi, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 1998, 234 s. – ISBN 80-7142-058-1
- Slovo kvasom, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2000, 215 s. – ISBN 80-7142-074-3
- On je slovo, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2000, 169 s. – ISBN 80-7142-073-5
- Neumlčané slovo, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2000, 231 s. – ISBN 80-7142-075-1

- Kňaz rétor, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2001, 302 s. – ISBN 80-7142-081-6
- Evanjelium slovom, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2001, 206 s. – ISBN 80-7142-086-7
- Cirkvi na Slovensku a ekumenizmus, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2002, 229 s. – ISBN 80-7142-102-2
- Fenomén ekumenizmu, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2002, 91 s. – ISBN 80-7142-101-4
- Misijný fenomén, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2002, 75 s. – ISBN 80-7142-100-6
- S Ježišom k Otcovi, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2002, 224 s. – ISBN 80-7142-096-4
- Pohrebné homílie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 158 s. – ISBN 80-7142-107-3
- Sobášne homílie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 113 s. – ISBN 80-7142-106-5
- Áno Bohu slovom, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 214 s. – ISBN 80-968909-6-4
- Objavovanie ekumenizmu, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 137 s. – ISBN 80-968909-7-2
- Porozumieť misiológii, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 113 s. – ISBN 80-968909-8-0
- Pastoračné dokumenty Jána Pavla II., Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 254 s. – ISBN 80-968909-4-8
- Pastoračné homílie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003, 187 s. – ISBN 80-968909-5-6
- Živé slovo, Nadácia biskupa Jána Vojaššáka, 2004, 238 s. – ISBN 80-89170-11-0
- Kňaz, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2004, 248 s. – ISBN 80-89170-03-X
- V Duchu Svätom nad slovom, Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2004, 205 s. – ISBN 80-89170-02-1
- Ľ. Stanček, R. Stenclák, Zatiahni na hlbinu, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2004, 143 s. – ISBN 80-89170-10-2
- Čnosti, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2005, 203 s. – ISBN 80-89170-16-1
- Čnosti, Druhé vydanie, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2005, 203 s. – ISBN 80-89170-16-1
- Hlásať Božie slovo, Samizdat, v rukopise nevydané, preklad z poľského jazyka, © Copyright by Wydawnictwo „M“, Kraków 2001 Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy Kraków, 102 s.
- Ľ. Stanček, M. Šuráb: Rétorika dnes, Rektorát Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2006, 210 s. – ISBN 80-8084-110-1
- Daj sa mu celý, román, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2006, 165 s. – ISBN 80-89170-18-8
- Čítať a vykladať slovo, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2007, 350 s. – ISBN 80-89170-20-X
- Zastavenie nad slovom, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2007, 162 s. – ISBN 80-89170-22-6
- Rozdávať slovo, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2007, 198 s. – ISBN 80-89170-21-8

- Mama a syn, román, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2007, 181 s. – ISBN 978-80-89170-26-5
- Postaviť sa pred Pána – v rukopise nevydané, Duchovné cvičenia, 2008, pre bohoslovcov a Ctihodné sestry, 107 s
- Smrť naša každodenná, román, Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2009, 167 s. – ISBN 978-80-89170-30-2
- Žiť slovom, Nitra: Združenie mariánskej mládeže, 2009, 249 s. – ISBN 978-80-969662-1-9
- Lukáš slovom, Nadácia Kňazského seminára biskupa J. Vojaššáka, 2009, 178 s. – ISBN 978-80-89170-28-9
- Tematické homílie nad učením Cirkvi – Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojaššáka, 2009, 164 s. – ISBN 978-80-89170-29-6
- Bolo im odpustené, román, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul 2009, 154 s. – ISBN 978-80-970281-0-7
- Slová pri krste, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2010, 157 s. – ISBN 978-80-970281-3-8
- Slová pri pohrebe, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2010, 159 s. – ISBN 978-80-970281-4-5
- Nesmieme mlčať nad slovom, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2010, 275 s. – ISBN 978-80-970281-2-1
- Aktuálne slovo, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2010, 75 s. – ISBN 978-80-970281-1-4
- Zobud' sa slovom, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2010, 290 s. – ISBN 978-80-970281-5-2
- Radovať sa s Bohom, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2011, 175 s. – ISBN 978-80-970281-6-9
- Rozprávať sa s Bohom, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2011, 120 s. – ISBN 978-80-970281-7-6
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 1., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2011, 96 s. – ISBN 978-80-970281-8-3
- Slovo na pracovný deň 1., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2011, 177 s. – ISBN 978-80-970281-9-0
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 2., Vydavateľstvo Serafin, 2012, 98 s. – ISBN 978-80-8081-100-6
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 3., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2013, 160 s. – ISBN 978-80-89570-01-0
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 4., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2013, 100 s. – ISBN 978-80-89570-02-7
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 5., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2013, 112 s. – ISBN 978-80-89570-03-4
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 6., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2014, 88 s. – ISBN 978-80-89570-05-8
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 7., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2014, 104 s. – ISBN 978-80-89570-06-5
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 8., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2014, 80 s. – ISBN 978-80-89570-07-2
- Smrť naša každodenná, druhé vydanie, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 168 s. – ISBN 978-80-89570-13-3

- Bolo im odpustené, druhé vydanie, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 132 s. – ISBN 978-80-89570-12-6
- Daj sa mu celý, druhé vydanie, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 174 s. – ISBN 978-80-89570-10-2
- Mama a syn, druhé vydanie, Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 184 s. – ISBN 978-80-89570-11-9
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 9., 10., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 124 s. – ISBN 978-80-89570-14-0
- Herbár myšlienok Ľubomíra Stančeka 11., 12., Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, 2015, 116 s. – ISBN 978-80-89570-15-7

Zborníky

- Zb. AFD02 Stanček, Ľubomír: Potreba činného oslovenia. In: Nová evanjelizácia: Zborník sympózia s medzinárodnou účasťou IV. ročník, Bratislava 21. - 23.9.1995, Bratislava: Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku ALOISIANUM, 1995, s. 192-196 (4 s.), ISBN 80-7141-073-X.
- Zb. AFD03 Stanček, Ľubomír: Oslovenie kresťana tretieho tisícročia. In: Nová evanjelizácia: Zborník sympózia s medzinárodnou účasťou V. ročník, Bratislava 19.-21.9.1996, Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej Slovensku ALOISIANUM, 1996, s. 162-166 (4 s.), ISBN 80-7141-115-9.
- Zb. FAI02 Stanček, Ľubomír (zost.): Ján Pavol II. a mládež : Zborník príspevkov z rovnomennej konferencie konanej v dňoch 24. – 25. apríla 2006 na pôde Katolíckej univerzity v Ružomberku pri príležitosti 1. výročia smrti pápeža Jána Pavla II., Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, 2006, 187 (s 13), ISBN 80-8084-091-1.
- Zb. AFD04 Stanček, Ľubomír: Pohľad na misie nielen od katedry. In: Nová evanjelizácia : Zborník sympózia s medzinárodnou účasťou VI. Ročník, Bratislava 15.-17.9.1997, Bratislava: Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej Slovensku ALOISIANUM, 1997, s. 182-186 (4 s.), ISBN 80-7141-162-0.
- Zb. AED01 Stanček, Ľubomír: Kairos dialógu v homílii. In: Studia Theologica Scepusiensia Nr. I : Znaky časov : Zborník referátov z interdisciplinárneho seminára 27. február 1998 /Imprimatur František Tondra, Spišské Podhradie - Spišská Kapitula: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1998, s. 83-88 (7 s.), ISBN 80-7142-059-X, - autor rieši kairos dialógu homílii na str. 83 - 88, Zb. má Imprimatur a je redigovaný.
- Zb. AED01 Stanček, Ľubomír: Aktuálne otázky pastorácie. In: Studia Theologica Scepusiensia Nr. I: Znaky časov: Zborník referátov z interdisciplinárneho seminára 20. - 23. októbra 1988 /Imprimatur František Tondra - Spišské Podhradie - Spišská Kapitula: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1998, s. 119-143 zostavil Dr. Ľubomír Stanček, zb. redigovali viacerí teológovia na Slovensku, autor sa zaoberá v článku Kazateľ ako vodca, fenoménom kazateľstva, ISBN 80-7142-062-X.
- Zb. AED03 Stanček, Ľubomír: Kazateľ ako vodca. In: Studia Theologica Scepusiensia Nr. 2 : Aktuálne otázky pastorácie : Zborník prednášok katedry pastorálnej teológie 10. - 12. Septembra 1998 / Imprimatur František Tondra, Spišské Podhradie - Spišská Kapitula: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1998, s. 119-143 (24 s.), ISBN 80-7142-062-X.
- Zb. FAI01 Stanček, Ľubomír (zost.): Studia Theologica Scepusiensia Nr. 2, Aktuálne otázky pastorácie : Zborník prednášok katedry pastorálnej teológie 10. - 12. september

- 1998 / Imprimatur František Tondra, Spišské Podhradie - Spišská Kapitula: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1998. - 263 (s.13), ISBN 80-7142-062-X.
- Zb. BAB04 Stanček, Ľubomír: V mene Božom: Pamätnica k výročiu kňazského seminára biskupa J. Vojtaššáka / Ivan Chalupecký, Jozef Jarab, Štefan Sečka, Juraj Spuchľák, Ľubomír Stanček, Štefan Vitko / Imprimatur František Tondra, Spišská Kapitula - Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa J. Vojtaššáka, 2000, 95 s., ISBN 80-7142-078-6.
 - Zb. AFD06 Stanček, Ľubomír: Kazateľ a poslucháč : Človek v spektre pohľadu: Medzinárodná konferencia, 22.-23. apríl 1999: Zborník prednášok. In: Theologos, ISSN 1335-5570, Roč. 2, č. 1 (2000), s. 40-58 (18 s.).
 - Zb. BEF01 Stanček, Ľubomír: Sekty a efemerné náboženské spoločnosti na Slovensku In: Katolícke Slovensko - Panoráma Katolíckej Cirkvi na Slovensku v Jubilejnom roku 2000, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2001, s. 761-766 (5 s.), ISBN 80-7162-374-1.
 - Zb. EDJ02 Stanček, Ľubomír: Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paula Slovensku a Spišská Kapitula In: V mene Božom : Pamätnica k výročiu kňazského seminára biskupa J. Vojtaššáka, Spišská Kapitula - Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa J. Vojtaššáka, 2000, s. 22-23 (2 s.), ISBN 80-7142-078-6.
 - Zb. AFC01 Stanček, Ľubomír: Zaangažovanosť pastorálnej teológie na programe vzdelávania kňazov Spišskej diecézy. In: Fórum pastorálnych teológov III.: Pracovní seminár Katedry pastorálnej a spirituálnej teológie CMTF UP v Olomouci uskutočnený ve dňoch 20. - 21. 2003. - Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 58-69 (9 s.), ISBN 80-86715-14-0.
 - Zb. AFC02 Stanček, Ľubomír: Ekumenizmus a zjednotená Európa. In: Fórum pastorálnych teológov IV : „Evropská unie jako pastorační výzva“ : Sborník připravený Katedrou pastorálnej a spirituálnej teológie CMTF UP v Olomouci, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci Cyrilometodějská teologická fakulta, 2004, s. 50-58 (8 s) ISBN 80-244-0993-3.
 - Zb. AFC03 Stanček, Ľubomír: Aj takto farnosť Bijacovce komunikuje. In: Fórum pastorálnych teológov V : „Komunikace ve farnosti“, Olomouc, 2005, s. 47-52 (7 s). ISBN 80-244-1291-8, p. prof. Ľubomír Stanček predstavil v praxi masmédiu vo farnosti cez obecnú televíziu.
 - Zb. AED02 Stanček, Ľubomír: Jozef Ignác Bajza - Kazateľ. In: Slovenská kazateľská tvorba 19. storočia v dejinných súvislostiach a v spoločenskom kontexte obdobia: Materiál z vedeckej konferencie (Trnava 12. - 14. septembra 2005) /Rec. František Kočiš; Pavol Žigo; Edit. Juraj Hladký; Elena Krasnovská, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2006, s. 205-212 (7 s.), ISBN 978-80-7162-638-1, autor prednášky a článku rieši situáciu Jozefa Ignáca Bajzu ako kazateľa.
 - Zb. AFD01 Stanček, Ľubomír: Ján Pavol II. povoláva mládež k zasvätenému životu. In: Ján Pavol II. a Mládež : Zborník príspevkov z rovnomennej konferencie konanej v dňoch 24. - 25. apríla 2006 na pôde Katolíckej univerzity v Ružomberku pri príležitosti 1. výročia smrti pápeža Jána Pavla II., Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, 2006, s. 103-110 (7 s.), ISBN 80-8084-091-1, p. prof. Ľubomír Stanček vo svojom príspevku venuje pohľad, kde Ján Pavol II. povoláva mládež k zasvätenému životu.
 - Zb. EDJ01 Stanček, Ľubomír: Otec diecézy i otec rehoľných spoločností. In: Mons Sancti Martini II: Vrch svätého Martina: Zborník pri príležitosti sedemdesiatky J.E. Mons. prof. ThDr. Františka Tondru, spišského diecézneho iskupa, Levoča: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2006, s. 71-72 (2s.), ISBN 80-89170-

- 19-6, p. prof. Ľubomír Stanček v zborníku rieši fenomén, kde biskupa Tondru porovnáva k pastierovi, ktorý pozná svoje ovce, ktoré poznajú svojho pastiera.
- Zb. AFD05 Stanček, Ľubomír: Hovorme o správnej voľbe. In: Vyber si život : Zborník prednášok z medzinárodnej konferencie Vyber si život IX ročník, Rajecké Teplice, Slovensko 23.-24. marec 2007, Rajecké Teplice : Visegrad Fund, 2007, s. 19-26 (8 s.), ISBN 978-80-969882-1-1.
 - zb. prednášok z medzinárodnej konferencie Vyber si život, Ľubomír Stanček venuje pozornosť duchovným dôsledkom umelých potratov na jednotlivca, rodinu a spoločnosť. Kongres sa odohral pod záštitou poslankyne Európskeho parlamentu a predsedníčky pre FEMM.
 - Zb. AFC04 Stanček, Ľubomír: Výzva k ekumenickej pastoračnej činnosti. In: Fórum pastorálnych teológov VI., Pastorační situace jako výzva k ekumenizmu: Sborník příspěvků z vědeckého semináře (19. 20. března 2007). – Olomouc: Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF UP a Centra Aletti v Olomouci, 2007, s. 166-176 (10 s.), ISBN 978-80-86715-81-0.
 - Zb. AFD Stanček, Ľubomír: Ekumenické vzťahy na Slovensku. In: Ekumenické vzťahy na Slovensku: Košice, 15. november 2008 / ed. PaedDr. Dominik Macák, ThDr. Ján Jenčo, PhD., Košice: Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, Recenzenti Prof. ThDr. Gabriel Ragan, PhD., doc. ThDr. Cyril Hišem, PhD. Dr. Ján Veľbacký, PhD., 2008, ISBN 978-80-970050-2-3, s. 85, 11-19 (8 s.), pozn. autor sa na str. 47 - 53 venuje stavu výzvam ekumenickej činnosti v pastoračnej oblasti.
 - Zb. AFD Stanček, Ľubomír: Ekumenická situácia a nové trendy v súčasnosti : zborník z vedeckej konferencie : Košice, 26. november 2008 / ed. Dominik Macák. - Košice : Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2008. - ISBN 978-80-970050-4-7. - S. 11-19.
 - Zb. Ako ďalej s homíliou / Ľubomír Stanček, In: Nové trendy v liturgii : zborník z vedeckej konferencie : Košice, 27. november 2008 / ed. Dominik Macák. - Prešov : Vyd. Kušnír, 2008. - ISBN 978-80-970050-5-4. (19-28 s.).
 - Zb. AEC Stanček, Ľubomír: Homílie a príhovory Jána Pavla II. a Slovensko / In: W pedagogicznej służbie narodów = V pedagogicznej służbie narodów / red. Marian Włosiński. - Włocławek: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, 2009, ISBN 978-83-61609-04-9, s. 71-83 (13 s.).
 - Zb. AFD Stanček, Ľubomír: Výzva k ekumenickej pastoračnej činnosti / Ľubomír Stanček. In: Ekumenické vzťahy na Slovensku: zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou, Košice 15. november 2007 / ed. Dominik Macák, Ján Jenčo, Prešov: Vyd. Kušnír, 2008, ISBN 978-80-970050-1-6, s. 47-54 (7 s.).
 - Zb. AEC Stanček, Ľubomír: Globalizácia a súvis s finančnou krízou / Ľubomír Stanček. In: Wizja pedagogiczna Jana Pawła II dla współczesnej edukacji = Pedagogická vízia Jána Pavla II. v súčasnom výchovnom procese : konferencia międzynarodowa w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku z okazji 4. rocznicy śmierci Jana Pawła II / Marian Włosiński. - Włocławek: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, 2009, ISBN 978-83-61609-02-5, s. 101-117 (16 s.).
 - Zb. AFD Stanček, Ľubomír: Ekumenizmus vec verejná / Ľubomír Stanček. In: Ekumenická situácia a nové trendy v súčasnosti : zborník z vedeckej konferencie: Košice, 26. november 2008 / ed. Dominik Macák. - Košice : Teologická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, 2008. - ISBN 978-80-970050-4-7, - S. 11-19 (8 s.).

- Zb. AFD Stanček, Ľubomír: Ako ďalej s homíliou. In: Nové trendy v liturgii : zborník z vedeckej konferencie: Košice, 27. november 2008 / ed. Dominik Macák, Prešov: Vyd. Kušnír, 2008, ISBN 978-80-970050-5-4, s.19-28 (9 s.).
- Zb. Wizja Pedagogiczna Jana Pawła II. dla współczesnej edukacji, Wrocławewk, 2009, ISBN 978-83-61609-02-5, čl. Globalizácia a súvis s finančnou krízou s. 101, recenzie s. 264 kniha, Ľubomír Stanček - Rozdávať slovo.
- Zb. W pedagogicznej służbie narodów, Wrocławewk, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, 2009, ISBN 978-83-61609-04-9, čl. Homílie a príhovory Jána Pavla II. a Slovensko, (71-83 s.).
- Wizja pedagogiczna Jana Pawła II dla współczesnej edukacji, Pedagogická vízia Jána Pavla II. v súčasnom výchovnom procese: konferencia medzinarodowa w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku z okazji 4. rocznicy śmierci Jana Pawła II / Marian Włosiński. - Włocławek: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, 2009. - ISBN 978-83-61609-02-5. - (101-117 s.).
- Systematická teológia v službe dobra človeka, zb. z medzinárodnej vedeckej konferencie Spišské Podhradie 2010, ISBN 978-80-89170-37-1 pre TITFKU vydala Nadácia kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, Zborník má Nihil Obstat Imprimatur uvedených recenzentov, čl. Ľubomíra Stančeka str. 125 - 136.
- Jasnogórskiego apelu przypomnienie, Wrocławewk, 2010, ISBN 978-83-61609-07-0.
- Wieca w służbie dobra człowieka, Wrocławewk, ISBN 978-83-61609-09-4, čl.: Sociálne komunikovať službu človeka s. 107 - 123.
- Santità nella vita del sacerdote nel contesto del Concilio Vaticano II , Estrato Angelicum 88 r. 2011, s. 163 - 172, autor sa zaoberá homiletickou činnosťou a poukazuje na jej aktuálny význam, časovosť v dnešnej dobe.
- Pastoračná činnosť vo farnosti a diecéze ISBN 978-80-970613-2-6 Katedra pastorálnej teológie CMBFUK v Bratislave usporiadala kongres so záujmom podnietiť kňazov a študentov na pastoračné ciele. Farnosť a diecéza prežívajú memento viery. Stanček Ľubomír vystúpil s témou Význam partikulárnej Cirkvi a ekumenizmu na Slovensku v zb. str. 236 - 246, vydal inštitút Communio, n.o. Žilina.
- Pedagogika religii w kontekście edukacyjnym, Wrocławewk, 2011, ISBN 978-83-61609-17-9, čl.: Pedagogické, didaktické a technologické aspekty audiovizuálnych médií vo výchovnom kontexte Cirkvi s. 127-140, recenzie na knihu: Zobuď sa slovom, Slová pri pohrebe, Slovo pri krste s. 252.
- Pedagogia afirmacji człowieka jako osoby, Wrocławewk, 2011, ISBN 978-83-61609-13-1, čl.: Rétorika učí pedagogike afirmácii človeka ako osoby, s. 127-144, recenzie na knihu: Nesmieme mlčať nad slovom s. 207.
- W blasku miłości, Wrocławewk, 2012, ISBN 978-83-61609-22-3, čl.: Bohorodička v učení Jána Pavla II., s. 83 - 94, recenzie na knihu: Rozprávať s Bohom s. 299, 320, 321, citácie: s. 82, 83, 314.
- Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie v Bardejove pod názvom Vzdelávanie - kultúra - duchovnosť, ISBN 978-80-89519-01-9, článok prof. Ľubomíra Stančeka s. 332 až 346, pod názvom "Rétorika učí afirmácii".
- Rozhľadzenie v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu, 2012, Košice 2012, ISBN 978-80-892-4, s. 163, 175, 212 a 213 citácie.
- Vzdelávanie - kultúra - duchovnosť, zb. z Medzinárodnej vedeckej konferencie, Prešov, 2012, ISBN 978-80-89-519-01-9, čl.: Rétorika učí afirmácii s. 332.
- Pedagogika wobec ikonosfery, Włocławek, ISBN 978-83-61609-30-8, Ikona Cirkvi str. 149 (10 str.).

- Kazateľská činnosť ako integrálna súčasť novej evanjelizácie, ISBN 978-80-555-0779-8, Nová evanjelizácia cez homíliu s. 27-44.
- Zb. "Spektrum pedagogiki religii", pod redakciou KS Mariana Włosińskiego, Wrocław, 2014, ISBN 978-83-61609-37-7, čl.: Ohrozený pedagóg náboženstva vyhorenosťou 71-78 s.
- Zb. Pedagogiczny potencjał w Biblii, Wrocław, ISBN 978-83-61609-39-1, Pedagogiczny potencjał homilie w Biblii, s. 113-126

Články

- GII01 Stanček, Ľubomír: Túžba získať Božie kráľovstvo. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 80, č. 5 (1999), s. 233-235 (3 s.).
- GII02 Stanček, Ľubomír: Potrebujeme rásť vo viere. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 80, č. 5 (1999), s. 237-239 (3 s.).
- GII03 Stanček, Ľubomír: Hlavný príkaz. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 80, č. 8 (1999), s. 377-379 (3 s.).
- GII04 Stanček, Ľubomír: Rímskokatolícka Cirkev. In: Denník mladých. – ISSN 1335-4590. – Roč. 80, č. 4 (1999), s. 2-5 (3 s.).
- GII05 Stanček, Ľubomír: Sme si vedomí, že sme bratia a sestry Ježiša Krista? In: Denník mladých. – ISSN 1335-4590. – Roč. 80, č. 6 (1999), s. 5-10 (5 s.).
- GII06 Stanček, Ľubomír: Stretli sme sa na letnej ekumenickej konferencii vo Svite. In: Slovo zo srdca. – ISSN 1335-6844. – Roč. 80, č. 5 (1999), s. 16. (4 s.).
- GII07 Stanček, Ľubomír: Všetko obetovať. In: Slovo zo srdca. – ISSN 1335-6844. – Roč. 80, č. 5 (1999), s. 26. (5 s.).
- GII07 Stanček, Ľubomír: Všetko obetovať. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 8 (2000), s. 379-381 (3 s.).
- GII08 Stanček, Ľubomír: Mária prichádza k nám a prináša dieťa Ježiša. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 9 (2000), s. 427-428 (2 s.).
- GII09 Stanček, Ľubomír: Dieťa Boh prináša svetlo na svet. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 9 (2000), s. 428-429 (2 s.).
- GII10 Stanček, Ľubomír: Pozrieť sa pravde do tváre. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 9 (2000), s. 429-431 (3 s.).
- GII11 Stanček, Ľubomír: Všetchný deň. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 9 (2000), s. 431-432 (2 s.).
- GII12 Stanček, Ľubomír: Tyranizujúci manžel. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 115, č. 47 (2000), s. 8.
- GII13 Stanček, Ľubomír: Zjavenie Pána. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 81, č. 10 (2000), s. 470-471 (2 s.).
- GII14 Stanček, Ľubomír: Slovo mladým. In: Denník mladých. – ISSN 1335-4590. – Roč. 11, č. 1 (2001), s. 4 (2 s.).
- ADF03 Stanček, Ľubomír: Perspektíva v homiletike na začiatku XXI. Storočia. In: Acta Facultatis Theologicae Universitatis Comenianae Bratislaviensis. – ISSN 1335-8081. – Roč. 1, č. 2 (2001), s. 166-183 (17 s.).
- GII15 Stanček, Ľubomír: Staroba a choroba. In: Rodina Nepoškvrnenej. – ISSN 01335-8030. – č. 1 (2003), s. 14-16 (2 s.).
- GII16 Stanček, Ľubomír: Advent – čas nášho vykúpenia. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 118, č. 48 (2003), s. 12.
- GII17 Stanček, Ľubomír: Pozvanie na cestu. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 118, č. 49 (2003), s. 12.

- GII18 Stanček, Ľubomír: Advent učí v realite s Kristom.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 118, č. 50 (2003), s. 12.
- GII19 Stanček, Ľubomír: Mária prináša adventnú radosť.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 118, č. 51 (2003), s. 12.
- GII20 Stanček, Ľubomír: Nový rok – možnosť znova začať.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 118, č. 52 (2003), s. 14.
- ADF01 Stanček, Ľubomír: Jozef Vrablec a homiletika. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 3 (2004), s. 162-167.
- GII21 Stanček, Ľubomír: Čo od nás očakáva Boh?In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 1 (2004), s. 12.
- GII22 Stanček, Ľubomír: Krst. Jedno slovo...?In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 2 (2004), s. 12.
- GII23 Stanček, Ľubomír: Svadba a víno.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 3 (2004), s. 12.
- GII24 Stanček, Ľubomír: Vzťah k Svätému písmu.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 4 (2004), s. 12.
- GII25 Stanček, Ľubomír: Sväté písmo učí pravde.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 5 (2004), s. 12.
- GII26 Stanček, Ľubomír: Navzájom sa potrebujeme.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 6 (2004), s. 12.
- GII27 Stanček, Ľubomír: Áno šťastiu.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 7 (2004), s. 12.
- GII28 Stanček, Ľubomír: Byť milosrdný.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 8 (2004), s. 12.
- GII29 Stanček, Ľubomír: Pokušenie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 9 (2004), s.12.
- GII30 Stanček, Ľubomír: Stretnutie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 10 (2004), s. 12.
- GII31 Stanček, Ľubomír: Pokánie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 11 (2004), s. 12.
- GII32 Stanček, Ľubomír: Zodpovednosť navzájom.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 12 (2004), s. 12.
- GII33 Stanček, Ľubomír: Odpustenie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 13 (2004), s. 12.
- GII34 Stanček, Ľubomír: Pašie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 14 (2004), s.12.
- GII35 Stanček, Ľubomír: Zmŕtvychvstalý Kristus – naša istota.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 15 (2004), s. 12.
- GII36 Stanček, Ľubomír: O pokoji.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 16 (2004), s. 12.
- GII37 Stanček, Ľubomír: Ježiš sa pýta na našu lásku.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 17 (2004), s.12.
- GII38 Stanček, Ľubomír: Je potrebné prosiť o duchovné povolania.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 18 (2004), s. 12.
- GII39 Stanček, Ľubomír: Právo na lásku.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512.- Roč. 119, č. 19 (2004), s. 12.
- GII40 Stanček, Ľubomír: Učme sa od Ježiša milovať.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 20 (2004), s. 12.

- GII41 Stanček, Ľubomír: Budovať jednotu.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 21 (2004), s. 12.
- GII42 Stanček, Ľubomír: V Duchu Svätom.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 22 (2004), s. 12.
- GII43 Stanček, Ľubomír: Milované tajomstvo.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 23 (2004), s. 12.
- GII44 Stanček, Ľubomír: Chod' v pokoji.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 24 (2004), s. 12.
- GII45 Stanček, Ľubomír: Kto je pre mňa Ježiš?In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 25 (2004), s. 12.
- GII46 Stanček, Ľubomír: Povolanie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 26 (2004), s. 12.
- GII47 Stanček, Ľubomír: Oslovenie v čase.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 27 (2004), s. 12.
- GII48 Stanček, Ľubomír: Si môj blížny.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 28 (2004), s. 12.
- II49 Stanček, Ľubomír: Aktuálne zamyslenie.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 29 (2004), s. 12.
- GII50 Stanček, Ľubomír: Modlime sa.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 30 (2004), s. 12.
- GII51 Stanček, Ľubomír: Mamona.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 31 (2004), s. 12.
- GII52 Stanček, Ľubomír: Bdelosť.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 32 (2004), s. 12.
- GII53 Stanček, Ľubomír: Naša Nanebovzatá Panna Mária.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 33 (2004), s. 12.
- GII54 Stanček, Ľubomír: Spása je aj v našich rukách.In: Katolícke noviny.- ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 34 (2004), s. 12.
- GII55 Stanček, Ľubomír: Pokora kontra pýcha.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 35 (2004), s. 12.
- GII56 Stanček, Ľubomír: Múdrosť.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 36 (2004), s. 12.
- GII57 Stanček, Ľubomír: Svet má márnотratných synov.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 37 (2004), s. 12.
- GII58 Stanček, Ľubomír: Predvídavosť.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 38 (2004), s. 12.
- GII59 Stanček, Ľubomír: Boh nás stvoril jedného pre druhého.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 39 (2004), s. 12.
- GII60 Stanček, Ľubomír: Sila viery.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 40 (2004), s. 12.
- GII61 Stanček, Ľubomír: Vďačnosť.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 41 (2004), s. 12.
- GII62 Stanček, Ľubomír: Modlitba je zrkadlom života.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 42 (2004), s. 12.
- GII63 Stanček, Ľubomír: Farizej a mýtnik.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 43 (2004), s. 12.
- GII64 Stanček, Ľubomír: Šťastný Zachej.In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 44 (2004), s. 12.

- GII65 Stanček, Ľubomír: Verím v život večný. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 45 (2004), s. 12.
- GII66 Stanček, Ľubomír: Život.n: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 46 (2004), s. 12.
- GII67 Stanček, Ľubomír: Kristus žije a kráľuje. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 47 (2004), s. 12.
- GII68 Stanček, Ľubomír: Bližšie k Bohu.n: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 48 (2004), s. 12.
- GII69 Stanček, Ľubomír: Pravý advent. In: Katolícke noviny. – ISSN 0139-8512. – Roč. 119, č. 49 (2004), s. 12.
- GII70 Stanček, Ľubomír: Zodpovednosť za povolanie kresťana. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 5 (2004), s. 331-332. (2 s.).
- GII71 Stanček, Ľubomír: Mám svoje miesto v Cirkvi?. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 5 (2004), s. 334-335 (2 s.).
- GII72 Stanček, Ľubomír: Kto je môj bližný. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 5 (2004), s. 338-339 (2 s.).
- GII73 Stanček, Ľubomír: Priority vzťahu k Bohu a blíznym. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 6 (2004), s. 340-341 (3s.).
- GII74 Stanček, Ľubomír: O modlitbe Pána Ježiša. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 6 (2004), s. 343-344 (2 s.).
- GII75 Stanček, Ľubomír: Priority života v oblasti mať a vlastniť. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 6 (2004), s. 380-381 (3 s.).
- GII76 Stanček, Ľubomír: Zodpovedne pristupovať k životu. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 85, č. 6 (2004), s. 382-383 (2 s.).
- ADF02 Stanček, Ľubomír: Slovo Božie slovo novonarodeného. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-861X. – Roč. 87, č. 10 (2006), s. 452-458 (6 s.).
- GII77 Stanček, Ľubomír: Štvrtá pôstna nedeľa „C“. Piata pôstna nedeľa „C“. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-816X. – Roč. 88., č.2, (2007), s. 96-99 (4 s.).
- GII78 Stanček, Ľubomír: Dvanásť nedeľa v cezročnom období „C“ – Narodenie sv. Jána Krstiteľa. In: Duchovný pastier. – ISSN 0139-816X. – Roč. 88, č.3, (2007), s. 148-150 (3 s.).
- GII79 Stanček, Ľubomír: Zmŕtvychvstalý Ježiš a zmysel každej nedele. In: Apoštol Božieho Milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 11, č. 41 (2007), s. 8-9 (2 s.).
- GII80 Stanček, Ľubomír: Memento pred prázdninami a dovolenkou. In: Apoštol Božieho Milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 11, č. 42 (2007), s. 12-13 (2 s.).
- GII81 Stanček, Ľubomír: Memento smrti. In: Apoštol Božieho Milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 11, č. 43 (2007), s. 10-12 (2.s).
- GII08 Stanček, Ľubomír: Boh chce v nás kráľovať / Ľubomír Stanček. In: Apoštol Božieho milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 13, č. 50 (2009), s. 9-11 (3 s.).
- GII Stanček, Ľubomír: My všetci potrebujeme Boha / Ľubomír Stanček. In: Apoštol Božieho milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 12, č. 48 (2008), s. 3-5 (3 s.).
- GII08 Stanček, Ľubomír: Ježiš si praje, aby sme venovali pozornosť Božiemu milosrdenstvu / Ľubomír Stanček. In: Apoštol Božieho milosrdenstva. – ISSN 1335-2318. – Roč. 14, č. 53 (2010), s. 15 - 19 (4 s.).
- Potvrdenie o vykonaní pedagogickej činnosti na Vyššej škole humanistično-ekonomickej vo Wroclawku v dňoch 14. - 19.7.2010
- GII08 Stanček, Ľubomír: Ovocie adventu závisí od nás. In: Rodina Nepoškvrnenej - ISSN 1335-8030. – Roč. 19, č. 1 (2010), s. 2-5 (4 s.)

- Potvrdenie o účasti na medzinárodnej vedeckej konferencii pod názvom: Dialóg ako cesta spolužitia v Levoči zo dňa 7.10.2011
- Potvrdenie o výstupe so svojim vyžiadaným príspevkom: Vedieť sa presadiť v sociálnej oblasti. Vedecká konferencia: Nové aspekty sociálnej práce a III. ktorá sa konala dňa 29.4.2011
- Potvrdenie o účasti na medzinárodnej konferencii vo Wroclawku dňa 14. 2. 2011 s príspevkom Rétorika učí pedagogike a afirmácii človeka ako osoby.
- Potvrdenie o vykonaní pedagogickej pastorácie na Vyššej škole humanistično-ekonomickej vo Wroclawku v dňoch 14.-19.2.2011
- Potvrdenie o vykonaní pedagogickej činnosti na Vyššej škole humanistično-ekonomickej vo Wroclawku v dňoch 14.2.2011
- Potvrdenie o vykonaní pedagogickej pastorácie na Vyššej škole humanistično-ekonomickej vo Wroclawku v dňoch 14.10.2011
- Bohorodička v učení Jána Pavla II., s. 82 až 95
- Rétorika učí pedagogike afirmácií človeka, s.127 až 145 v knihe *Pedagogia afirmacji człowieka jako osoby*, Wrocławewk, 2011
- Pedagogicke, didakticke a technologicke aspekty audiovizuálnych médií vo výchovnom kontexte v Cirkvi, v knihe *Pedagogika religii w kontekście edukacyjnym*, Wrocławewk 2011 na s.127 až 140
- Homílie a príhovory Jána Pavla II. a Slovensko, v knihe *Pedagogia afirmacji człowieka jako osoby*, Wrocławewk 2011
- V dňoch 24-25.2.2012 sa konala medzinárodná konferencia, ktorú organizovali kúpele Bardejov a Pedagogická bohoslovecká fakulta v Prešove. Zúčastnili sa na nej so svojimi prednáškami z viacerých štátov napr. Rusko, Ukrajina, Poľsko, Česká republika. Vystúpilo viac ako 30 prednášajúcich, medzi nimi boli viacerí pravoslávni otcovia biskupi. Za KU-TF-TI Spišská Kapitula vystúpil Prof. Lubomír Stanček s prednáškou Rétorika učí afirmácii. Jednalo sa o vydarenú akciu v rámci ekumenizmu.
- *Pedagogika wobec ikonosfery*, Wrocławewk, ISBN 978-83-61609-30-8, Ikona Cirkvi str. 149 (10 str.)
- *Pedagogiczny potencjał w Biblii*, Wrocławewk, ISBN 978-83-61609-39-1, *Pedagogiczny potencjał homilii w Biblii*, s. 113-126
- Apoštol Božieho Milosrdenstva č.1/2014, č. 69, ISSN 1335-2318, roč. XVII., čl. Zmŕtvychvstalý Ježiš, darca pokoja, s. 11-14

Od augusta 2014 - 2017 žil zo zdravotných dôvodov v provinciálnom dome v Bratislave a aktívne pokračoval vo svojej evanjelizačnej činnosti na internete i v písaní kníh.

¹⁰³ A potom pôsobil v Charitnom domove v Nitre.

Dňa 12. júla 2018 v skorých ranných hodinách si Pán života k sebe povolal prof. Ľubomíra Stančka, CM. Zádušná svätá omša spojená s pohrebnými obradmi bola 16. júla 2018 o 13.00 hodine v Kostole Všetkých svätých v Kamennej Porube.

¹⁰³ STANČEK, Lubomír. Dostupné online: <http://www.evanjelizacia.eu/?go=lubomir-stancek>.

Záver

PaedDr. Júlia Kubicová hovorí: „*Pracovný a zároveň priateľský kontakt s pátrom Ľubomírom mi odhaľuje jeho pravú tvár usilovnosti, vytrvalosti a tichosti. Jeho názory hovoria o ňom, že je realista, čo robí jeho vieru stabilnejšou. Ako katolícky kňaz - pôsobením Ducha - zapaluje srdcia pre Krista veriacich kresťanov katolíkov, inoveriacich i neveriacich na celom svete. Svojim záujmom o súčasné dianie vo svete a spásu všetkých duší si uvedomuje svoje poslanie a veľmi snaživo, ekumenickým spôsobom - primerane dobe - využíva dary Ducha a prostriedky k povzbudeniu viery všetkých ľudí. Ako niekoľkoročný profesor a skúsený kňaz veľmi dobre pozná duše ľudí, ich trápenia a túžby, a spolu so sv. Augustínom si uvedomuje, že „nespokojné je srdce človeka, kým nespočinie v Bohu“; preto sa denne snaží o vysvetlenie týchto slov nielen vo svojich e-meditáciách, ale i písaním homílií a iných kresťanských kníh. Je majstrom slova; každý, kto sa zahĺbi do jeho myšlienok, s pocitom osobného obohatenia a motivácie bude nachádzať aj pochopí zmysel svojho života, trápenia a celkovej existencie v inom, oveľa významnejšom - duchovnom svetle. Kto blúdi, tomu poukáže na správny smer, kto nevie, tomu poradí, kto nechápe, tomu vysvetlí, kto je smutný, toho povzbudí, kto nepozná, tomu predstaví Ježiša.*“¹⁰⁴

Literatúra a použité informačné zdroje

1. BEŇOVÁ, Irena. *Podľa rozprávania Ireny Beňovej*. Nová Bošáca. 2018.
2. Ekumenická slávnosť v osade Španie v Novej Bošáci, 9. júna 1991. Videozáznam.
3. GURÍN, Dominik. *Spomienky na pastoračiu v Bošáci*. 2018.
4. *Katolícke farnosti Banská Bystrica*. Dostupné online: <http://www.kfbb.estranky.sk/clanky/stal.html>.
5. KLEMENT, Martin. – KUKUČA, Jaroslav.. *Katolícki farári Bošáckej doliny*. Trnava : Ivona Matúšová, 2018. Prvé vydanie, 416 s. ISBN 978-80-89413-98-0.
6. KOSOVÁ, Mária. *Podľa rozprávania Márie Kosovej*. Nová Bošáca. 2018.
7. *Kronika rím. katolíckej farnosti Bošáca*. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, nečíslované.
8. KUBICOVÁ, Júlia. Dostupné online: <http://www.evanjelizacia.eu/?go=lubomir-stancek>.
9. KUKUČA, Jaroslav. *Podľa spomienok Jaroslava Kukuču*. Nová Bošáca. 2018.
10. KULJAČEK, Peter. *Načrtnuté dejiny farnosti Bošáca s osobitným zreteľom na sídlo tejto farnosti*. Nemšová: Tlačiareň J+K s.r.o.. 2016. 220 s. ISBN 978-80-972374-7-9.
11. MIHALOVÁ, Zuzanna. *Spomienky*. Bošáca. 2018.
12. MIKULEC, Marián. *Podľa rozprávania Mariána Mikulca*. Bošáca. 2018.
13. MIKULEC, Marián. *Spomienky Mariána Mikulca*. Bošáca. 2018.
14. PATKA, Andrej. *Príhovor v kostole v Bošáci 21. apríla 1991*. videozáznam.
15. PATKA, Andrej. *Príhovor v kostole v Novej Bošáci 20. apríla 1991*. videozáznam.
16. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca, Matrika birmovancov II.
17. STANČEK, Ľubomír. Dostupné online: <http://www.evanjelizacia.eu/?go=lubomir-stancek>.
18. STANČEK, Ľubomír. *Homília na prvé sväté prijímanie v Mariánskom roku 1988*.
19. STANČEK, Ľubomír. *Rím. Kat. farnosť Bošáca. Príspevok k dejinám*. Rukopis, 1986. Archív: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bošáca.

¹⁰⁴ KUBICOVÁ, Júlia. Dostupné online: <http://www.evanjelizacia.eu/?go=lubomir-stancek>.

20. STANČEK, Ľubomír. *Z prejavu pána farára Stančeka na rozlúčku 30. júna 1991 v kostoloch v Bošáci, Trenčianskych Bohuslaviciach a v Novej Bošáci*. Videozáznam. 1991.

Kontaktné údaje

PhDr. PaedDr. Mgr. Martin Klement, Ph.D.h.c., MBA, LL.M.
VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava – doktorand
Palackého 1,
P.O.Box 104
810 00 Bratislava
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
martin.klement@gmail.com

**P. JOZEF OD SV. ALOJZA HORVÁTIK, SCHP -
KŇAZ, PROVINCIÁL, PEDAGÓG A ORGANIZÁTOR REHOĽNÉHO ŽIVOTA¹⁰⁵**

**P. Jozef from st. Alojz Horvátik, schau – school, provincial,
pedagogue and organizer of right life**

Beáta Áčová – Bohumil Mikula

Abstrakt

Piaristický kňaz počas komunizmu síce pracoval ako farár – najdlhšie v Dolnom Dubovom, no neprestal byť telom i dušou rehoľníkom a provinciálom rehole piaristov na Slovensku, a to až do svojej smrti.

Kľúčové slová

Páter, piarista, provinciál

Abstract

Although the Piarist priest worked as a priest during Communism - the longest in Dolny Dubov, he did not cease to be the body and soul of the religious and provincial of the Piarist Order in Slovakia until his death.

Key words

Pater, piarist, provincial

V Kátlovciach zastupoval v rokoch 1961 – 1962 a 1993 – 1994. Okrem toho sa ako dolnodubovský farár pravidelne zúčastňoval všetkých dôležitých cirkevných slávností v Kátlovciach.¹⁰⁶

Narodil sa 1. augusta 1819 v Trnovci, okres Skalica. Stredoškolské štúdiá absolvoval u piaristov v Nitre. Do rehole piaristov vstúpil 27. augusta 1942, rehoľné sľuby zložil 28. augusta 1946. Filozofické a teologické štúdiá absolvoval na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Za kňaza ho vysvätili 29. septembra 1946 v Košiciach. Ako piarista pôsobil vo Svätom Jure (1946 - 1948). Od r. 1948 bol profesorom gymnázia, magistrom novicov a piaristických klerikov. Po násilnej likvidácii rehoľných domov v r. 1950 musel aj on opustiť kláštor a bol deportovaný do sústredovacieho kláštora v Svätom Beňadiku. Po prepustení z internácie pôsobil ako kňaz v duchovnej správe – farár v Dolnom Dubovom (1950 - 1968) a v Kolte (1971 - 1972). V čase tzv. normalizácie mu odňali štátny súhlas na verejnú duchovnú činnosť. Bol nútený pracovať ako robotník na Morave, neskôr na stavbe atómovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach. V r. 1981 mu opäť udelili štátny súhlas a ustanovili ho za administrátora farnosti Dvorníky, r. 1990 potom za farára v Dolnom Dubovom.

V rokoch 1969 – 1992 pôsobil vo funkcii provinciála Rehole piaristov na Slovensku. Bol koordinátorom rehoľného života v tejto provincii a má veľkú zásluhu na tom, že piaristi

¹⁰⁵ <https://www.piaristi.sk/horvatik/>

¹⁰⁶ KUBIŠ, S. A KOL. *Dolné Dubové (1262 – 2012)*, OÚ Dolné Dubové, s. 168.

na Slovensku prežili tvrdé roky útlaku. V ťažkých podmienkach formoval nových členov, takže po roku 1990 sa piaristi mohli znovu zapojiť do evanjelizácie Slovenska v duchu piaristického hesla *Zbožnosť a veda* formou vyučovania na všetkých typoch škôl, ako aj vo farskej pastoračii.

V roku 1990 sa vrátil späť do Dolného Dubového, kde pôsobil ako farár až do roku 2006. V Dolnom Dubovom zostal potom i na odpočinku až do svojej smrti 21.februára 2009 v Dolnom Dubovom, kde bol napokon aj 28.februára 2009 na miestnom cintoríne pochovaný.

O živote pátra Horvátika existuje amatérsky filmový dokument, v ktorom páter pár mesiacov pred svojou smrťou oživuje niektoré spomienky zo svojho života. Pochádzal zo siedmich súrodencov, z ktorých dvaja zomreli skoro po narodení. Z rozprávania pátra Horvátika je zaznamenané, že o matku prišiel už onedlho po narodení – a to tragicky. Páter zvykol rozprávať, že ju zasiahol blesk. Držala vtedy v náručí vraj dieťa – práve malého Jozefa. Toho našli potom živého spadnutého opodiaľ, matka tento úraz neprežila. Malej sirotky sa ujal neskôr, podľa vlastných spomienok pátra, učiteľ Emil Šoltés, vďaka ktorému získal základné vzdelanie. Za ďalší pokrok vo vzdelávaní potom vďačil mladík verbistom. Mladý Jozef Horvátik sa v rodnej dedine totiž venoval nábožensko - kultúrnej činnosti – podieľal sa na organizovaní divadelných predstavení, zábav, náboženských pútí a bol i misijným horliteľom – roznášal časopis Hlasy z misií a Posla. Tak sa stalo, že sa stretol s verbistom bratom Mauríciom z Nitry, ktorý sa ho spýtal, či by nechcel byť misionárom. Do misií sa mladému Jozefovi síce veľmi nechcelo, ale kňazom chcel byť vždy, preto prisvedčil. Fráter Maurícus ho teda po pár mesiacoch pozval do Nitry na vysviacku prvých slovenských misionárov, ktorí vyštudovali v Rakúsku. Návšteva u verbistov v Nitre mala onedlho pokračovanie – už na jeseň toho roku Jozef Horvátik nastúpil do misijného domu v Štiavniku, aby si doplnil vzdelanie a začal s rehoľnou formáciou. Paradoxne práve tam sa mladý študent stretol so svojim krajanom zo Skalice – známym kňazom a spisovateľom pátrom Jozefom Braneckým, vtedajším provinciálom piaristov, ktorý chodil po Slovensku a propagoval svoje knižky. Toto stretnutie sa mu stalo osudným, pretože za sympatizovanie s piaristami ho misionári zo svojho seminára vylúčili, zato však Branecký mladého bohoslovca rád k piaristom prijal. Vo Svätom Jure absolvoval celú komunitnú etapu svojho rehoľného života. Činnosť svätøjurského kolégia bola totiž ukončená násilne o polnoci z 3. na 4. mája 1950, keď sa komando Štátnej komunistickej bezpečnosti násilím dostalo do budovy. Páter Horvátik bol vtedy magistrom novicov a študentov. Päť bohoslovcov a dvoch kňazov odviezli vtedy z kláštora piaristov v Svätom Jure do internačného kláštora vo Svätom Beňadiku. Jedným z týchto kňazov bol i mladý páter Jozef Horvátik. Podľa voľne zaznamenaných spomienok pátra Horvátika, tak, ako ich zachytáva vo svojej publikácii bývalý provinciál piaristov Ernest Švec, rehoľníci dostali 20 minút na zbalenie toho najpotrebnejšieho. V Svätom Beňadiku potom žili v sálach aj po tridsiatich spoločne kňazi, rehoľní bratia i študenti rôznych reholí, mladí i starí. V kláštore nebolo nič pripravené, spalo sa na matracoch, jedlo bolo slabé. Kláštor bol strážený vojskom. Pátra Horvátika neskôr premiestnili do kárneho kláštora v Báči. Na jeseň 1950 ho prepustili a stal sa (pôvodne len dočasne) administrátorom farnosti Dolné Dubové, kde sa stal nástupcom kňaza, ktorý bol uväznený.

Páter Horvátik bol pastoračný typ kňaza a Dolnodubovanov si získal. Krstil, sobášil, pochovával, venoval sa mladým, napísal stovky pastoračných listov, zapájal sa do kultúrneho života v obci, oživil pamiatku na dávneho dolnodubovského farára Jozefa Ignáca Bajzu. Mal dar získať si každého a dohodnúť sa s každým – s internovaným biskupom Ambrózom Lazíkom, ale v prípade potreby i so štátnou mocou. Tak sa stal napríklad – na kňaza netradične – zakladajúcim členom miestneho Jednotného roľníckeho družstva, pričom

s družstevníkmi, poľovníkmi, Červeným krížom, hasičmi a inými miestnymi spolkami udržiaval srdečné vzťahy až do smrti. Prinášalo to aj nečakané ovocie – keď bolo treba, tak družstevníci mu na oplátku pomohli pri výstavbe kaplnky a na náklady družstva aj pri rekonštrukcii domu, ktorý mu pomohli premeniť v šesťdesiatych rokoch na nepovolený piaristický formačný dom a seminár, čo v čase normalizácie stálo potom predsedu družstva miesto, bol z toho vtedy dokonca aj súd.

V pastorácii dedinskej farnosti prežil páter Horvátik časy najstudenšieho komunizmu a dočkal sa tu aj oteplenia koncom šesťdesiatych rokov. Blížil sa k päťdesiatke, bol v najlepších kňazských rokoch a Pán si ho povolal, aby bol motorom vzkriesenia vymierajúcej rehole piaristov. Keď sa v Hradišti u Znojma 7. apríla 1968 zišlo 102 predstaviteľov mužských i ženských rehoľných spoločností, aby začali dialóg s vládou, zastupoval staručkého a chorého provinciála piaristov pátra Churu práve dolnodubovský farár Jozef Horvátik. Provinciál dal oficiálne pátrovi Horvátikovi splnomocnenie na zastupovanie vo všetkých záležitostiach rehole 10. júna 1968. Z tohto obdobia pochádza aj list Sekretariátu rehoľných spoločností v Slatiňanoch, kde páter Horvátik píše, že piaristi reflektujú na spravovanie piaristických kostolov v Trenčíne, Prievidzi a v Jure pri Bratislave. V tejto oblasti vyvíjal páter veľké úsilie počas celého nasledujúceho roka, no vzhľadom na rôzne ťažkosti sa to podarilo dosiahnuť aspoň načas napokon len v Trenčíne a v Prievidzi. Páter Horvátik mal aj veľký podiel na organizácii provinciálnej kapituly v Charitnom dome v Piešťanoch, kde sa takmer všetci slovenskí piaristi zišli po dvoch desaťročiach 12. decembra 1968. Na kapitule oboznámil prítomných spolubratov, že rokoval 28. novembra 1968 v Bratislave na povereníctve Ministerstva kultúry s pánmi Magulom a Pavlíkom o návrate piaristov do vyššie spomínaných bývalých piaristických kostolov, čo oni nevnímali ako nemožné. Vo svojom referáte páter vyzval spolubratov aj na získavanie rehoľného dorastu. Pripomenul, že hoci rehoľa nemá oficiálne štátne povolenie prijímať novicov, súčasne platí, že rehole u nás neboli zákonom zrušené a od Svätej Stolicy majú okrem toho fakulty aj na ten najtajnejší spôsob formovania dorastu. Vyzýval tiež k opusteniu pevnej pozície fary alebo civilného zamestnania a daniu sa k dispozícii pre pôsobenie v rehoľnom kostole, hoc aj v pozícii kaplána. V duchu svojej výzvy aj naozaj pracoval na získavaní nových povolaní, už 9. februára 1969 v jednom zo svojich listov píše spolubratovi, že rehoľa už má 7 novicov.

Páter generál Laureanus Suaréz vymenoval pátra Horvátika 14. februára 1969 za provinciála Slovenskej piaristickej provincie a súčasne ho i pozval na generálnu kapitolu, ktorá sa konala v Ríme od 1. do 30. júla 1969, na ktorej sa páter potom aj skutočne zúčastnil. 22. augusta 1969 však Federálne zhromaždenie vynieslo zákon číslo 99/1969, ktorý obsahoval prísne opatrenia proti „antisocialistickým živlom“. Nastalo obdobie takzvanej normalizácie a pôsobenie rehoľných spoločenstiev sa presunulo opäť do ilegality. Páter Horvátik však už z nastúpenej cesty neustúpil. Kúpil pri fare v Dolnom Dubovom malý domček a premenil ho na akési piaristické katakomby. Oplotil ho, vysadil záhradu, vybudoval krížovú cestu, z domčeka a hospodárskych miestností vytvoril izby a maličkú kaplnku. Zvonku objekt nevyzeral veľký, no stal sa centrom ilegálneho piaristického pôsobenia na 20 rokov. Ako sme už naznačili, ďalšie pôsobenie pátra Horvátika nebolo jednoduché. V roku 1971 ho nakrátko preložili za administrátora do Koltu, no už v roku 1973 mu bol odobratý štátny súhlas a až do roku 1981 bol postavený mimo pastorácie. Ako som mal možnosť vidieť v jednom z jeho početných odvolaní proti tomuto rozhodnutiu, ktoré sa nachádza v ešte nespracovanej pozostalosti po pátrovi v provinciálnom archíve v Nitre, dôvodom tohto štátneho zásahu bolo práve nelegálne pôsobenie pátra pri znovuoobnovovaní rehole. Podľa internetovej stránky Ústavu pamäti národa sa zmenil aj pohľad Štátnej bezpečnosti na pátra Horvátika –

v sedemdesiatych rokoch sa postupne prepracoval v hodnotení až medzi takzvané nepriateľské osoby.

Toto hodnotenie nebolo nezaslúžené. Ako sme už spomenuli, páter Horvátik pracoval v čase zákazu činnosti manuálne – najprv na Morave, potom na stavbe jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach. Popri tom tajne získaval nové povolania a viedol provinciu v ilegalite. Koncom 70 - tých rokov pozostávala z dvanástich kňazov a deviatich mladých mužov v tajnej formácii. Z tohto počtu boli len štyria ešte žijúci piaristi z predkomunistických čias. Zvyšok bol výsledok tajného pôsobenia pátra Horvátika koncom šesťdesiatych a v sedemdesiatych rokoch. Nových rehoľníkov získaval aj v prostredí bratislavského seminára, kde viacerí bohoslovci riešili limitované možnosti štúdia v čase komunizmu tajným vstupom do niektorej z rehoľných spoločností. Druhú skupinu tvorili piaristi, ktorí žili v civilných zamestnaniach a stávali sa nielen tajnými rehoľníkmi, ale i tajnými kňazmi. Viacerých z nich priviedol ku pátrovi vtedajší tajný biskup podzemnej cirkvi Ján Korec, neskorší nitriansky biskup a kardinál. Ilegálna rehoľa bola potom organizovaná v štyroch „komunitách“, ktoré sa pravidelne spolu stretávali: Bratislava, Trnava, seminár a tzv. „roztratená komunita“. Rehoľnú formáciu mladých piaristov si vzal na seba osobne páter Horvátik, teologickú zasa zveril skúsenému kňazovi, ktorý bol v tom čase tiež mimo pastoraácie – Rudolfovi Balážovi, neskoršiemu banskobystrickému diecéznemu biskupovi. Svätenia tajných kňazov prebiehali najmä v Magdeburgu a vo Varšave, v jednom prípade aj v Maďarsku.

V roku 1981 pátrovi Horvátikovi vrátili štátny súhlas a stal sa administrátorom v Dvorníkoch. Po revolúcii sa mohol vrátiť dokonca do svojho milovaného Dolného Dubového, najprv za administrátora, na sklonku svojho aktívneho pastoračného života i za farára. Po odchode do dôchodku tu zostal v roku 2005 aj na odpočinku. V Dolnom Dubovom okolo seba po prevrate zhromaždil i svojich duchovných synov, tu začali žiť oficiálny komunitný život, odtiaľto ich potom posielal do bývalých piaristických kláštorov, kde potom zakladali školy, aby tak mohli znovuobnoviť piaristickú charizmu. V kľúčovom období prvých troch rokov po revolúcii zastával páter Horvátik naďalej i funkciu provinciála, neskôr sa už celkom venoval farskej práci. Z bývalých tajných katakomb piaristov v Dolnom Dubovom sa stal exercičný dom a tiež miesto mnohých letných táborov a duchovných obnov nielen piaristickej mládeže. V milovanom Dolnom Dubovom túžil páter Horvátik aj zomrieť – najlepšie počas modlitby. Jeho túžba sa mu splnila. Jeho mŕtve telo našli pod zastavením krížovej cesty, ktorú kedysi vo dvore vybudoval a pravidelne sa sem chodieval modliť.

Jeho spomienky na obdobie útlaku boli uverejnené v zahraničnom zborníku *Las escuelas pías en Europa central (Zbožné školy v strednej Európe)* pod názvom *Testimonio de la vida en las catacumbas (Svedectvo o živote v katakombách)*. A v oficiálnom časopise piaristov *Ephemerides Calasancianae* uverejnil nekrológy niekoľkých členov Slovenskej piaristickej provincie (Jozef Gavlák, Gejza Bolda).

Literatúra a použité informačné zdroje

- BAČÍKOVÁ, L. 2005. *Pod' a nasleduj ma*. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2005. ISBN 80 – 7165 – 530 – 9.
- ČIŽMÁR, M. 2000. Horvátik, Jozef od sv. Alojza, SchP. In: *Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska*. Bratislava: LÚČ, 2000. ISBN 80 – 7114 – 300 – 6.
- ORDO SCHOLARUM PIARUM. 2009. *Catalogus generalis 2009*. Romae apud Curiam generalems, 2009.

Seminárna práca z cirkevných dejín, P. Marek Kotras SchP

Schematizmus Trnavskej arcidiecézy. 2008. Bratislava: LÚČ, 2008. ISBN 978 – 80 – 7114 – 707 – 7.

ŠVEC, E. 2009. *Pôsobenie piaristov na Slovensku v rokoch 1918 – 1989*. Nitra: Kňazský seminár sv. Gorazda, 2009. ISBN 978 - 80 - 969787 – 8 – 6.

Spomienka na pátra Jozefa Horvátika. Amatérsky filmový dokument. Autor záznamu: Ján Chrvala.

<https://www.katolickenoviny.sk/z-vasej-posty/category/z-vasej-posty/article/obetoval-zivot-za-zachranu-svojej-rehole.xhtml>

https://sk.wikipedia.org/wiki/Jozef_Horv%C3%A1tik

<http://www.upn.gov.sk>

Kontaktné údaje

PhDr. Beáta Áčová, PhD, MBA, LL. M.

VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava

Palackého 1, P.O.Box 104

810 00 Bratislava

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

beata.acova@gmail.com

a

Mgr. Bohumil Mikula - výpomocný duchovný

Rímskokatolícka cirkev, farnosť

Piešťany – sv. Štefana

Štefánikova 136

921 01 Piešťany

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

bmikula6@gmail.sk

Resumé

Raz sme mali prednášku P. Angelusa Karola Senášiho, OFM Cap. (+ 1991), ktorý nám odporúčal tri „R“ – *Radosť rozdávaním rastie*. Ak sa toho každý z nás bude držať, tak bude dobra okolo nás. Lebo dobrý človek, ktorý je naplnený dobrom, okolo seba vytvára dobré hodnoty, ktoré sú na radosť a šťastie všetkých ľudí. Nech sa jedná o akékoľvek hodnoty – tak materiálne ako i duchovné, ak ich vytvára dobrý človek, zostávajú na dlhé veky a potešujú mnohých, a to vždy a všade.

Sme radi, že toto môžeme konštatovať aj o duchovných osobnostiach – Jozefa Napoleona Jandu, P. Ľubomíra Stančka, CM a P. Jozefa Horvátika, SchP ako i o nadčasovej a bezkonkurenčnej hodnote Svätého písma – tu prezentovanej jeho jednej časti - *žalmov*, predstavených v tomto zborníku. Je to výsledok konferencie, ktorá sa konala 13. júna 2019 v Trenčíne pod kuratelou Haulikovho inštitútu Trnava, Collegium Humanum Skoła Główna Menedżerska Warszawa a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava Detašovaného pracoviska bl. Ladislava Batthyány – Strattmanna v Dunajskej Strede v spolupráci s Moravsko – slezskou akademiou Brno na tému: *Duchovné hodnoty v umeleckom stvárnení*. Tému predstavili Lubica Blažencová z Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave – Adaptácia žalmu v staršej slovenskej literatúre ako i trojica autorov z Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety – Beáta Áčová, Martin Klement a Pavol Zemko. K nim sa pridáva i Bohumil Mikula so svojim osobným prínosom.

Želáme si určite všetci, aby pravda a láska víťazili a vládli v našej spoločnosti a nie len tí, o ktorých sme sa dozvedeli z konferenčných príspevkov, ale aj my sami, aby sme boli nositeľmi dobra kamkoľvek pôjdeme!

P. S. Czarnecki – Gy. Herdics – J. Vallová – P. Zemko

DIES ACADEMICUS IX.

Duchovné hodnoty v umeleckom stvárnení

Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie,
Trenčín, 13.júna 2019

Elektronická publikácia
1.vydanie

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Vydavateľ: Ivona Matúšová, Trnava

© 2019

ISBN 978-80-89979-16-5